

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Tractatus I. De Deo secundùm se spectato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

TRACTATUS I.

De Deo secundum se spectato.

PROLOGUS.

Si à fundamentis omnes quæstiones præximales Theologicæ discutiendæ essent, multa essent dicenda ex materia de fide, materia de scientia, & habitibus &c. Ne ergo bis idem dicatur, indicabo potius difficultates, quàm de illis disputabo.

Analysis totius Theologiæ.

PRÆMITTO 1. *Quæ sit Analysis totius Theologiæ?* Teste Bellarmino de Scripturis Ecclesiasticis Primus in ordinem redegit Theolog. S. Damasc. Libris 4. de orthodoxa Fide: Eum secutus est Petrus Lombardus, Doctor & Episcopus Parisiensis; qui ad quæstiones Theologicas, competentes sententias Patrum collegit, eaque propter appellatur Magister sententiarum: Opus illius distinguitur in quatuor libros sententiarum, Magistro successerunt varii interpretes præcipuè S. Thomas & Scotus; Primus quidem postquam scripsisset quæstiones disputatas, & quodlibeta, post Commentaria in Magistram, & post quatuor libros contra Gentiles aliaque Opuscula, tandem confecit istum librum qui appellatur Summa S. Thomæ, quam Nostri in Scholis Theologicis explicant, appellavit autem Divinum hunc librum, Summam; ut incipientium ingeniis prodesset, sicut Magistri explicantes Ciceronem prius summam brevem captui discipulorum distant. Nobisque anam præbuit censendi operam hanc suam, Summam, hoc est excellentissimam esse, cujus hæc est Analysis. Divisus est Liber in tres partes. In primam, secundam & tertiam Partem, secunda autem pars subdividitur in primam partem secundæ partis, appellaturque prima secundæ, & in secundam partem secundæ partis, vocaturque secundæ secundæ. In prima parte præmissa quæstione unica de natura Theologiæ, incipit discurrere de Deo, ut est in se, adeoque de Essentia Dei, unitate, Attributis, visione, scientia, voluntate, Trinitate, posteaque in eadem prima parte, à quæst. 44. incipit disputare de Deo, prout est causa creaturarum, tractatque de illis in communi, & postea in particulari incipiens ab Angelis, descendendo ad productionem corporeorum, præcipue hominis, ubi attingit statum innocentiae, creaturarum gubernationem, directionem ad finem &c. Quia verò intentio S. Doctoris erat tradere notitiam de Deo, & secundum quod in se est, & secundum quod finis noster est: hinc in prima secundæ agit de motu rationalis Creaturæ in Deum tanquam finem, de mediis intrinsecis ad eundem consequendum, per actus humanos; in super explicando, quomodo recedatur ab illo sine, & accedatur per gratiam, adeoque

in genere tractando de vitiis & virtutibus. In secunda autem secundæ tractat de Virtutibus, & de vitiis in particulari. Denique in tertia parte tractat de mediis extrinsecis consequendi finis nostri, qualis est Incarnatio, Sacramenta. Denique de fine prout est in executione, quod referri debuissent materiæ de statu Beatorum, Resurrectione corporum, Judicio utroque, quem librum antequam perficeret emortuus infinitum reliquit, scribique maluit in beatitudinis factos, quam de eascribere.

De Genere proximo Theologiæ.

PRÆMITTO 2. *Quodnam sit genus ponibile in definitione Theologiæ?* Divisi sunt Auctores. Aliqui enim dicunt, quod pro genere Theologiæ dicat Fidem, in qua serie est Sylvester & Altriodorensis, docentque Theologiam esse Fidem, prout extenditur ad Conclusiones; ex revelatis deductas, quam classem etiam sequitur Vasq. hic d. r. n. 8. vultque Theologiam esse fidem acquisitam. *Vtræque hæc explicatio.*

NON SATISFACIT. Non prior, quia non explicat, quomodo hæc fides non extendatur ad aliquid extra suum objectum, cum illa non attendat ad vim Conclusionis qua talis, utpote ininitentis principio non revelato, & tamen Theologia attendit ad vim Conclusionis. Sententia etiam Vasquez non satisfacit. Quia habitus acquisitus debet proportionari in fuso, ut probas inductio; jam autem nulla est proportio inter Fidem & Theologiam: quia illa non respicit Conclusionem quæ ralem; respicit Theologia.

Communiter pro genere in definitione Theologiæ ponitur scientia, sed restat hæc difficultas: quia scilicet definitivè scientia evidentiam requirit, jam autem Theologia non est habitus evidentium, quia assumit pro principiis, & præmissis propositiones revelatas, quæ obscuritatem involvunt. Quod si Principia sunt obscura, Conclusio clara ex illis nullo modo deduci potest: sicut enim ex incertis non potest deduci Conclusio certa, sic nec ex inevidentibus evidens. Ad hanc difficultatem solvendam, varias vias inierunt Authores.

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom I. e. Z.
D. VI

EXPLICANT I. Aliqui, quod scilicet Theologia licet non habeat evidentiam consequentis, habet nihilominus evidentiam consequentis. *Hec Explicatio.*

NON SATISFACIT I. Quia quæro. An præter ipsam evidentiam illationis & consequentis, attendat etiam habitus Theologiæ, ad ipsam evidentiam consequentis, vel non attendit? si non attendit, ergo nihil habebit Theologia, quo distinguatur à Logica: quia hæc attendit in omnibus scientiis, ad evidentiam consequentis, quæ includitur intra formale & latitudinem Logicæ. Si autem attendit ad evidentiam consequentis: ergo non stas in responsione, in qua salvabas evidentiam in Theologia, per evidentiam consequentis. Hinc ulterius Inferes Mathematicam quamvis procedat ex suppositione, attendere nihilominus ad connexionem & evidentiam materialem ipsius consequentis, quod & reliquæ scientiæ faciunt.

NON SATISFACIT 2. Quia si ad rationem scientiæ invehendam in habitum, in cuius materia, sit argumentatio, sufficit sola evidentia consequentis. Ergo quod non est scientia, erit scientia, quod ipsum Prob. quia Opinio non est scientia, & tamen ex vi hujus doctrinæ, erit scientia: nam etiam in argumento Topico, datur evidentia bonitatis Consequentis.

NON SATISFACIT 3. Quia ostensum est in Logica, quod etiam ad argumenta aliarum scientiarum elicitivè concurrat Logica, ergo etiam ad evidentiam consequentis, in alienis materiis attendet: qui enim id eliciet habitus, ad quod non attendit? Quare autem inde non sequetur solam Logicam esse scientiam, ibidem dictum est. In hoc ultimè resolvitur doctrina, quod ad habilitatem consequentis formalem, & prout innitentem regulis Logicis attendat Logica: ad materialem autem connexionem, aliæ scientiæ.

EXPLICANT 2. Aliqui Thomistæ Evidentiam assensuum Theologicorum; quia scilicet Principia quæ assumit sunt DEO, & Beatis evidenter nota. *Hec Explicatio.*

NON SATISFACIT I. Si sufficit ad scientificandam propositionem evidentiam, quam de illa propositione habet DEUS: ergo etiam fides nostra erit evidens & scientifica; quia articuli obscure revelati, Deo & Beatis sunt evidentes.

NON SATISFACIT 2. Quia illa evidentia quæ adstruitur vel fundat respectu viatorum evidentiam, ut aliqui dicunt, objectivam? vel fundat evidentiam subjectivam? si fundat evidentiam objectivam, hæc non ostenderet major, quam sit in ipsis principiis fidei, & cum debeat esse in ipso objecto inclusa, non apparet qui derivetur ab evidentia Dei & Beatorum? Deinde Certitudo & determinatio quam DEUS habet de una ex contradictoriis

Contingentibus liberis, non facit, quo minus nos dicamur habere scientiam prædictorum futurorum, ergo neque fiet ut dicatur Theologia habitus evidens, ab evidentia de illis objectis habitata à DEO & Beatis. Quod si ex illa notitia Dei & Beatorum, dicas derivari in Theologicum assensum, etiam evidentiam subjectivam. Contra est, quia her hoc jam deseris tuam responsionem: nam nullo modo in ipso assensu, dicebas includi evidentiam, sed non nisi in notitia Dei & Beatorum. Deinde nemo redditur noscens notitiâ alienâ, alias nullus esset rudis, ergo neque potest dici evidenter noscens, quia alius evidenter noscit. Quod ipsum ulterius in hoc fundatur, quia cum notitiâ identificetur evidentia, sicut non potest dici aliquis noscens notitiâ alienâ, sic nec potest dici evidenter noscens, evidentiam alius.

NON SATISFACIT 3. Quia casu, quo creatura erret circa objectum, quod Deus certo cognoscit: non dicitur creatura certo cognoscere propter notitiam certam, quam Deus de illo objecto habet: ergo nec ex eo, quia Deus aliquid evidenter cognoscit, creatura evidenter cognosceret.

DICES. In assensibus subalternatæ scientiæ, nulla est evidentia; & tamen scientia subalternata, est verè scientia, propter hoc solum: quia subalternanti, Principia illius, sunt evidentia. Ergo etiam quamvis Theologiæ nostræ sint in evidentes præmissæ, sufficit quod sint evidentes Theologiæ DEI & Beatorum.

RESPONDERI POTEST Neg. Theologiam nostram esse propriè subalternatam Theologiæ Beatorum: Pone enim Deum per impossibile non habere de aliqua re intuitivam scientiam, & decrevisse quod nolit dare rationali creaturæ beatitudinem; numquid non poterit jam de ullo objecto verum dicere? si autem verum dicet, numquid non merebitur assensum? præcipue cum ejus infallibilis veridicitas, mereatur assensum, cur non poterit ex præbito assensu, deduci legitime Conclusio aliqua Theologica, ad eoque stare Theologia, quin innitatur intuitivæ scientiæ DEI & Beatorum, Theologia, inquam, saltem ut sic spectata. Dantur item objecta, quæ Deus & Beati non noscunt per virtualem discursum, sed per simplicem intuitum: objectum ita cognitum, nonne poterit DEUS revelare? nonne ulterius poterit Theologicè cognosci? & tamen tunc Theologica cognitio non esset subalternata: quia de ratione subalternatæ, est accipere pro præmissis, Conclusiones subalternantis, quæ in dicta suppositione nullæ erunt, utpote procedentes secundum rationem simplicis apprehensionis, & ne virtualiter quidem discursiva.

Quando autem S. Thom. agnoscit subalternationem nostræ Theologiæ à Theologiæ DEI & Beatorum; non agnoscit subalternationem

rationem rigorosam. Multi etiam censent scientiam subalternatam quā talem, non esse propriē scientiam: quia quā talis non habet evidentiam; & sic Musicus quā talis, habet artem, non scientiam. Denique dici potest, quod præmissæ subalternatæ, possint salvare rationem scientiæ in subalternata: quia quamvis non sint evidentissimæ; sunt tamen evidentes. Et ita, hic syllogismus medicinæ, vulnus circulare, seu capus latera difficilè coeunt difficilè curatur, vulnus A est tale. Ergo. Prima præmissa est evidens, per experientiam saltem aliorum. Minor est evidens, per experientiam sensuum. Unde adhuc & Conclusio poterit esse evidens. Sed non est prima præmissa evidentissima Medicinæ, estque adhuc ulterius probanda à Physiologia, sed id rationi scientiæ non officit: quia scientiarum, ex naturalibus deducibilium, præmissas, probat adhuc Metaphysica, et tamen etiam alia scientiæ, sunt veræ scientiæ.

EXPLICAT 3. Quidam, supponitque in primis quod Assensus Theologiæ nostræ sit intrinsecè & essentialiter inevidens, utpote procedens ex inevidentibus. Supponit deinde, quod principia evidentia Logica, de bonitate consequentiæ, non concurrant ad assensus Theologicos per se, & secundum suum esse simpliciter, alioqui, essent clari & evidentes. Sed solum quod concurrant prout contrahuntur à præmissis, sicut tibi recta cum curva non perficit, nisi claudicationem. Supponit denique principium illud, Conclusio sequitur debiliorem partem, duplicem sensum posse habere, nempe vel positivum, vel negativum; positivum sensum habebit, si dicas: Conclusio ita est certa, sicut est certa præmissa debilior; alium negativum: Conclusio non est ita certa, sicut est certa præmissa certior; & dicebat in hoc solo posteriori sensu rationem illud verificari: consequenter dicebat quod Conclusio Theologica non sit ita fortis in certitudine, sicut est fortis præmissa de fide; non tamen est ita debilis, sicut est debilis præmissa naturalis. His suppositis. Docebat, Theologiam non esse scientiam Aristotelicam, nihilominus esse scientiam absolutè & simpliciter. *hæc explicatio.*

NON SATISFACIT. In quantum docet quod evidentia principiorum regulantium bonitatem consequentiæ, non concurrat ad syllogismum Theologicum secundum suum esse simpliciter: quia alias non ita evidenter concluderetur ratione formæ syllogismus Theologicus, ac alii syllogismi; & tamen si negetur syllogismo Theologico consequentia, putatur negans, æqualem errorem committere ratione formæ, ac committit negans consequentiam in aliis syllogismis. Et certè si syllogismus factus in A. B. C. æqualem habet evidentiam Conclusionis, atque syllogismus æconstratus; cur non idem dicendum de Theologia?

ASSERO 1. Non debere pro genere ad Theologiam assumi quod sit scientia propriè. Ratio, quia syllogismus Theologicus debet assumere vel duas, vel unam præmissam de fide; alias esset syllogismus sine principiis sibi debitis. Si assumet utramque præmissam de fide, etiam Conclusio sequetur inevidens: quia extrema non possunt evidentius connecti inter se, quàm fuerint connexa cum medio. Si autem erit una naturalis evidens de fide, adhuc Conclusio erit inevidens: quia debet sequi debiliorem partem. Jam ergo, vi præmissarum, evidentia, non salvatur in Theologia. Aliunde etiam non salvatur: ergo concluditur illam esse inevidentem adeoque neque scientiam: quia hæc per Aristotelem debet esse evidens.

DICES. 1. In oppositum esse Auctoritatem S. Thomæ, qui frequenter Theologiam, vocat scientiam sine ulla limitatione.

RESPONDETUR S. Thom. Theologiam appellare scientiam, eò quod magis sit similis scientiæ, sed non appellare scientiam simpliciter, & rigorosè: quia etiam S. Thom. q. 14. de ver. art. 9. dicit propriè scientiam perfici per evidentiam.

DICES. 2. Habitus discursivus ita firmus & certus, ut eum repugnet esse falsum; potest dici simpliciter, & absolute scientia: Theologia autem est talis, deducit enim legitime ex certis: Major Probat. Omnis habitus discursivus directè, & adæquatè oppositus opinioni, quæ sit virtus Intellectus, de cujus essentiali ratione est ex 6. Eth. c. 6. ut per eam anima semper dicat affirmando vel negando, si inquam æque sit ars, neque prudentia, neque intellectus; debet esse scientia vel sapientia. Theologia autem dicit talem oppositionem cum opinione: ergo: Minor Probat. quia opinio est assensus essentialiter incertus, formidolosus, nec semper attingens verum, ergo assensus ita certus, & firmus, ut repugnet eum esse falsum, est directè & adæquatè oppositus opinioni.

RESPONDETUR. Negando assensum Theologicum, esse adæquatè oppositum opinioni, & sicut fides Divina, quamvis sit opposita opinioni, secundum certitudinem; quia non est opposita secundum evidentiam, cum utraque sit inevidens, est opposita inadæquatè, & non est scientia; ita & Theologia. Et licet opinio sit assensus incertus & formidolosus, certitudine sua, non est adæquatè opposita Theologia opinioni: quia formidolositas opinionis, stat in inevidentia, cui nihil opponit Theologia.

INSTABIS. Quamvis qualibet de facto opinio sit incerta & inevidens, id tamen quod formaliter constituitur in esse opinionis est incertitudo: si enim per impossibile notitia esset evidens & incerta adhuc esset opinio.

RESPONDETUR. Negando assumprum cum sua probatione: cum & formidine, & inevidentia definitivè stet opinio: est enim Assensus

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI

senfus cum formidine, hoc est incertus & inevidens. Et sicut impertinenter aliquis argueret, quod Petrus quamvis non foret animal, vel rationale, adhuc esset homo, quorum utroque constituitur in esse hominis; ita impertinenter dicitur, quod talis notitia esset opinio, quamvis foret evidens, incerta tamen. Unde eo casu, talis impossibilis notitia constitueret medium quid per impossibile, inter scientiam & opinionem. Quamvis autem Aristoteles dividerit omnes habitus Intellectuales, non sequitur, Theologiam esse rigorosè unam ex illis: quia ipse divisit notitias parabiles ex principiis ordinis naturalis, ex qualibus, non procedit Theologia.

DICES 3. Cum Gillio. Supernaturalia, quorum naturam ignoramus, solemus appellare nominibus rerum illis simillarum, inter habitus autem naturales, simillima est Theologia scientiæ.

RESPOND. Simillimam quidem esse, non tamen rigorosè scientiam. Deinde cum demonstrari non possit existentia Angelorum, sed nonnisi ex supposita revelatione certo nosci, certitudo existentiae illorum in Philosophis Ethnicis non dabatur; habebant tamen certitudinem de brutis & hominibus; & quando ex conjecturis agnoverunt Angelorum existentiam, eos nec revocaverunt, nec revocare potuerunt ad membrum, quod est homo, quamvis sint simillimi hominibus: ita ex similitudine Theologiæ ad scientiam, non sequetur per locum intrinsecum, Theologiam revocari debere ad scientiam.

INSTABIS. Cum eodem. Aristoteles dum meminit scientiæ, sæpius meminit certitudinis, quàm evidentiae.

RESPONDETUR. Esse hoc argumentum ab Auctoritate negativa, & sicut dum meminimus hominis, frequentius meminimus rationalis, nec tamen sequitur hominem non stare essentialiter etiam ratione viventis insensitivi; ita & in prælati.

ASSERO 2. Pro genere Theologia importat rationem scientiæ latissimè sumptæ. Ratio. Tum, quia S. Thom. Theologiam appellat scientiam; Tum, quia ratione definitionis, divisionis, argumentationis maximè accedit ad scientiam; Tum, quia sicut olim nomen scientiæ usus applicuerat ad significandas notitias certas, & evidentes; ita & nunc applicuisse poterat ad notandum id, quod in sua certitudine procedit definiendo, dividendo, syllogisando, licet cum inevidentia. Cæterum commodius assumetur pro genere virtus Intellectualis, dixi virtus, non habitus, ut extendatur nomen Theologiæ, etiam ad actus illius. Dixi virtus Intellectualis: quia Theologia est species, dividens virtutem Intellectualem; licet non agnita ab Aristotele; in membris autem dividendis definiendis, pro genere assumitur id, quod dividitur. Commodius autem assumetur nomen virtutis Intel-

lectualis, quàm nomen scientiæ latius sumptæ, si usum vocandi demas: quia definitio scientiæ quam agnovit Aristoteles non patitur hanc attributionem. Et sicut simius non potest dici homo latius sumptus: quia id non patitur definitio hominis, sic nec Theologia potest dici scientia latius sumpta (dempto usu vocabuli) quia id non patitur definitio scientiæ, importans evidentiam, quæ non competit Theologiæ.

ASSERO 3. Pro genere scientiæ Theologiæ, non debere assumi, quod sit virtus discursiva. Ratio, quia definitio, divisio, enuntiatio Theologiæ, sunt actus Theologici; & tamen prædicti actus, quæ tales, non sunt discursivi. Et sicut Physica non dicitur esse scientia circa corpus naturale quæ tale, discursiva. Item Metaphysica, non dicitur esse scientia circa ens ut ens, syllogisticè procedens, ita nec de Theologia, idem dici debet. Quod si dicas, definitionem Theologicam revocari ad syllogismum Theologicum, id impugnandum est, ut impugnatum est in Logica, quod solus syllogismus sit objectum adæquatam Logicæ.

DICES. Omnes communiter Theologiam appellant habitum, ex assensibus fidei syllogisticè deductivum.

RESPONDETUR. Appellari Theologiam talem habitum ratione actus maximè necessarii: iste enim actus est, quo principaliter utitur Theologia pro defensione fidei, ad cuius defensionem, dicit illam esse necessariam, S. Thomas. *Vnde ulterius.*

INFERES. Definitiones & Divisiones Theologicas prout immediatè innuntur primæ veritati esse actus fidei; licet sint verè actus Theologiæ, in quantum procedunt in materiis Theologiæ, secundum præscriptum scientiarum, & in quantum attendit Theologia ad materiale generis, & differentiae ponibile in definitione.

De Differentia ultima Theologiæ.

PRÆMITTO 3. Quenam sit differentia ponenda in definitione Theologiæ? Differentia petitur ex objecto; objectum autem est conflatum ex materiali & formali, circa quod.

ASSERO 1. Materiale objectum Theologiæ esse idem, quod fidei. Ratio. Id quod determinat ratio formalis Theologiæ, est objectum materiale Theologiæ, ut suppono ex Logicis; sed id quod est objectum materiale fidei, id determinat ratio formalis Theologiæ. Quod ipsum probatur, quia nullum est objectum, cui possit conjungi ratio formalis fidei, ut illi non possit conjungi ratio formalis objecti Theologiæ: immo huic soli formalitati conjungi potest, alias hoc ipso non esset actus ille Theologiæ, ergo id quod est objectum materiale

ale fidei, id determinat ratio formalis Theologiae.

ASSERO 2. *Objectum formale Theologiae ratio formalis propter quam, non est immediatum, veritas prima, est tamen mediatum formale & ultimum.* Quod non sit immediatum ratio est. Quia habitus procedentis ex suppositione principiorum, non potest esse immediatum moti-
vum, idem cum principiis; alias nullo haberet, quo distingueretur ab habitu principiorum, ut-
pote eandem habens motivi evidentiam, clari-
tatem, immediationem; sed si Theologia pro
immediata ratione propter Quam, respiceret
veritatem primam, idem esset objectum habi-
tus procedentis ex suppositione principiorum,
cum principiis: nam principia Theologiae sunt
principia fidei, quorum motivum immediatum,
est veritas prima. Ne ergo Theologia habens
propter principis revelata, idem habeat objectum
cum suis principis, non potest immediatè respi-
cere veritatem primam.

Quod autem veritas prima sit ultimum
motivum Theologiae. Ratio est: quia illud est
ultimum, ultra quod in illo genere non est pro-
cedere ultra, sed in assensu Theologiae non est
procedere ultra veritatem primam: quod
ipsum probatur: quia si ponatur hic syllogismus,
omnes Apostoli acceperunt spiritum S., Petrus
fuit Apostolus, ergo accepit spiritum S., huius
inquam Conclusionis resolutorium est, quia fuit
Apostolus, & omnes Apostoli acceperunt spiri-
tum Sanctum. Si ulterius quæras. Cur assen-
tatur illum esse Apostolum, & Apostolos acce-
pit spiritum S.? responderet Theologus: quia
id veritas prima in Scriptura testata est, in hoc que
patet scit intra seriem interrogacionum Theolo-
gicarum; quando autem est Conclusio non nisi
ex una revelata, saltem partialiter, in veritate pri-
ma sistitur.

ASSERO 3. *Immediatum motivum, & ra-
tionem formalem propter Quam, Theologia esse arti-
culos fidei, seu constat hoc ex assensu, & ex objecto,
quod revelatum est, quocumque modo scientificè noti-
ficent illi articuli verum.* Ratio, tum quia nul-
lus est reperibilis actus Theologiae scientificus,
qui articulum fidei non assumat, ut inductione
patet. Tum quia, objectum revelatum, &
assensus illi exhibitus, potest habere rationem
principiorum, adeoque subnectere sibi habi-
tum alium, hic autem, nullus est alius propriè,
quam Theologia. Tum quia, Theologia de-
bet ali quid habere pro immediato formali; nul-
lum autem commodius ostenditur.

De Divisione Theo- logiae.

PRÆMI-TO 4. *Quenam sit divisio Theo-
logiae? Dividitur in Actualem, &
Habitualem.* Utraque subdividitur in Natura-

lem, & Supernaturalem; illa non excedit, natu-
ram, hæc excedit. Rursus tam Theologia na-
turalis, quam Supernaturalis dividi adhuc pot-
est, in Theologiam naturalem entitativè & ob-
jectivè, & in Theologiam supernaturalem enti-
tativè & objectivè. Theologia naturalis enti-
tativè est, quæ non excedit vires naturæ creabi-
lis; objectivè autem naturalis est, quæ procedit
ultimò secundum Deum, in quantum est ille ve-
ritas prima non excedens vires naturæ: Theo-
logia autem supernaturalis entitativè, est Theo-
logia excedens ut ajunt vires naturæ creatæ vel
creabilis, qualis esset, si cum auxilio, vel habitu
excedenti operaremur. Theologia autem su-
pernaturalis objectivè est, quæ procedit secun-
dum Deum, in quantum ille est veritas prima ut
ajunt excedens vires naturæ. Rursus Theolo-
gia dividi potest, in Theologiam beatam, & via-
torum, sive illa sit beata Theologia Dei, sive
creaturæ. Theologia autem beata est, quæ
procedit, per veritatem primam intuitivè co-
gnitam: Theologia autem viatorum est, quæ
ultimò sistit in veritate prima obscure cognita.

Quod si spectes Theologiam ex parte mo-
di intellectus, eâ utentis, potest dividi in discursi-
viam, sive formaliter, sive virtualiter: non discursi-
viam autem in apprehensivam, & enuntiati-
viam. Denique si spectes Theologiam ratione
materiae vulgariter divisarum, dividi potest
in Positivam, moralem, Controversam, Schola-
sticam, quæ omnes sunt una eademque Theolo-
gia, sed variè spectata: nam Theologia prout at-
tendit ad positiones, quarum nomine veniunt à-
pud Aristotelem prima principia, & axiomata,
adeoque prout attendit ad prima principia, quæ
sunt in Theologia, Verbum DEI scriptum, Tra-
ditio, docetque sensum literalem, & quasi ponit
fundamenta fidei, dicitur Positiva: in quantum
autem attendit ad Mores, dicitur Moralis: in
quantum attendit ad credendum à fide, solvit Objectio-
nes, propriamque stabilit, est controversa: in
quantum autem ex suis principis (qualia sunt
Scriptura, Traditio, Autoritas Conciliorum,
consensus Theologorum &c.) deducit, procedit
more aliarum scientiarum, vocatur Theo-
logia Scholastica.

Circa hanc divisionem, & alia membra, quæ
formari possent, ut in Theologiam practicam, &
speculativam, quæ suppono alibi explicata.

NOTO 1. Quod non dicam Theologiam
naturalem objectivè esse illam, quæ posset haberi
per demonstrationes viribus naturæ debitas;
quia demonstrationes, quæ viribus naturæ pos-
sunt de DEO haberi, frequenter non sunt actus
Theologiae: non enim assumunt pro motivo ar-
ticulos fidei, immo si acciperent pro motivo ad
probendam Dei existentiam articulos fidei, hoc
ipso nihil probarent: peterent enim principium,
& probarent existentiam per hoc: quia dixit se
existere, de quo ipso dubitatur: an existat, præ-
cipuè

R. P.
THE. MŁOD-
ZIANOWSKI
Tbm. de. Z.
D. VI

cipuè cum ad Theologiam quã talem, & demonstrativè procedentem, non spectent motiva credibilitatis. Potius itaque hæc Demonstratio, spectat ad Metaphysicam, vel Theologiam, prout est sapientia quodammodo, de cuius ratione est, etiam sua Principia probare, demonstrareque ipsum subjectum Conclusionum. Cum hoc tamen stat, ut dentur Theologicæ veræ demonstrationes. V. G. Verbum est Deus, secunda Trinitatis Persona est verbum. Ergo secunda Trinitatis persona est Deus. Quod est omnipotens est Deus. Pater est omnipotens. Ergo Pater est Deus. Præmissarumque in rigore, & ostendendo qui tunc moveatur Theologus suo formali; erit iste sensus: Assentior omnipotentiam esse Deitatem, Patrem etiam assentior esse omnipotentiam, quia utrumque hoc fides me docet assentiri itaque debeo Patrem esse Deum.

NOTO 2. Circa eandem divisionem, quod proportionaliter etiam respectu Dei se cognoscens, sit aliqua notitia Theologica naturalis, & supernaturalis, non in isto sensu, quod respectu Dei sit aliquid supernaturale: hoc enim refutatum suppono in materia de supernaturalitate, sed in isto sensu, quod sicut Divina essentia, potest habere rationem speciei, in qua Deus noscat creaturas, habereque etiam rationem speciei impressæ; ita Divina essentia, in quantum est attingibilis lumine naturæ, estque Deo ratio noscendi seipsum, respectivè ad illam formalitatem, notitia Divina, erit notitia naturalis; in quantum autem Divina essentia, est attingibilis à creatura, non nisi lumine supernaturali adjuncta, estque Deo ratio noscendi seipsum, erit actus Divinus fundans in DEO denominationem Theologiæ supernaturalis.

NOTO 3. Quamvis admitti possit divisio in Theologiam naturalem, & supernaturalem; non tamen admitti potest rigorose loquendo, in Theologiam Creatam & Increatam: quia hæc divisio non est ratione motivi, objecti, modi aliter & aliter noscendi; sed ratione subjecti alius & alius: divisio autem quæ fit non nisi ratione subjecti, non est divisio legitima; alias posset dividi albedo in albedinem viventis, & non viventis. Fortè etiam posset dividi Theologia in Creatam & increatam, quando scilicet Deus in Creaturis seipsum cognoscit, & quando cognoscit se in seipso: nam de priori dici posset, quod fundet Theologiam Creatam, de posteriori Increatam. Sed hæc divisio etiam latius sumpta, admitti non potest, in DEO: quia in DEO nihil creati reperitur, & tamen illa notitia reperiretur

in DEO: & sicut cognitio Angelica noscens stupidum non potest appellari stupida, ita nec notitia qua se Deus noscit in Creatura, poterit appellari creata.

De Necessitate Theologiae.

PRÆMITTO 5. *Necessariam esse Theologiam.* Ratio præmissi ex S. Thoma hic quæst. 1. a. 1. hæc datur. Necessaria est fides, ergo & Theologia. Quæ ratio in hoc habet difficultatem, nam sine fide nemo potest salvari, potest sine Theologia. Stat tamen diluculus S. Thomæ, si ad mentem ejus, in corpore attendatur, ubi dicit illam requiri ad convenientius & certius. Ex quo loco sic arguitur communiter; necessarium est hominibus ad salutem, ut fides convenientiori, & certiori modo habeatur; quia ipsa illa convenientia, certitudo, est necessitas. Sed fides sine Theologia, non potest convenientiori & certiori modo haberi: quomodo enim illativè Ethnicis probari posset, quomodo convinci, qui negaret connexa cum immediate revelatis, connexionem revelationis, ut vocant, confusam? Denique convenit ut homo in ordine Supernaturali ita perficiatur ut perficitur in naturali, jam autem in ordine naturali præter habitum principiorum, qui responderet principiis revelatis, datur etiam habitus Conclusionum, definitionum, &c. Hæc autem necessitas est universalis in Ecclesia, non in singulis membris illius, neque enim singula membra debent alios convincere, disputare, &c. quæ ipsa necessitas, non est simpliciter, sed ad convenientius habendam fidem: posset enim alio modo à DEO suppleri. Cæterum in singulis fidelibus adultis, est necessaria aliqua Theologia: quia nemo credit sine prævio aliquo discursu, convictione sui, solutione qualium qualium objectiuncularum &c. similia. Quæ omnia non spectabunt ad Metaphysicam: quia hæc non ascendit ad formalitatem procedendi ex assensibus revelatis quã talem, non etiam ad alium habitum: ergo ad Theologiam.

INFERES. Constatum objectum ex materiali, & formali Theologiæ, esse noscibile, sive illud sit solus DEUS, sive DEUS & Creatura, noscibile in quædam, eertò, secundum assensum fidei. Definitivè autem Theologia, erit virtus Intellectualis attingens noscibile secundum assensum fidei.

Præmitti debuisset An Theologia sit naturalis, an supernaturalis, sed hæc sublumetur in materia de Fide.

DISPUTATIO I.

De DEI Essentia, Existentia, & Unitate.

Ordinariè prius quæritur An sit res? postea quid sit? unde etiam prius quærendum esset. An sit DEUS? & consequenter. Quid sit? Quia tamen in methodo Metaphysica, prius disputatur de Essentia, quam de Existentia, ideò & nos prius de DEI Essentia disputabimus.

QUÆSTIO I.

Quid DEVS?

Quid nominis DEUS? nec Christianis, nec Atheis explicandum, non illis: norunt enim quid credant; nempe ens supremum. Non his quia sciunt quid negent, negando DEUM. Quid autem rei sit DEUS? in hoc stat difficultas. Quid veniat in DEO nomine primò essentialis conceptus? Antequam nos disputatio- ni committamus.

PRÆMITTO I. Quid veniat nomine primò essentialis conceptus? Et dico venire formalizatione nostra primò in ente reperibilem, qua sit radix cæterarum perfectionum. Debet esse prima: si enim non sit prima, sed detur alia, illa prima, & erit illa formalitas primò essentialis conceptus, & non erit; erit quidem ut supponitur, non erit autem; quia illa dabitur prior; cum tamen primò, non detur prius.

Unde Infertur non debere esse illam formalitatem negativam, Ratio est. Quia negatio semper supponit in ente aliquid positivum: debet enim esse id, quod negat aliud. Immo hoc ipso illud ens non esset positivum, sed negativum primò essentialiter negatione staret. Per hoc tamen non nego; quòd aliquid positivum explicari possit per terminos negativos, sicut & negatio lucis, explicatur per significationem positivam tenebrarum; sed tantum nego formalitatem obiectivè spectatam, si sit negativa, posse primò essentialiter esse enti positivo.

Infertur rursus, non debere esse aliquid relativum, quia relativa non sunt prima, ex communi axiomate: absolutum enim, prius est relativo. Quod fusiùs probatum est in Logica, agendo, An Relationes transcendentales sint de primò essentiali conceptu absolutorum?

Rursus a diviniènti talem conceptum necesse est invenire formalitatem, qua sit radix cæterarum perfectionum, earumque quodam modo principium. Primum enim & principium pro eodem sumit Arist. i. Post. textu 5. Principium verò illud, inquit, esse dicimus, quòd non post aliud est, quo posterius aliquid esse aut fieri natum est. Unde & illud est axioma, Primum in aliquo genere, est principium reliquorum. Et certè primum condistinctè ab uno acceptum, semper importat, & deposcit post se, secundum. Ergo si non sit secundum re, deposcet secundum post se ratione, quòd secundum post se ratione, non apparet, qui aliter fiat, quam præsupponendo prius se, per modum radiceis. Utramque hanc formalitatem videtur innuisse Arist. 7. Metaph. textu 11. Ex his autem duabus formalitatibus sequitur, quòd illa formalitas sit primò distinctiva entis à reliquis: quia enim ipsum esse, est distinctivum, sicut illa formalitate res primò est, ita & primò distinguitur.

DICES I. Non esse de ratione primò essentialis conceptus, ut faciat primò differre: nam si daretur compositum ex materia specie distincta, illa materia esset primò distinctiva, & tamen illa materia, non esset adæquatè natura, sed forma, completeret etiam illam naturam.

RESPOND. Secundum mox dicenda illam materiam esse quidem primò, sed non adæquatè distinctivam, ita ut ratio primò adæquatè distinguens in genere physico, debeat desumi ab utraque parte.

DICES 2. Ex Martinon d. 3. n. 60. Licet id quod aliud præsupponit non possit esse de essentia ejus, quòd præsupponit, potest tamen esse de essentia tertii ex utroque compositi: ergò primò essentialis conceptus non debet esse, quòd præsuppositum à reliquis.

RESPONDETUR. Si in se ipsa illa formalitas non sit prima, non potest etiam in composito esse prima licet spectet ad essentiam rei.

DICES 3. Quamvis forma materialis substantialis præsupponat materiam, ex illaque educatur, ambæ tamen sunt de essentia compositi, & tamen forma materialis præsupponit materiam.

R. P.
T. H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tóm. I. et. Z.
D. VI

riam. Ergo de ratione primo essentialis formalitatis, non est ly: non supponere prius se.

RESPONDETUR. Præsupponi quidem à forma materiali materiam in hoc sensu, quia scilicet agens naturale non potest educere formam, nisi ex præsupposita materia; non præsupponitur tamen materia à forma materiali, tanquam id, in quo tanquã radice præcontineatur.

Quid autem sit præcontineri in alio tanquam radice versat ingenia Scholasticorum. Non referendo, nec impugnando aliorum sententias, res ita explicari possent.

Plures sunt modi continentie in alio tanquam radice: nam aliqua continentur in alio tanquam radice, hoc est principio effectivo physice; sic v. g. effectus continetur radicaliter in causa. Rursus continentur unum in alio non nisi secundum vim quandam emanandi, quæ stat in producendo, vel physice, vel metaphysice aliquid tanquam perfectionem sui, cum intentione redigendi seipsum in statum perfectum. Esse ergo in alio tanquam in radice, est esse hoc, ab alio, vel physice, vel metaphysice, & sic intellectivum, est radix volitivi: quia scilicet ex se emanat volitivum tanquam perfectionem suam, ut scilicet sibi proponenti objectum amabile, subserviat appetendo; jam autem materia non emanat formam ratione nostra, nec producit, vel emanat physice. Porro inter producere & emanare physice, hæc est differentia: quia ea, quæ producuntur physice effectivè, censentur non esse bonum producentis, sed bonum producti, hæc ad illud procedit connaturaliter principium, nisi jam in suo esse plenè constitutum; jam autem quæ emanantur physice, vel metaphysice, producuntur in bonum ipsius emanantis, proceduntque ab illo nondum plenè in suo esse constituto: qua ratione emanat ignis calorem, aqua frigus, &c. quem calorem v. g. antequam emanet ex se ignis, non intelligitur esse in suo esse perfectus, sic etiam intellectivum exigit volitivum, quod antequam intelligatur emanare, non censetur esse constitutum in statu perfecto, versandi circa bonum, quod sibi proponit.

ADDO nihilominus quamvis hæc duo contineri in radice, & contineri eminenter confundi soleant, non debent nihilominus confundi: quia ratio eminentie quæ talis, non importat vim principiandi, sicut importat ratio radice, & ita v. g. continentur eminenter duo imperiales in aureo, hoc est habentur excellentiori modo, neque tamen producit ex se aureus, aut emanat binum imperialem. Ea autem quæ urget idem instantiã ductã à beatitudine non faciunt nobis difficultatem; quia in materiis Ethicis ostensum est, beatitudinem radicaliter stare, in sola intellectione.

PRÆMITTO 2. *Difficilius esse in nomine*

primo essentialis conceptus venire debeat sola differentia? an vero etiam ipsum genus, quod ad definitionem essentialem illius rei assumi debet? & quidem venire solam differentiam communis fert persuasio. Oppositum tamen sententiam est: tum quia si aliquis adferat definitionem rigorosam rei, censetur adferre primo essentialem conceptum, & tamen definitio non stat solã differentia. Tum quia de ratione primo essentialis conceptus est, ut sit radix cæterorum omnium prædicatorum; non apparet autem, quæ differentia, sit radix generis.

Neque inde sequetur, quod pro primo essentiali conceptu rerum omnium debeat poni Ens, quia hic attenditur ad primitatem non utrunque, sed ad primitatem, quæ simul sit exigentia reliquarum formalitatum. Ens autem, non dicit talem exigentiam in homine, dicit autem tales exigentias animal. Denique primo essentiali constitutum hominis v. g. vel exigit non nisi aliquas perfectiones, vel omnes? si tantum aliquas, cur potius hæc quàm illas? & si non est radix, quæ illas deposcit, ergo non sunt debite homini v. g. poteritque esse sine illis homo, quod si primo essentialis conceptus debet deposcere omnes perfectiones, illa exigentia non est penes differentiam solùm, ut dictum est.

Neque valet si dicas nomine primo essentialis conceptus venire formalitatem distinctivam ab aliis, quod tamen non competit generi: quia homo v. g. magis distinguitur animalitate ab Angelo, quàm rationalitate, unde in suo genere etiam per prædicatum genericum ultimum habetur ratio differendi, licet diverso modo sit etiam ratio conveniendi. Unde constat utraque formalitate erit primo essentialis conceptus.

PRÆMITTO 3. *Etiam in DEO posse reperiri talem conceptum.* Tum quia non repugnat id ex parte ipsius objecti, nec repugnat ex parte ipsius potentie, alias potentis noscere, primo essentialia. Tum quia, cum dentur in DEO aliqua prædicata, quorum unum præsupponitur in alio, & sic v. g. ubiquitas DEI supponit illius immensitatem, providentia Intellectum & Voluntatem; cur non etiam poterit ratione nostra inveniri formalitas omnium prima, & radix præsupposita à reliquis omnibus formalitatibus? Tum quia de Divinis discurrendum est seclusis imperfectionibus, proportionatè ad creatura; in creatis autem sine ulla imperfectione reperitur primò essentialis conceptus. Neque valet si dicas. Non posse dici, quod aliquod præcontentum formaliter sit in DEO, & tamen radicaliter contentum, non inquam valet, quia radicalis continentia, & exigentia, erit per ordinem ad posteros conceptus, in re autem, formaliter incurrunt Deo; illæ perfectiones.

DIFFICULTAS I.

Quid non sit primò essentialis conceptus DEI?

Plures sunt hac in re sententiæ, magis notabiles expedit hic attingere, sit

Punctum Difficultatis 1.

An quidquid DEVS continet, ingrediatur ad eum conceptum?

DICENDUM EST. Conceptum primò essentialem Dei, non esse ipsam essentiam, & omnia eius attributa. Est contra Suarez, Valentia, Granada, & post illos Martinon. d. 3. n. 51. & Quirós d. 17. n. 35. sed eam tenet Vasquez, Falsolus, Arriaga, & alii.

PROBATUR 1. Quia si de primo essentiali conceptu Dei, prout hic de illo, forent etiam attributa, hoc ipso non forent attributa: quia de ratione attributi est, ut ex vi nominis constat, attributi, sed illa attributa non attribuerentur: quæ rationem; An attribuerentur ad seipsa, vel ad aliud aliter? Non ad seipsa: quia nihil ad seipsum attribuitur, sicut nec ad seipsum refertur. Si autem ad aliud attribuerentur; Quæro, an attribuerentur ad aliud extra primo essentialem illum conceptum, vel ad aliud intra eundem primo essentialem conceptum? si ad aliud extra illum essentialem conceptum, ergo non est attributum illius Essentiæ, sed aliud extra illam Essentiam; si autem ad aliud intra eundem primo essentialem conceptum, ergo dividis illum primo essentialem conceptum, in eam partem ad quam aliqua attribuitur, & in illam, quæ attribuitur, ergo illa posterior pars, & erit primo essentialis, & non erit: Erit quidem ut supponitur; non erit autem, tum quia supponit prius se, nempe id ad quod attribuitur. Tum quia, unum respectu aliud, habebit se per modum radicis, & exigitivi, radix autem est prior. Tum quia ly ad aliud importatum in relatione dicit prioritatem, unde terminus prior est relatione, ergo & id, ad quod aliud attribuitur, erit prius, quam id quod attribuitur.

PROBATUR 2. Quia possumus Divinam Essentiam concipere, secundum se non attendendo perfectiones illius, ut suppono ex materia de præcisionibus, quo supposito. Quæro velin illo objecto sic concepto, potest cum fundamento in re concipi exigentia, secundum quam deponat sibi illas perfectiones, & ipsa à nullo alio priori deponatur: vel non potest concipi? Si potest, habetur intentum, nempe aliquam formalitatem esse primam in Deo, non omissam. Si non potest, cur non? & si exigunt à Deo, nec potest illis carere Deus, quomodo non tunc exigentia earundem?

CONFIRMATUR. Ratio Substantiæ in creatura prior est aliis perfectionibus, quamvis

illa concipiantur identificate realiter illi Substantiæ, ergo etiam prior erit in Deo primo essentialis conceptus Dei, præ eius attributis. Probatur Consequentia, quia quod sit prior in creatura, vel habet illam prioritatem ex natura sua metaphysicè spectata, vel ex prædicato & adjuncto creatæ? Si ex natura sua metaphysicè spectata, ergo hoc illi ubique competet: nam prædicata rei metaphysicè spectata ubique competunt rei itidem metaphysicè spectatæ: Si autem id habet ex adjuncto rationis creatæ, contra erit. Tum, quia in illo conceptu potest adhuc præscindi formalitas creatæ, & tamen adhuc considerari exigentia reliquarum, præcipue cum illa radix in Deo possit concipi, tanquam exigitiva omnium omnino perfectionum Divinarum, quæ supponuntur infinite. Tum, quia ratio Creatæ non plus importat, quam prædicatum Entis ab alio; non importat autem ullam exigentiam in Objecto, ut concipiatur tanquam prius. Tum, quia redit argumentum, ratio Entis ab alio, non impedit, sed juvat, ut Substantia concipiatur prior aliis perfectionibus, ergo & ratio Entis à se, idem faciet, præcipue cum illa radix possit esse exigentia immediata, vel mediata omnium perfectionum Divinarum.

RESPONDET MARTINON. Essentiam Divinam non esse concipiendam cum limitatione consimili rebus creatis, sed potius, ut suo ambitu completentem quidquid est formaliter, aut eminenter in Deo; qui modus concipiendi longè perfectior est, dignificatq; essentiam Divinam; subdit tamen, quod inadæquatè, & confusè concepta Divina Essentia bene possit concipi secundum rationem Entis à se, aut aliam similem.

CONTRA. Quia non concipietur Essentia Divina cum limitatione consimili rebus creatis, si concipiatur tanquam radix omnium perfectionum, præcipue cum de hoc ipso queratur, quare cum ista amplitudine secundum rationem primo essentialem concipi debeat? Tum, quia si dicit, posse concipi inadæquatè Essentiam Divinam, secundum aliquam rationem priorem, cur illa non erit primò essentialis conceptus? Tum, quia cum ille modus concipiendi omnes simul perfectiones pro primo essentiali, sit difformis exigentiæ Objecti, non reddit digniorem, aut perfectiorem Essentiam Divinam; immo digniorem evadet, si ostendatur in Deitate, exigentia totius illius perfectionis.

PROBATUR 3. Quia si de primo essentiali conceptu Deitatis sint æqualiter omnes perfectiones Divinæ, difficile soluta redditur, quomodo Filius ex vi suæ processionis non habeat æque sibi communicatam intellectiorem atque volitionem Divinam, consequenter quod ex vi processionis Filii, sit Filius, & idem Filius sit etiam Spiritus Sanctus; Filius quidem ob communicatum ex vi processionis intelligere Divinum, Spiritus autem Sanctus, ob communicatum ex vi processionis velle Divinum.

B

NEQUE

R. P.
J. H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. et. 2.
D. VI

NEQUE valet, si dicas: Ad constituendum Spiritum Sanctum non solum requiri, ut habeat rationem voluntatis primo, & per se communicatam, sed etiam requiri, ne habeat communicatum primo, & per se intelligere Divinum, non inquam dicas; Quia ex hoc sequitur utraq; pars contradictionis, nempe Filium ita esse Filium, ut simul non sit Spiritus Sanctus: & simul ita esse Filium, ut sit Spiritus Sanctus: sicut si homo haberet constitutum leonis, quod est esse rugibile, quantumvis per te non intelligeretur habere negationem rationalitatis, adhuc ille homo verè esset & leo & homo: Ergo etiam Filius verè erit Spiritus Sanctus, & simul Filius, quamvis non dicat per te negationem communicati sibi vi processione intelligere Divini, si illi communicatur ex vi processione, etiam velle Divinum.

OBJICI? 1. Martinon in oppositum Authoritates S. Thomæ hic q. 13. a. 6. & q. 6. a. 3. Deinde S. Augustini Lib. 15. de Trin. c. 5. lib. de Con. veræ vitæ c. 7. Rursus Anselmi in Monol. c. 5. Damasc. lib. 1. de Fide c. 12.

RESPONDETUR. Pro nobis esse clarè Auth. inter alios Basilii lib. 1. contra Eud. *Ridiculum*, inquit, est dicere Providentiam, & quamcumq; Dei actionem esse ipsam ejus Essentiam. Ad Auth. variè responderi potest, in primis concedendo illas, ut sonant; quia tantum damnant hanc propositionem, quod Justitia Dei non sit ejus Essentia, sed non agunt quidquam de primè essentiali conceptu. Deinde illæ Authoritates procedunt de identitate reali omnium perfectionum, de qua sola, contra errores, erant tum temporis solliciti Patres, relinquendo aliis modos concipiendæ Essentia, secundum rationes Metaphysicas. Item dici potest, dicta illa SS. PP. procedere de Essentia adæquate spectata, non autem de Essentia inadæquate sumpta.

Adverri debet, quod plurimis suis locutionibus voluerunt SS. PP. ostendere distinctionem in modo habendi, v. g. Justitiam, convenienter Deo, & qui conveniat nobis: paritas enim in hoc stat, quod & Deus, & homo, sit, & dicatur justus; sed in hoc est diversitas: quia de Deo potest dici Justitia, misericordia &c. in abstracto, de homine non dicitur. Quod autem de Deo dicatur, id non habetur præcisè ex eo titulo, quod in re justitia sit Essentia Dei: nam etiam in re animalitas est homo, & tamen de homine in abstracto, dici non potest. Sumitur itaque, modus hic dicendi ex eo, quod prædicatum debeat se accommodare conditioni subjecti, hinc si subjectum sit potentiale, prædicata de illo, per modum actus non possunt significari, & sic quia homo habet se non per modum actus, sed per modum potentialis, fit, ut prædicata de illo, etiam essentialia, in abstracto non dicantur; Et contra autem cum subjectum Deus, de quo Justitia prædicari debet, sit actus purus, fit ut de illo essentialia illius, non tantum in concreto, qui modus si-

gnificat, v. g. Deum habentem justitiam, sed etiam in abstracto, dicantur, conformando modum prædicati, modo habendi se subjecti.

Sed hic adhuc restat explicare, quomodo de Deo IN QUID Justitia dicatur? Porro dupliciter aliquid potest dici de subjecto in QUID, 1. Accipiendo physicè subjectum & prædicando de illo prædicata secundum quod physicè illi competunt; ita ut modus prædicandi sit conformis modo essendi. 2. Accipiendo physicè subjectum, & prædicando de illo prædicata, prout subsunt nostris conceptibus, ita ut id quidem prædicetur quod inest, sed non eo modo quo inest. Uterque hic modus prædicandi, ex Logicis colligitur, atque ita quando de Deo, prædicatur justitia in abstracto, vel in concreto, nihilominus tamen IN QUID, prædicatur de Deo sumpta justitia, prout est à parte rei, si autem prædicetur justitia de Deo, quæ illi inest, non tamen eo modo quo illi inest, sed prout subest nostris conceptibus prædicatur de Deo per modum proprietatis; ad eum modum, quo si prædicetur risibile de homine prout illi inest, prædicabitur IN QUID: prout enim inest, est ipsa Essentia hominis. Quia tamen hoc prædicatum risibile, non solet prædicari quomodo inest, non solet etiam prædicari IN QUID. Immo hoc ipso, quia prædicatur tanquam universale, non prædicatur de homine, quo modo inest: Justitia autem de Deo, ut ei competit, seu ut divina, dum prædicatur, non prædicatur ut universalis, consequenter, & eo modo quo inest. Hoc autem ipsum deponerebat excellentia entitatis Divinæ, ut ejus modo essendi, accommodaret sese modus prædicandi; præcipue respiciendo phrasas SS. PP. & conditionem ipsius subjecti prædicationis, quod subjectum est actus purus, ut supra dictum est.

OBJICI? 2. Idem Argumentum cuius fundamentum desumit ex S. Bernardo 1. 6. h. de Conf. ad Eug. c. 7. Essentia Divina quàm perfectissimè potest, concipienda est, perfectius autem concipitur, si intelligatur includere omnes perfectiones simpliciter simplices formaliter, & reliquas eminenter, ergo tali modo concipienda est.

RESPONDETUR 1. Retorquendo argumentum, quia sequeretur inadæquate non posse concipi Essentiam Divinam sine attributis, cujus conceptus legitimitatem agnoscit ipsemet Martinon.

RESPONDETUR 2. Essentiam Divinam adæquate sumptam, & modo, quo est à parte rei, acceptam includere omnes perfectiones; licet inadæquate accepta, & prædicando id quod inest, non eo tamen modo quo inest, possit concipi, sine descripta inclusione perfectionum.

Explicatur distinctio. Quamvis ut vera sit cognitio, debeat concipi res secundum id quod est, non tamen semper debet concipi eo modo, quo est; alias nulla dabitur prædicatio universalis.

his si res semper eo modo concipi debet, prout est, quia prout est, semper est singularis. Porro, quando res concipitur adæquate, concipitur & id quod est, & eo modo quo est, atque ita, si concipitur & rationalitas, & fluens ex illa admirabilis & ex hac fluens risibilitas, concipitur res quæ est, & eo modo quo est, adeoque adæquate; Quando autem concipitur res inadæquate, concipitur quidem quod inest, sed non eo modo quo inest; & sic concipitur inadæquate homo, secundum quod concipitur, ut animal præcise à rationalitate, vel rationale præcise ab admirabilitate &c. Ita etiam quando concipitur adæquate DEUS; concipitur & id quod est, & eo modo quo est, adeoque cum omnibus suis perfectionibus. Cæterum inadæquate concepta Divinitas non est necesse, ut concipiatur cum omnibus illis perfectionibus, immo si cum illis concipiatur, hoc ipso inadæquate non concipitur. Jam vero ad formandum primo essentiali conceptum DEI (immo & aliorum Entium) debet concipi Essentia inadæquate: quia si concipitur adæquate, & salvabitur tunc ratio conceptus primo essentialis, & non salvabitur, salvabitur quidem, ut supponitur, non salvabitur autem, quia non ostenditur formalitas, quæ sit prima, quæ alia sunt posteriores, adeoque quæ sit primo essentialis conceptus. Quod si ad primo essentiali conceptum requiritur rem inadæquate concipi, hoc ipso in conceptu primo essentiali Deitatis omnes perfectiones concipi non debent, quia aliàs jam conciperetur Essentia Divina adæquate.

RESPONDETUR 3. Essentiam Divinam quam perfectissimè fieri potest, concipiendam esse sub formalitate Essentiæ, & salva formalitate conceptus primo essentialis; non salvaretur autem formalitas primo essentialis conceptus, si etiam attributa essent de primo essentiali conceptu, quæ distinctio sic explicatur: Possimus dupliciter concipere essentiam Divinam: in primo salva formalitate primo essentialis conceptus, & non salva, non salvatur formalitas primo essentialis conceptus in DEO, quando concipiuntur omnes simul perfectiones: nulla enim tunc habebit rationem secundæ, adeoque necesse ratio primo essentialis conceptus. 2. Potest concipi Essentia, salva formalitate primo essentialis conceptus, quando scilicet concipitur aliud per modum radices & emanantis; & alia ut emanata, & radicata. Quia vero quando concipiuntur omnes perfectiones simplices, concipitur Essentia Divina secundum omnia identificata, scilicet Deo fit, ut tunc concipiatur Essentia non salva formalitate primo essentialis conceptus, concipienda salva hac formalitate, si aliquid in illa concipitur per modum radices, & alia ut debeat illi radici, & eoque non concipiendo omnes simul formalitates, ipsa autem radix non debet concipi formaliter ut radix, adeoque respectivè

ad attributa, sed non nisi tanquam radix materialiter. Hac autem distinctione responderi debet ad secundum Argumentum Quiros, quod ipse appellat principale.

OBJICIT 3. Idem, accipiendo pro argumenti principio, quod scilicet DEUS sit infinitus in perfectione; & inde sic arguit. Essentia Divina est formaliter Ens infinitum simpliciter, & illimitatum in omni genere perfectionis: talis enim Essentia possibilis est, & non potest ostendi implicare contradictionem; illa autem non potest esse alia quam Divina, quæ debet esse perfectissima, ergo in suo formali conceptu continet omnes perfectiones simpliciter simplices, & reliquas eminenter.

RESPONSUM est, id verum esse de Essentia Divina adæquate sumpta, non verò de Essentia inadæquate. Rursus essentiam Divinam esse formaliter Ens infinitum, sed infinitate quæ salvet primo essentiali conceptum, non verò infinitate, quæ non salvet; salvabitur autem hæc infinitas concepta Essentiâ, tanquam radice totius infinitatis, & in quantum in re, Essentia Divina, est infinita.

INSTAT idem 1. Essentia Divina non solum est simpliciter infinita, & formaliter perfecta, sed etiam per se præcise est perfectio infinita simpliciter, ergo includere debet intrinsicè, & quidditative perfectiones attributales.

RESPONSUM jam est, dicta esse vera de Essentia Divina adæquate sumpta, & quod illa præcise sumpta sit infinita radicaliter & exigitive, non alio modo.

INSTAT 2. Nemo negat, esse Deo essentialia attributa illa, quæ sunt similia attributis essentialibus Substantiarum creaturarum, ut esse Ens, esse Substantiam intellectualem &c. hæc autem omnia quæ Deo & creatis substantiis generice quodammodo communia sunt, debent contrahi per differentiam essentiali, per quæ Divina Essentia integrè constituitur, & distinguatur ab aliis; Hæc autem differentia DEI in hoc stat, quod cætera sint Entia per participationem, DEUS verò sit Ens per Essentiam, quod creaturæ sint simpliciter finitæ, & limitatæ ad certum genus Entis; DEUS autem sit substantia infinita in omni genere.

RESPONDETUR. Concedendo, neminem negare attributa esse de Essentia DEI; sed nego, neminem negare illa esse primo essentialia. Concedo item Deum esse simpliciter infinitum in re, nego primo, essentialiter dicere istam infinitatem, sed quod illam dicat non nisi adæquate conceptus; de cætero autem infinitatem, non nisi radicaliter dicet.

Solvuntur reliqua Objectiones.

OBJICIT 4. Quiros. Perfectio voluntatis etiam ratione nostra potest esse de constitutivo formali Essentiæ; at Essentia Dei concludit etiam

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
T. 1. s. 2.
D. VI

etiam ratione nostra, pro constitutivo formali, omnem perfectionem repugnantem intrare in lineam Essentia, seu de constitutivo formali illius, ergo perfectio volitionis, est etiam ratione nostra, de Essentia DEI.

RESPONDETUR hoc argumentum non esse categoricè dispositum. Deinde habet propositionem aliquam difficilem, quomodo enim quod repugnat intrare in lineam essentia, potest esse de constitutivo essentia Divina? forte typi error omisit Ly Non: Directè autem ad propositiones ex dictis responderi debet, in primis concedendo totum: quia non agit de primo Essentiali, & primo constitutivo formaliter; in re enim volitio, quod sit Essentia DEI, non negatur. Rursus ad illam propositionem Essentia DEI includit omnem perfectionem responsum jam est, Verum id esse de Essentia adæquatè sumpta; cæteroqui, quod non nisi radicaliter, includat omnem perfectionem. Quomodo autem cum hoc iter, quod Essentia Divina sit nihilominus talis, quâ nihil perfectius cogitari potest, dictum est supra.

INSTAT IDEM. Non est contra conceptum Essentia, quod comprehendat plures perfectiones, quamvis proprias rei, & distinctivas; & ita Essentia hominis coalescit ex virtute discursiva in rebus abstractissimis, & ex discursiva in minus abstractis, alia etiam est potentia ad apprehensiones, alia ad præmissas, alia ad actum Conclusionis: habent enim hæc similem primitivam, atque Intellectivum respectu volitivi. Materia cæli est prior forma cæli. Cor & cerebrum reliquis membris viventis. Sol prior est homine; & tamen per primum constituitur homo, per secundum cælum, per tertium vivens; sol, homo, & reliqua constituunt universum, ergo potest aliquid supponere se prius, & tamen etiam illud posterius, potest complere primo essentialem conceptum. Universaliterque id omne intrat essentiam rei, quod est de principali consideratione illius, qualia possunt esse etiam non prima.

RESPONDETUR. Dupliciter potest aliquid unum, esse posterius alio. Posterius est quia supponit ante se sui exigivum radicale; hæc posterioritas facit, ne illud posterius, sit primo essentialis, propter rationes in præmissis adlatas. Alia autem est posterioritas alicujus ratione præsuppositionis, ordinis, situs &c. hæc posterioritas non officit: quia illud prius & posterius, simul sumpta, possunt esse radix reliquarum omnium perfectionum. Quia ergo v.g. Omnipotentia supponit in DEO, aliud tanquam radicem, sit ut non sit primo essentialis: è contra quia forma, non supponit materiam tanquam radicem sui, ut dictum supra: rursus quia partes habent inter se solam primitivam ordinis, idèd hæc adhuc possunt intrare, primo essentialem conceptum & illativa, quia supponit enuntiativam,

enuntiativa apprehensivam, apprehensiva rationale, sit, ut solum rationale sit primo essentialis. Exemplum illud de universo non concludit, nam hic agitur de primo essentiali conceptu Essentia alicujus, non aggregati, ut ita dicam, per accidens, in quo ipsa ratio aggregati, non patitur formalitatem, unius radicis.

Ex quo ulterius inferes. Quale posterius possit esse de principali consideratione alicujus Essentia.

OBICIT 5. Idem. Quidditas, & conceptus Sapientia Divina, quia est optima, debet includere non solum eminenter, sed etiam formaliter omnem scientiam, similiter in Omnipotentia includuntur omnes potentia ponendi res, ergo idem dicendum de Essentia, quod debeat includere omnem perfectionem.

RESPONDETUR. Adæquatè conceptam scientia Divinam includere formaliter omnem scientiam, secus sentiendum de omniscientia in adæquatè accepta: jam autem primo essentialis conceptus Essentia Divina, est conceptus Essentia in adæquatus. Deinde, cum unus actus scientia, respectu alius actus scientia, posse item unum producere, respectu, alius posse producere, cum inquam, non comparentur tanquam attributum; unum non debet habere rationem prioris respectu alius; secus hic.

INSTAT. Idem. Significatum formalissimum DEI exprimit pluralitatem perfectionum; sed ubi conceptus rei exprimit pluralitatem perfectionum, nondum intelligitur Essentia eius completa essentialiter; ut apparet in Essentia universi, quæ non est contenta, una perfectione.

RESPONDETUR. Significatum formalissimum DEI adæquatè acceptum, exprimit pluralitatem; secus in adæquatè acceptum. De universo paritas supra est refutata; ex qua refutatione colligitur: Cur infinitum secundum numerum exigit pluralitatem infinitam, & non exigit Essentia Divina, secundum primo essentialem conceptum spectata.

Neque valet si dicas: Hoc ipso quia essentia DEI à parte rei est infinita, debere etiam concipi infinitam; non inquam valet, si id dicas; nam ut suppono ex Philosophia, non est necesse semper rem concipi eo modo quo est, licet ne falsò concipiatur, debeat eius conceptus fundamentum haberi. Unde ulterius potest dici ex Essentia & attributis fieri compositum Metaphysicum, non quidem illud Scotisticum, sed compositum per rationem, & ratione diversorum connotatorum.

Punctum Difficultatis 2.

Utrum Aseitas sit primò essentialis conceptus DEI.

DICEN-

DICENDUM est *Aseitatem non esse de primo essentiali conceptu DEI.* Est Conclusio contra Gillium, Esparza, & alios.

PROBATUR 1. Primò essentialis conceptus entis positivi non debet esse aliquid negativum; sed DEUS est ens positivum, & ratio entis à se, est quid negativum, ergo ratio entis à se non potest esse primo essentialis conceptus Dei. Major probata in præmissis. Minoris primam partem, nempe quod DEUS sit ens positivum, nemo negat; secunda autem pars sic probatur. Ratio entis à se, est quid oppositum rationi entis ab alio, nihilque aliud plus importat, quam non esse ab alio, tanquam à causa, sed hoc est quid negativum: negat enim rationem causæ, ergo quod ipsum sic ulterius probatur. Hoc quod est esse causatum, estque formalissime idem, quod est esse ab alio, est quid positivum, ergo hoc quod est non esse causatum, quod est formalissime esse à se, est quid negativum: non esse enim causatum, est quid negativum.

RESPONDEBIS 1. Non poni pro essentiali conceptu solam aseitatem, sed poni rationem entis à se, quod prædicatum est positivum. **CONTRA** est: quia ratio entis conjuncta prædicato aseitatis, si ipsius aseitatis positivitas non ostendatur, importabit significatum negativum, quamvis ex modo significandi importet aliquid positivum, quod ipsum probatur: quia cum dico sunt tenebræ vel ær tenebrosus, cum non ostendatur, tenebrarum positivitas, conjunctio tenebrarum cum esse, vel cum ære, nullam rationem positivam significatam habet, ergo idem dicendum in præsentia.

RESPONDEBIS 2. Ex modo non nisi significandi rationem entis à se esse negativam. **CONTRA.** Etiam secundum rationem significatam illa formalitas, est negativa, quia nihil potest influxus ex hac formalitate entis à se, in Deitatem profluit, quocumque modo verles sit ad se; quod si istam positivitatem salves, per solam emanationem attributorum, hoc ipsum erit in questione, & sicut entis positivi primo essentiali conceptum non potes ponere negativum, salvando ejus positivitatem per hoc, quod reliqua ex se emanet: ita & in præsentia.

RESPONDET 3. Esparza ad 7. sicut in rebus creatis insufficientia ex se ad esse est prædicatum propriè negativum; ita necessitas existentia, quæ est aseitas, debet esse aliquid positivum.

CONTRA in primis. Insufficientiam existentiam à se fundari in hoc, quod est esse ab alio, quod est quid positivum; hinc opposita illi sufficientia debet etiam fundari in aseitate: & quia aseitas ab alio opponitur, quæ, probatum est, quod sit quid negativum, nondum ostenditur positiva formalitas in qua illa fundetur: ultimò, præcipue cum insufficientiam existendi opponatur positivæ sufficientiam existendi, quam aseitas. Unde cum hic loquamur secundum conce-

ptus nostros, nego quòd necessitas existendi, sit formalissime idem quòd aseitas, opponiturque formaliter non nisi contingentiam existendi, aseitas autem ab alio. Quando autem idem q. 6, a. 2. cum divisisset varios negationum modos, subdit; in DEO nullam dari puram negationem, secundum esse objectivum; id etiam non convincit: quia in re id quod est in DEO, est quid positivum, sed non est dubium multa esse in DEO, secundum modum nostrum concipiendi negativa: & ita negativum est prædicatum quòd DEUS non sit creatura &c. Et quia hoc ipsum esse à se, ex modo nostro concipiendi, est quid negativum, idem enim formalissime est, ac esse non causatum, fit ut entis positivi DEI, non possit esse illa formalitas constitutiva primò essentialiter.

PROBATUR 2. Quia quavis ponatur aseitas, esse aliquid positivum, nondum tamen poterit esse primo essentialis conceptus. Pone per impossibile rationem entis ab alio, nulli alteri convenire, nisi soli homini, nihilominus ratio entis ab alio, non foret primo essentialis conceptus hominis; ergo neque aseitas soli Deo conveniens, erit primo essentialis conceptus DEI. Consequentia probatur. Idè illo casu ratio entis ab alio non foret primo essentialis, quia importaret non nisi rationem principii à quo. Sed etiam ratio entis à se, concepta per modum positivi, haberet quasi rationem principii *A quo* Deus, ergo utraque non est de primo essentiali conceptu: & sicut in homine esse productum, non est primo essentialiale, nec esset etiam in dicto casu, ita & improductum in DEO, non erit primo essentialiale. Quanquam legitime nunquam à nobis concipi potest aseitas tanquam principium à quo DEUS, quia principio responderet principiatum, DEUS autem seu natura Divina à nullo est principio.

CONFIRM. Pone per impossibile sit unus DEUS, qui ab æterno producat aliud ens, æque infinitum in substantia, omnipotentia &c. & quòd illi desit non nisi hoc prædicatum esse à se, & ne illud ens panas in categoria creaturarum, pone per impossibile ejusmodi DEUM, ita esse productum in substantia ex substantia Divina, sicut Filius generatur, secundum personam suam, ex substantia Patris; ita ut illum Deus producat non ex nihilo, sed ex sua substantia; quantumvis verò in re illud ens, & esset DEUS & non DEUS, est enim quid impossibile; nihilominus adhuc illud ens, posset à nobis concipi sine aseitate, & tamen cum Deitate, licet imperfecta; ergo apparet aseitatem, non esse primo essentiali conceptum Dei, sicut non est de primo essentiali conceptu hominis risibile, quia quamvis non esset risibile, & tamen esset animal rationale, esset homo imperfectus. Quod argumentum ut teneat, præ oculis habendum est, quòd illi enti reliqua adessent, excepta aseitate,

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom I. c. 2.
D. VI

tate, sicut illi homini omnia adessent, excepta risibilitate. Item, quod illud enseter productum non ex nihilo, ut explicui.

PROBATUR 3. Datur aliquid prius aseitatem, ergo illa non est primo essentialis conceptus. Antecedens probatur quia bona haec est illatio, tanquam ad quid superius, convenit illi aseitatem: ergo est essentia perfectissima in genere essentiae. Si autem aseitatem confundas cum necessitate existendi, colliges ex infra dicendis, non esse adhuc illam primo essentialem.

OBICIT 1. Esparzahic q. 5. ab art. 5. Ratio entis est formaliter universalissima omnium, ideoque prioritate consequentiae non mutatur, quam quodlibet aliud praedicatum, saltem in ordine ad nostram cognitionem, ut excludantur attributa à ratione prima, & ex alia parte aseitatem concipitur ad modum causae, respectu caeterorum praedicatorum Dei, ac proinde est prior illis, ex modo nostro concipiendi.

RESPONDETUR. Quomvis in homine reperiatur ratio entis universalissima, nihilominus primo essentialis conceptus hominis, non formatur sub denominatione entis: ergo ex hoc praecise, quod ens sit quid universalius, non jam inferri debet illud, esse primo essentialem conceptum: dictum enim est supra, quod primitas illa debeat spectari non penes universalitatem, sed penes exigentiam radicalem perfectionum, quae enti quae tali, non competit in Deo: ex eo autem quod concipiatur aseitatem tanquam causa ponens, ut ita dicam, Deitatem, non sequitur eandem esse primo essentialem quid; sicut nec in creatis, v. g. in homine esse productum, vel quod est causa positionis hominis, est quid primo essentialis homini.

OBICIT 2. Idem. Principium reale aequivocum alicujus, necessario illi praeminet formaliter; Aseitatem autem comparatur ut tale principium, cum aliis perfectionibus.

RESPONDETUR in primis Majorem esse falsam, nam Sol est causa aequivoca ranarum, quae excellentior non est. Sed quidquid sit de majori, est necesse distinguere rationem principii, aliud enim est principium spectans, ut ita dicam, ad lineam producentis, eod quod faciat ne res sit nihil. 2. Potest accipi principium pro radice, exigentia, jure, ut sibi debeantur haec vel illae perfectiones. Prius illud principium, ut dictum supra, non est de primo essentiali conceptu, sed non nisi secundum; aseitatem autem habet rationem principii, priori modo sumpti.

INSTAT. Aseitatem est conceptus formaliter oppositus summae imperfectioni creaturarum, & quae est origo caeterarum omnium imperfectionum, ea autem perfectio, est formaliter major, quae opponitur formaliter majori imperfectioni.

RESPONDETUR. Ex praecisa oppositione ad imperfectionem creaturarum, non potest

deduci ratio conceptus primo essentialis, alias hic, erit sola infinitas, haec enim formalissime opponitur omni imperfectioni creaturarum. Deinde ex hoc medio termino, inferitur aseitatem non esse primo essentialem, quia etiam esse imperfectum, causatum, &c. non est de primo essentiali conceptu v. g. hominis. Ut tamen detur aliquid argumento, dici potest aseitatem esse quidem conceptum oppositum imperfectioni creaturarum, sed non primo. Quae adfert ex Scriptura pro nostra erunt sententia.

OBICITUR 3. Quod aliqua magis distans inter se, eod est universalior ratio cui adiungitur immediate ratio differentialis, ut patet inter alia in conceptu quidditativo substantiae, & accidentis, quae definiuntur per ens: ergo & conceptus differentialis DEI, debet adungi rationi universalissimae entis.

RESPONSUM supra, qualis ratio universalis ingrediatur primo essentialem conceptum. Inter distantia debet pro genere poni universale quid, sed non universalissimum si fieri possit, ut ita, sicut definitio, ita & primo essentialis conceptus procedat per genus ultimum. Paritas adalata non tenet: quia non potest in definitione substantiae & accidentis aliud genus immediatius poni, potest in definitione DEI. Denique licet concedatur ens poni debere in primo essentiali conceptu DEI, restabit adhuc difficultas, An Aseitatem sit competens differentia?

OBICIT 4. Haunoldus libro 1. num. 58. quod Ly esse à se non sit Praedicatum negativum. Quia scilicet si Ly esse à se, esset formaliter Praedicatum negativum, & significans Ly non esse ab alio tum hoc Praedicatum esset inexplicabile, sine processu in infinitum, in negationibus, quod absurdum est. Seq. probatur esse ab alio debet ultimo resolvi, in aliquod Ens improductum ut omnes fatentur contra Atheos. Ergo Ly non esse ab alio, resolvendum erit in hoc non esse ab alio improductum, seu non esse ab alio existente à se, atqui per te Ly esse à se est Praedicatum negativum hoc modo exprimendum Non est ab alio. Ergo erit resolvendum hoc modo: Non esse ab alio quod non sit ab alio, non existente ab alio, non existente ab alio, & sic in infinitum; Atqui hoc est absurdum Ergo fatendum est esse à se, posse aliter concipi & exprimi, quam ut formalis negativum.

RESPONDETUR Stando in argumento hoc paritatem involvente, illa potius erit pro nobis: nam sicut esse ab alio, licet resolvatur in aliquod improductum positivum, non est tamen necesse, dari processum ullum in infinitum, ita & non esse ab alio licet sit resolvendum in aliquod positivum, non erit necesse dari processum in infinitum.

Deinde aliud est, non posse dari processum in infinitum, & aliud est non posse aliud exprimi per propositionem universalem; bene autem potest

potest aliquid exprimi per propositionem universalem, sine processu in infinitum: & ita quantum dico sine hic tenebræ, hæc propositio est ita replicabilis, Nulla est hic lux, nec ex eo sequitur quod dari processum in infinitum, sed tantum sequitur explicatio per Descensum, ostendendo quod nec hæc, nec hæc, nec ultra hæc, sit illic lux: ita & in præsentia non ostenditur hanc propositionem. Non est ab alio, involvere processum in infinitum sed tantum esse explicabilem illam universalem per Descensum in infinitum explicabilem. Porro ostendi potest in quod resolvatur illud non esse ab alio nempe in essentiam perfectissimam in genere essendi. Illa autem Propositio *Non esse ab alio* si non resolvatur in Essentiam perfectissimam in Genere Essentiæ, tunc resolvatur sine processu in infinitum non nisi per Descensum, Non esse ab alio neque hoc, neque hoc &c. &c. Adde immerito supponere obijcientem quod Ly *Non esse ab alio* resolvitur debet in Ly Non esse ab alio improducto, cum illa indefinita propositio, æque excludat dependentiam sui ab aliquo creato, atque excludit dependentiam ab improducto se ipsa auferendo pluralitatem Deorum. Cur ergo restringetur illius explicabilitas ad solum improductum.

INSTAT Potius esse ab alio est Prædicatum Negativum nam esse ab alio formaliter est indigere alterius opera ad existendum, omnis autem indigentia seu Mendicitas, est Carentia, *Esseque ab alio* est Carentia hujus perfectionis: *sibi ipsi sufficere*.

RESPONDETUR Nullum esse Ens Positivum, quod non involvat aliquas negationes & ita homo involvit negationem bruti &c. &c. Intelligendum ergo erit an illud negativum, tandem in illa linea resolvatur in aliquid Positivum: & quia hoc quod est indigere Deo secundum Objectivam formalitatem, dicit esse acceptibile à Deo, cum ipsum *Esse* sit Positivum, Positivum item ipsum accipere hinc & illa Indigentia secundum Objectivam formalitatem Positiva erit. Contra quia ipsum *sufficere sibi* licet secundum ipsos terminos & modum significandi non importet negationem, quia tamen secundum Objectivam formalitatem non importat, nisi ipsum Ly *non esse ab alio*, ideo adhuc prædicta formalitas negativa erit.

OBICIT 5. Ly *esse a se* ita exprimi debet *Esse Essentialiter existens quocumque alio dubitato* vel magis Theologicè *Ens a se* est à cujus existentia voluntate, pendet, ut quodvis aliud sit, vel non sit.

RESPONDETUR Ly *Ens a se* explicandò modo prædicto, sequitur non formati primo essentiali Dei conceptum, nam formabitur per Ordinem ad Existentiã, Existentiã autem, est quod posterius Essentiã, adeoque primo Essentiali conceptum, comparatè ad Essentiã constituere non potest. Illud etiam Ly à cujus

existentis voluntate pendet, ut quodvis aliud sit vel non sit, non habet terminos exprimentes rationem primo essentialis conceptus in Deo, nam in primis Essentiã ut dixi, prior est præ Existentiã. Deinde de hoc ipso querere restat quis sit primo essentialis conceptus, ejus, à cujus Existentiã voluntate pendent alia: videturque circumscribi hic solum Prædicatum Omnipotentis, quod certè non est primo Essentialis conceptus Dei. Nec video cur obijciens non potius ita exprimere deberet primo Essentiali conceptum DEI, ut ponat in illo rationem intellectus, tanquam priorem ipsamet voluntate.

OBICIT 6. Varias Auctoritates, & in primis numero 54. Auctoritatem Hieronymi in 3. cap. Epist. ad Eph.

RESPONDETUR Inibi ponere Hieronymum, quod DEUS ipse sui Origo est suæque causâ substantiæ, per quod innuitur Rationem *Entis à se*, concipi à nobis per modum ut ita dicam *Principii Aquo Deus*; hæc autem formalitas ut dictum supra, non potest esse primo Essentialis DEI conceptus. Explicationes autem quas adfert ex Bernardo & Nazianzeno illius effati Divini *qui est* Exod. 3. vel Rationem primo Essentialis conceptus non important, vel ostendunt quod primo Essentialis Conceptus Dei sit. Essentiã perfectissimam in genere Essentiæ, de quo infra.

INSTAT Ex Ly *esse Ens ex se ipso existens* inferuntur cæteræ perfectiones Divinæ, id autem est nota primo essentialis conceptus.

RESPONDETUR Cæteræ perfectiones inferiores Admirativitate, resolvuntur in Admirativitatem, quia tamen illa ipsa resolvitur in Rationalitatem, inde fit, ut non sit illa primo Essentialis conceptus hominis, quia autem illud Ly *ex se ipso existens*, potest resolvi in ipsam Essentiã, & Ly *Ex se* terminus est negativus, ideo primo Essentiali Dei conceptum ingredi non potest.

OBICIT 7. Illud Prædicatum est in DEO Radix cæterorum; quod immediate & formaliter opponitur illi Prædicato, quod in creaturis est Radix omnium imperfectionum, illud enim Prædicatum est Radix omnium perfectionum, quod est Radicale exclusivum omnis imperfectionis, quod autem formaliter opponitur Radici omnis defectus est Radix omnium perfectionum. Et quia Radix omnium imperfectionum in creatura, est *Ens ab alio* dependens, cum ei opponatur *Ens a se* ideo illud erit primo Radicale DEI conceptus.

RESPONDETUR Concedendo quod Ly *Ens a se*, sit in genere quasi *Principii à quo* Radix omnium perfectionum, adeoque non in hoc genere de quo hic agitur secundum dicta supra. Deinde primo essentialis conceptus non tantum debet esse Radix cæterorum, sed & ultimum resolutorium non revocabile in aliquid prius, jam autem in Rationem Essentiæ perfectissimæ

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tóm. I. c. 2.
D. VI
S.

ctissimæ in genere Essentiæ, potest resolvi Ratio Entis à se. Ipsam tamen Rationem Essentiæ perfectissimæ, radicaliter accipiendo, ne ex modo hoc significandi, importet aliquid Relativum & cum aliis comparabile, ut importaret ipsa rationalitas in homine, si non sumeretur Radicaliter. Deinde sicut in homine non est primo essentialis conceptus esse ab alio, ita nec erit in DEO, ob paritatem rationis assumptæ ab arguente.

ADDO Eandem rem, in una linea posse habere hunc primò essentialem conceptum, & aliam in hoc, & ita homo primò essentialem conceptum habet, quòd sit Animal rationale, concipiendo autem hominem in ratione Creaturæ, primo essentialis conceptus illius erit quòd sit Ens ab alio, ita spectando primò essentialem conceptum Dei merè per oppositionem ad Creaturam, ille erit Ens à se: sed indagando conceptum DEI consimilem ei, quòd est in homine Animal rationale, alius inveniendus erit.

INSTAT 3. Idem debet esse cujusque rei distinctivum & constitutivum hinc primo Distinctivum, est primo Constitutivum, jam autem primo Distinctivum DEI à Creatura, est esse à se.

RESPONDETUR Esse hoc primo Distinctivum præcisè in linea opponendi sese Creaturæ, secundum quòd creatura est, ut jam dixi, sed non est primo Distinctivum absolute, extrationibus jam adlatis.

Punctum Difficultatis 3.

An Intellectivitas sit primò essentialis Conceptus DEI?

PROCEDIT quæstio & de Intellectivitate in actu primo, quam pro primo essentiali ponit Arriaga d. 6. n. 22. & de Intellectivitate in actu secundo.

DICENDUM EST. *Intellectionem in actu primo spectatam, non esse primò essentialem conceptum DEI sub formalitate essentia spectati.*

PROBATUR 1. Quia primo essentialis conceptus DEI sub formalitate Essentiæ spectati, debet esse distinctivus DEI primo, à quibuscunque, quæ non sunt Deus. Sed intellectivum in actu primo non est tale, hoc enim etiam creaturis convenit, quòd si addas intellectivò aliud prædicatum, jam hoc ipso primo essentialem conceptum non salvas per intellectivum in actu primo. Dixi tale intellectivum non esse primo essentialem conceptum DEI, sub formalitate Essentiæ: nam dictum est in manuscriptis de Generatione viventium Intellectualium, infraque tangeretur, Intellectionem esse de primo essentiali conceptu Deitatis, sub formalitate naturæ.

PROBATUR 2. Quia ille primo essentialis conceptus hoc ipso non esset primo essentialis conceptus: ex modo enim nostro concipiendi prius est esse, adeoque habere principium essendi, quàm habere principium operandi v. g. intellectivè.

RESPONDEBIS 1. Sufficere ad id salvandum, ut dicatur quòd intellectivum radicaliter acceptum, sit quæsitus primo essentialis conceptus.

CONTRA est, stare posse responsionem si non detur prior conceptus alius ratione nostra, datur autem. Tum quia, entis in omni genere perfectissimi non debet dari restrictus conceptus: esset enim improportionatus, jam autem ratio radicalis intellectivi, dicit rationem restrictam ad intellectivum. Tum quia, Aristoteles 7. Met. a. text. 11. dicit. Quòd quid esse entium, primò in se formaliter dici debere, secundum esse, hoc est non secundum aliquod posse, quale est intellectivum in actu primo.

RESPONDEBIS 2. Per rationale radicaliter acceptum salvatur primo essentialis conceptus hominis; ergo salvabitur etiam per radicaliter intellectivum conceptus DEI.

CONTRA. Quia in homine nihil rationalitate prius advertimus, secus in DEO, & sicut ea quæ parva sunt non possunt commodè tangi acie videndi, atque ea, quæ magna sunt; ita parvitas perfectionis humanæ ultra rationalitatem nihil permittit intelligi: permittit pelagus essendi DEUS. Et certè quia minùs est perfectus leo, quàm homo, describimus eum per rugilitatem radicalem; quæ est manca valde descriptio: est enim non nisi per ordinem ad actum exterium, cum fortassis illius differentia, possit per distinctum sensum communem describi, quæ quia nobis signota est, ad rugilitatem recurrimus, quia verò formica adhuc fortè imperfectior est leone. (dixi fortè imperfectior, quia fortassis in œconomica illa, & republicam quandam præferente virtute, excellendo, videtur habere potiorem sensum communem ipso leone, immo & robur proportionaliter majus) Sed quidquid sit de hoc, cum in ordine ad nos imperfectior sit leone, nullam hucusque illius descriptionem habemus, & sic de reliquis: quæ omnia monstrant, quòd entium magis imperfectorum, & magis limitatorum conditio, effugiat magis vim nostram intellectualem, & quamvis per Aristotelem sicut in minimo noscibili; ita & in maximo oculos habeamus vespertilionis; id tamen procedit de maximo intelligibili, in quantum nobis non communicat de se noticiam, quam nos ex sacris doctrinis habemus de DEO. Unde de illo & primò essentialem conceptum habemus, & per aliquid prius intellectivo.

PROBATUR 3. Quia illud intellectivum non nisi est aliquid potentiale, ergo de conceptu actus

actus primi, & actualissimi entis esse non potest: diffinitur enim objecto: sicut difforme est, ut aliquid potentiale, primo essentialiter, actuali constituitur.

Dixi autem hæc omnia procedere de primo essentiali conceptu DEI, sub formalitate essentiae: quia sub formalitate naturæ, debet importare aliquid per modum principii, adeoque actus primi ad movendum, seu operandum.

DICENDUM EST 2. *Primo essentialem conceptum Dei non esse etiam intellectiōem in actu secundo.*

PROBATUR 1. Quia ut videbimus datur aliquid prius ipsa intellectuione actuali, nempe intellectuivum in actu primo. Ergo illa formalitas intellectuivi, in actu secundo, nec prima, nec primo essentialis est.

RESPONDEBIS. Id verum esse de ente in potentia, sed non de ente, quod est actus purus.

CONTRA est. Concedo actus puri primo essentialem conceptum non debere esse quid potentiale; sed nego etiam ejusdem actus puri debere talem dari primo essentialem conceptum, qui intra essentiam ejusdem actus puri ratione nostra præsupponat aliquid prius, ut supponit intellectuivum in actu secundo; & sicut ratio actus puri non obstat, quo minus intellectu Divina præcedat volitionem; ita nec obstat ut actum intelligendi secundum, præcedat actus primus: præcipue verò quia intellectu illa est actus vitalis immanens, adeoque talis, quæ præsupponit aliud, cui immaneat, & à quo tanquam intrinseco, proficiatur.

PROBATUR 2. Quia ut supra dicebam, intellectu in actu secundo non est quid distinctivum DEI à reliquis: quia etiam intellectu in actu secundo, ut sic, est essentialiter intellectu. Neque valet, si illam restringas per prædicatum aseitatis: hoc enim jam est super refutatum.

RESPONDEBIS. Intellectiōem in communi, esse essentialiter intellectiōem, non nisi per rationem nostram; Deus autem est realissime intellectu essentialis.

CONTRA. Quia quamvis communitas & status intellectuionis in communi, pendeat à nostro intellectu; nihilominus ipsa Essentia non pendet: essentiam enim rebus, præcisiones nostræ non tribuunt; immo quæcunque nostra intellectu exercita, quæ non est quid commune est intellectu essentialiter.

RESPONDEBIS. Quod nomine intellectuionis essentialis veniat, quod illa intellectu sit substantia.

CONTRA est. Tum quia, pone per possibile vel impossibile, quod datur intellectu creatura, quæ sit substantia, numquidne jam hæc ipso formalissime erit DEUS? Tum quia, non satis apparet, qui intellectu substantialis fundat aseitatem, immanitatem &c. consequenter non ap-

paret, qui sit illa primo essentialis conceptus. Tum quia, de ratione primo essentialis conceptus est, ut directè inferat definitum, v. g. est animal rationale; ergo est homo, non tenet autem directè; Est intellectu, quæ est substantia; ergo est DEUS, fortè enim non tam clarè implicat substantia, quæ sit intellectu in actu secundo, & sicut datur unio in entitate substantialis, & accidentalis, cur non dabitur intellectu accidentaliter & substantialiter? & quamvis non possit dari unio quæ sit substantia: quia nec potest esse unio res, quia verò intellectu, seu verbum mentis est res, cur non poterit esse res, & substantia? Sed quid sit de possibilitate talis substantiæ: agnoscitur enim, & bene, ipsius impossibilitas; saltem tamen non ostenditur directè illatio; Est intellectu, quæ est substantia, ergo est Deus.

PROBATUR 3. Quia posito, quod intellectu sit dictus conceptus, quæro, intellectu illa vel sumitur per ordinem ad intelligendum objectum creatum, vel increatum, vel utrumque simul? non primo modo sumpta: quia creaturæ sunt non nisi objectum secundarium, non secundo modo sumpta: quia & esset primo constitutiva DEI, & non esset, esset quidem ut supponitur, non esset autem, quia supponeret aliud se prius, nempe objectum increatum, ad quod terminatur, jam autem cognitio præsupponit suum objectum, quod ipsum sic ulterius proponitur. Pone per impossibile illam notitiam & nondum incesse Deum, sed incepturum esse, quæro quid intelliget, nisi ipsummet Deum? ergo priori, jam supponetur DEUS, ergo intellectuone non constituetur.

Idem argumentum sic proponi potest. Intellectio primo essentialiter DEI constitutiva, vel est speculativa, vel practica? si speculativa, præsupponit suum objectum, si practica, ergo ponit DEUM, & producit, rationeque saltem nostra, DEUS condistinguetur ab illa, quod non potest dici.

Ex dictis autem: Colliges nullo modo spectatam intellectuionem esse primo essentialem conceptum DEI.

RESPONDETUR. Hanc rationem probare quod intellectu non possit habere etiam rationem naturæ in Divinis, esseque primum principium motus. CONTRA. quia potest ostendi quodnam sit objectum illius intellectuionis; nempe primo essentialis conceptus Deitatis, sub formalitate Essentiæ.

Neque valet si dicas. Illam intellectuionem in actu secundo quodam modo habere formalitatem operationis reflexæ, noscentis se ipsam, non inquam valet. Tum quia, universaliter dicitur objectum notitiæ speculatiæ esse prius se ipsa, neque enim ideò objectum est, quia noscitur, sed ideò noscitur, quia est; quod autem erit objectum præsentis notitiæ? Tum quia, non est conceptibile quod aliqua notitia noscat se ipsam, & non

R. P.
J. H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. et. Z.
D. VI

& non intelligatur prius per modum directi actus, & postea per modum reflexi: redit ergo tota difficultas, quid noscatur per illam notitiam directam? Tum quia, ea proportione habet se objectum ad notitiam speculativam, quâ proportione habet se intellectivum ad volitivum, sed intellectio præcedit volitionem ratione nostra, ergo & objectum præcedet notitiam intellectivam. Quod autem est hoc objectum in præfenti?

OBJICITUR 1. *Authoritas S. Tho: agnoscantis inter esse Dei & intelligere identitatem, cui constat D. Aug. 15. de Trin.*

RESPONDERI potest, totum id procedere in sensu reali, & pro statu physico; non autem pro statu abstractionis: vel verificari de Deitate prout natura est, non prout est Essentia. Quod autem dicitur hominem esse imaginem Dei secundum ultimam differentiam; id intelligendum est non ex parte prototypi, quasi ejus ultima differentia sit intellectio, sed ratione imaginati, cujus differentia ultima, saltem in ordine ad nos, est intellectivum simile Divino, vel ad maximum etiam prototypi est hæc ultima differentia, in ratione imitabilis à creatura.

OBJICITUR 2. *Essentialis Dei conceptus debet esse formalitas Deitatis perfectissima; jam autem intellectio est talis formalitas: nam etiam intellectio in creaturis est formalitas perfectissima.*

RESPONDETUR. Ex limitatione creati modi essendi, proficiscitur, ut intellectio sit prædicatum perfectissimum in creatis; DEUS autem illimitatissimus potest habere prædicatum perfectius.

OBJICITUR 3. *Nisi ponatur primo essentialis Dei conceptus stare in Intellectione, non poterit salvari, cur Processio verbi sit generatio?*

RESPONDETUR. Negando sequelam propter dicenda infra D. 9 N. 219. Succus in hoc est, quia generatio debet esse in similitudinem naturæ, natura autem, ut innui, est intellectio: quia illa in re, est principium primum motus in Divinis adeoque natura. Quia verò persona verbi est etiam intellectio passiva, ut ita dicam; sit, ut illius processio sit in similitudinem naturæ, quæ ut dixi, est intellectio.

Ad hoc etiam salvandum, quod Deus sit beatus, non est necesse ponere intellectionem pro primo essentiali conceptu; sed tantum quod ille necessario cognoscat primo essentialem suum conceptum & in eodem radicata.

DIFFICULTAS I.

Quis sit primo essentialis Conceptus DEI?

PRÆMITTO 1. *Distincta esse hæc tria; Quidditas, Essentia, Natura; quamvis in re hæc*

idem sint. Nam idem dicitur esse quidditas, quia per illud respondetur ad quæstionem, Quid est? dicitur Essentia: quia est ratio essendi, dicitur Natura: quia est primum principium motus & quietis.

PRÆMITTO 2. *Has duas formalitates, præcipue ad præfens, Natura, & Essentia, etiam in DEO distinguere posse: cur non enim? si enim dicta non sunt idem ut sic, & in creatis, cur in Deo, eundem ratione nostra indistinguibilia?*

PRÆMITTO 3. *Quid sit natura Divina? Facile est respondere, quod sit ipsa intellectio: est enim primum principium motus in Divinis adeoque natura. Sed in super necesse est explicare, Quis sit primo essentialis conceptus Deitatis sub formalitate Essentia?*

Neque valet si dicas, hæc duo non discerni consideratione in aliis materiis, non inquam valet, si id dicas. Tum quia, sicut non valet consequentia à negatione primo essentialis conceptus tot & tot creaturarum, ad negandum primo essentialis conceptum Dei; Ita nec valebit à negatione talis modi formandi conceptus creaturæ, ad negationem itidem talis modi formandi primo essentialis conceptum DEI. Tum quia, ipsa amplitudo & illimitatio noscibilitatis Divinæ, ut dixi supra, adjuncta doctrinâ sacrâ, dat vires eum investigandi. Tum quia, de facto definitiones aliquæ procedunt per prædicata physica, seu naturæ, ut cum dicitur homo est constans corpore & anima rationali unitis; vel per principia Metaphysica, ut cum dicitur homo est animal rationale, ubi ut vides, duplex formatur primo essentialis conceptus hominis per prædicata naturæ, quæ Physica considerat, & Essentia, cur ergo idem in præfenti non faciemus? *His præmissis*

DICENDUM EST. *Quod primo essentialis conceptus Dei sub formalitate Essentia, adeoque definitivus Dei, sit, quod Deus sit Esse, seu Essentia perfectissima in genere Essentia.* Dixi, quod Deus sit Essentia non tantum perfecta sed perfectissima: nam nisi addatur perfectissima, nullam haberet condistinctionem sui Deus cum creaturis: nam nulla est, quæ non sit perfecta in genere Essentia: nihil enim illi deest, ad suum essendi modum. Non dixi, esse perfectissimum in omni genere Entis, quia ratio Entis importat etiam attributa; quæ jam sunt à primo essentiali conceptu exclusa. Non dixi, Ens perfectissimum, sed Essentia perfectissima: quia extrinseci jam Philosophia, Essentia est genus immediatius quàm Ens. Nec obest, quod interdum Ens sumatur pro genere ad definiendum Substantiam & Accidens: sæpe enim sumitur & ipsum Esse, quod potest capi pro Essentia, commodumque erat in definitione accidentis ponere potius Ens quàm Essentiam, eo quod Essentia, ut plurimum, supponat pro Substantia, quæ non intrat rationem Accidentis. Immo assumendo non

Ens,

Ens, sed esse ad definitionem, accommodamus nos ipsi Divinae, qui se de finivit; Ego sum qui sum. Dixi. Esse perfectissimum in genere Essentiae, non Existentiae. Quia apprehendimus Existentiam per modum posterioris, & accidentis Metaphysici, si comparatur Existentia ad Essentiam.

Ex quo etiam inferes, Cur necessitas existendi non sit de primo essentiali conceptu Dei?

PROBATUR 1. Auctoritate Patrum qui fundantes se in praedicta definitione Deitatis, à Deo ipso data, non raro dicunt Entitatem Divinam complecti omnem perfectionem, quae verba illorum cum non possint intelligi de complexu etiam attributorum in Essentia; intelligenda erunt de complexu omnis perfectionis Essentiae. Pro hac sententia citari potest Damascenus lib. 1. de fide c. 12. *Universum enim id, quod est tanquam immensum quoddam & infinitum essentiae pelagus complexu suo continet (supple) DEUS.* Idem docet S. Dionysius, c. 3. de Divinis nom. *Quoquoque patet Deus est Ens, sed simpliciter incircumscribitur totum in se esse, pariter ambiens & perveniens.* Similia habentur c. 5. *Non quidem hoc est, hoc autem non est, sed omnia est.* Quod etiam spectat aucto. S. Tho. hic, quaest. 3. a. 4. Et 1. contra gen. c. 27. & 28. & de potentia q. 7. a. 2. ubi docet Divinam essentiam consistere in suo esse, quod continet totam virtutem essendi. Imò posito quod sit possibilis creatura perfectissima, nondum tamen illa esset DEUS: quia non esset Essentia perfectissima in genere Essentiae, alias non deberet determinari, ad esse Essentiae creaturae.

PROBATUR 2. Formalitas alicujus Entis, quae est in illo prima, & radix reliquarum, est primo essentialis conceptus; sed Essentia perfectissima in ratione essendi est talis in DEO formalitas; Quod ipsum prob. Illa formalitas in DEO est prima & radix reliquarum, quae est ultimum resolutorium omnium interrogationum, de Divinis perfectionibus instituibilibus, sicut, quia rationalitas in homine est tale resolutorium, est etiam in illo formalitas illa prima, & radix reliquarum. Et certe ultimum resolutorium, ex eo, quia ultimum est, debet esse in ordine inverso primum; & quia est resolutorium, debet esse radix reliquorum: Quia resolutio debet esse in principia, saltem radicem importantis, sed Essentia perfectissima in genere Essentiae est ultimum resolutorium interrogationum formalium de DEI perfectionibus: si enim quaeratur v. g. quare sit Deus creator? respondetur, quia est omnipotens, quare est omnipotens? quia est à se, debetque habere omnem plenitudinem potentiae agendi indeterminatam; quare, quare debet habere ipsam plenitudinem agendi? indeterminatam? Respondetur,

quia illi convenit omnis infinitudo agendi, & omnis excellentiae: Quare, hoc ipsum quare illi conveniat? quia scilicet est Essentia perfectissima in genere Essentiae, cui reliqua vel tanquam potentiae agendi ad extra, vel tanquam principia agendi ad intra, &c. competere debent.

PROBATUR 3. Quo solo sublato per locum intrinsicum directe & formaliter tollitur Deus, illud est primo essentialis conceptus Dei, ad eum modum quo animal rationale est tale, ut illo sublato, formaliter & directe, tollatur homo, estque illud animal rationale primo essentialis hominis, non autem risibile, non esse productum, &c. Sed tale praedicatum in DEO, est Essentia perfectissima in genere Essentiae, Quod ipsum sic ulterius declaratur. Si servetur in homine animal rationale, habetur radix, ex qua se restituere possit, ut sit risibile, ut possit produci, &c. similia: sicut servata forma ferri, & induto illi calore, servatur radix, per quam se restituere possit ad frigus. Unde & ferro forma illius, & animal rationale homini, est primo essentialis; ita etiam auferà Deo omnipotentiam, aufer non esse producti, serva illi quod sit Essentia perfectissima in genere Essentiae, habebit Deus radicem restituendi se in pristinum.

OBJICIES. Quod per dictam explanationem nihil explicetur. Quod ipsum probatur; Quia illa Essentia perfectissima in genere Essentiae, vel accipitur pro esse Essentiae creaturae, vel increatae. Si dicatur secundum, nihil explicabitur: Erit enim sensus, quod Deus sit Ens perfectissimum in genere Essentiae Divinae. Si dicatur primum, ergo adhuc nihil explicabitur de Deo: quia ille non potest constitui per aliquid creatum primo essentialiter.

RESPONDETUR. Quamvis dicatur, quod ratio Essentiae perfectissimae supponat in re, pro Essentia Divina, sufficit quod non supponat quo ad modum significandi; Sicut ipsa definitio non dicit aliquid ultra ipsum definitum, quamvis ex modo significandi dicat aliter. Dici etiam possit sumi hic Essentiam abstrahendo à creatura, & increata, & quae quando conjungitur cum ratione perfectissima, tum primum importet formalitatem Dei.

INSTABIS. De hoc ipso quaeritur; Quisnam sit primo essentialis conceptus Entis perfectissimi in ratione Essentiae? RESPONDETUR. Idem quaeri posse, quis sit primo essentialis conceptus animalis rationalis? Quod si dicas, impertinentem esse ulteriorem quaestionem, eò, quod responsio fiat per definitionem, cujus illegitimitas aliunde non probatur, nec est adferre in homine aliquam formalitatem priorem; idem in praesenti de dicto conceptu innotet. Quomodo autem salvari possit processio verbi, dictum supra, & alibi dicitur.

QUAE.

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI
S

QUÆSTIO II.

An sit DEUS?

Adferenda sunt hic Demonstrationes, quæ probent Existentiã Dei; quamvis supponam esse hoc abundè in Metaphylica practitum ab aliis.

DIFFICULTAS I.

Examinantur noviter propositæ Demonstrationes pro Existentiã DEI.

PRIMA DEMONSTRATIO est, quam loco secundo ponit Martinus Perez Disp. I. de Deo à Num. 47. Non est defectus non pervenisse aliquid ad hoc, ut sit Chimæra, sed est defectus non pervenisse ad hoc, ut sit optimum habens omnes perfectiones; Ergo habere illas, quod convenit Deo, non est Chimæra.

RESPONDETUR. Hanc Demonstrationem indigere aliquibus: quia non plus habet, quàm quod non implicet carere omni defectu; *ly* autem non implicat, nihil demonstrat.

INSTAT. Vel datur singulare quoddam optimum existentium, vel non datur, ex utroque sequitur existere optimum: Si enim datur, ergo est melius quolibet possibili non existenti, alioquin si sit possibile, aliud melius contineretur in potentia. Si contineretur in potentia, quæ illud causet: Ergo illa causa potius erit optimum: nam causa continet totam bonitatem effectus, consequenter potius hæc potentia existens erit illud optimum, quam tu concedis existere. Si autem dicas, non dari singulare optimum quoddam existentium: Ex hoc ipso infero, existere actu tale optimum. Nam si non existit, sequitur evidenter singula singularia hujus universi esse defectuosa, & imperfecta; ac proinde totum ipsum universum esse melius singularibus: Ergo universum est optimum existentium actu, ac proinde & possibile. Jam enim demonstratum est optimum existentium actu, esse optimum possibile. Sed hoc totum non est optimum; quod probatur, quia componitur ex partibus defectuosis, quod ipsum est imperfectio: Ergo vel non existit tale optimum, vel est quoddam singulare; sed existit tale optimum: Ergo est singulare tale optimum, de quo non potest negari esse bonum, adeoque ipse Deus.

RESPONDERI potest; Quod indigeret demonstrari, quod datur singulare optimum existentium; Totum autem universum esse quidem optimum, sed restrictè ex existentibus; & quamvis singula, particularia sunt defectuosa; totum tamen est optimum comparatè ad illa: sicut singula non sunt decas, decem tamen unitates sunt decas. Et certè, si accipiatur totum hoc universum sine Deo, est optimum in suo genere, & tamen ex defectibilibus compositum.

INSTITUIT aliam Demonstrationem, à

Num. 24. Sed illa supponit aliqua ipsi arguenti propria: quod scilicet ex vi perfectionis simpliciter simplicis, sequatur esse conjunctam cum aliis in singulari subjecto: Nunquidne non dantur creatæ perfectiones simpliciter simplices, quæ non adunantur in uno Sub. ecto, nec hoc provenit ex Essentia ipsius perfectionis simpliciter simplicis: quia alias sequeretur ubique illas esse violentas, quando non sunt simul; & quod nemo possit participare de perfectione Dei simpliciter simplici, quin hoc ipso debeat habere reliquas; utpote una exigente singulas.

SECUNDA DEMONSTRATIO est Num. 61. Vel existit Deus, seu Ens summè perfectum, vel non existit: si existit, habetur intentum, nempe existere Deum: si non existit, ex hoc ipso probatur existere Deum: nam si non existit, est impossibile; Ergo datur necessitas non Existentiæ ipsius; Ergo hæc necessitas necessario existit: At quod necessariò existit, nullum habet defectum; Ergo est summè perfectum; Ergo ex eo ipso, quod dicatur Deum non existere, inferitur existere.

RESPONDETUR. Hoc argumentum præmuniri deberet, ne multum probet: Sic enim argui posset; vel existit Chimæra, vel non? Si existit, Ergo habeo intentum; nempe Ens rationis existere: Si non existit, ergo datur necessitas non Existentiæ ipsius; ergo hæc necessitas necessariò existit; ergo nullum habet defectum; ergo illa necessitas est Deus ex eoque ipso, quod dicatur Chimæram non existere, inferetur existere. Sicut enim ex eo quod datur necessitas non Existentiæ Chimære, non inferitur chimæram existere: ita nec ex eo quod datur necessitas non Existentiæ Dei, rectè inferetur, existere Deum. Negatur enim demonstrari, quod verificativum objectivum omnium propositionum æternæ veritatis, sit Deus, de quo etiam in Metaphysicis. Unde ulterius

Interes. Necessitatem non-Existentiæ Diviniæ, per Atheos habere necessitatem considerationis, & status Metaphysici, consequenter nec debere existere physice.

Assumit deinde argumentum propositionem, quæ apud Atheos indiget nova Demonstratione; nempe, quod id quod necessariò existit, nullum habeat defectum: Dicent enim ab æterno mundum necessariò existisse, quamvis habeat suos defectus.

Quando autem Num. 71. ex veritate hujus propositionis, ex stens est existens, inferit Divinam existentiam, id etiam non convincit: Quia dicerent oppositi illam verificari, non de aliquo, quod sit à parte rei, & in suppositione personali, sed verificari illam de Essentia ipsius Existentiæ, & existentis accepti in suppositione simplici, de cujus Essentia est existere.

TERTIA DEMONSTRATIO est. Quæ utitur Elparza, habetq; fundamentum in Perez Num.

Nam. 73. Dantur veritates aliquæ objectivæ simpliciter necessariæ, & essentialiter invariabiles. Quodlibet est, vel non est: Homo est animal rationale. Quæ propositiones, cuicumque mutatione temporis mentaliter applicentur, differenter evadunt veræ; quin denique veritates necessariæ & invariabiliter evadunt veræ; quod fieri non potest, quin denique veritates objectivæ, necessariæ, ac invariabiles: Quia Veritas formalis dependet essentialiter ab objectivo. Objectiva autem indistincta est realiter ab Ente, cuius est passio: Ergo implicat dari à parte rei veritatem, veramque cognoscibilitatem; & tamen nullam existere Entitatem, cum qua identificetur talis veritas.

CONFIRMATUR. Quia quodlibet verum objectivè, vel est cognoscibile immediatè ratione sui, vel mediatè ratione alterius? Quod autem est motivum, & causativum cognitionis veræ, debet habere veram Entitatem & Existentiam: Quia non existens, ad nullum omnino effectum movere potest.

RESPONDETUR. Athei, qui negant Deum, ponunt ab æterno Existentiam mundi, eisque successione; Ita etiam verificativum propositionum æternæ veritatis erit ab æterno non ratione Dei, sed ratione mundi, ab æterno existentis. Deinde verificatio objectiva propositionum, non est necesse, ut sit existens physicè, sufficit ut habeat Esse intentionale, existatque in specie impressa, aut aliquo, ejus locum supplet. Quod verificativum propositionum æternæ veritatis sit Deitas, hoc ipsum demonstrari debet, & ratio quæ hoc probat, potius evincit, objecta propositionum æternæ veritatis debere esse actu in se existentia: Veritas enim objectiva est indistincta realiter ab Ente, cuius est passio: & quia, quando dico homo est animal rationale, objectum hoc non est Deus, sed homo: Ergo potius Entitas, quæ est homo, debet esse existens, cum qua identificetur talis veritas objectiva. Frustraque Suarez in sensu formando propositionum æternæ veritatis ad statum conditionatum confugisset; Si verificativum illarum est absolutum, nempe Deus.

Multis Perez ex formalitate Entis carentis omni defectu, & Entis perfectissimi, probat Dei Existentiam. Sed argumenta in quantum ab illo proponuntur, aut non plus inferunt, quam hanc propositionem, Deus non implicat; Vel probant multum; Debere scilicet dari etiam creaturam perfectissimam. Legens eundem colligere ea quæ dicuntur.

DIFFICULTAS II.

Demonstratur DEI Existentia.

PRIMA DEMONSTRATIO. Omne Ens, aut est à se, aut ab alio; Sed falsum est, omne Ens esse ab alio, & nullum esse à se, ergo est aliquid, quod sit à se, ergo est Deus; Quia ly Deus

idem est, ac Ens à se. Major probatur: Quia inter duo contradictoria non datur medium, sed esse, & non esse à se, sed ab alio, & esse, & esse à se, non ab alio, sunt contradictoria; Ergo inter illa non potest dari medium. Minor sic probatur. Accipiamus omnia possibilium. Quæro, An tota illa collectio sit ab alio? Aut an in illa collectione sit aliquid, quod sit à se? Si in illa collectione sit aliquid, quod sit à se, habetur intentum; Nempe in tota illa collectione possibilium, includi etiam Deum: Quia nomine Dei venit Ens à se; Quod si tota illa collectio est ab alio, ergo extra totam collectionem omnium possibilium est aliquid; Nempe illud aliud, à quo est tota collectio; Nam de tota dicitur, quod sit ab alio. Eadem Minor sic aliter probatur; Si omne Ens est ab alio, vel est ab alio mediatè, cui intra collectionem illam dedit esse, vel ab alio, cui intra illam collectionem, non dedit esse: Si primum, quæro: Antequam daret esse, vel erat, vel non erat? Si erat, ergo nec indiget illo esse, nec illud accipit: Si non erat, ergo cavavit nihil; Et tamen ex nihilo, vel à nihilo nihil fit. Si autem est ab alio, cui tamen non dedit esse; Accipe totam illam collectionem, ut dixi, quæro, An de illa verificetur simul sumpta, est ab alio? Si verificatur, ergo tota illa collectio omnium possibilium, & est tota, & non tota, tota ut supponitur; Non tota: Quia extra illam est illud aliud, à quo illa. Rursus, sicut impossibile est, ut aliqua collectio tota sit talis, de qua verum sit dicere: Est post aliud, nisi detur, ut id, quod est post aliud, sit alio ordine ante aliud, ut sit in circulo; Ergo etiam est impossibile, ut tota collectio possibilium, sit post, seu ab alio; Nisi dicatur esse re-causationem ad invicem, quam hinc non posse admitti, probatum supra.

Idem hac methodo proponi potest hæc Universalis; Nullum Ens est ab alio, omne est à se, falsa est apud Atheos: Nam ut excludant Ens à se, dicunt omne esse ab alio: adeoque debent negare hanc; Nullum Ens est ab alio; Cùm etiam Athei plurimè istis condistinguantur, debent ergo negare, omne Ens esse à se: Nam & pluralitatem Deorum admitterent, & aliquid apertè falsum: Omne quod est, esse Deum: Esset enim omne quod est, Deus, si esset Ens à se. Si autem illa Universalis est falsa, vera erit hæc Particularis: Aliquod Ens est ab alio, aliquod non est à se. Concedentque hoc totum Athei. Commutentur contradictoriæ & formentur hæc; Omne Ens est ab alio, nullum est à se. Aliquod Ens non est ab alio, aliquod est à se. Quæ formatione alius contradictoriæ positæ, inferitur; Illa Universalis Omne Ens est ab alio, nullum est à se, est falsa: Ergo illius contradictoria, Aliquod Ens non est ab alio, aliquod est à se, vera erit: adeoque aliquod Ens Deus erit: Quia erit aliquod Ens à se. Quod autem illa Universalis, Omne Ens est ab alio, nullum est à se, sit falsa, probatur

R. P.
J. H. MŁOD
ZIANOWSKI
T. B. M. A. E. Z.
D. VI

tur ex dictis jam rationibus; & insuper additur. Si omne Ens est ab alio, ergo & est omne Ens, ut supponitur, & non est omne Ens: Quia extra omne Ens ab alio, est Ens à quo alio, est omne Ens ab alio, cum hoc ipso non sit à se, cum sit ab alio, & hoc illud Ens propter quod verificatur per te propositio: Omne Ens est ab alio, est Deus; adeoque dabitur Deus, etiam posito, quod omne Ens sit ab alio. Si autem ex immediate dictis falsa est hæc propositio; Omne Ens est ab alio, hoc ipso falsa erit, nullum est à se. Nam utriusque falsitatem allata ratio probat. Quarum Universalium falsitate probata, inferitur veritas illius particularis, Aliquod Ens non est ab alio, aliquid est à se.

SECUNDA DEMONSTRATIO desumpta ex S. Tho. hic q. 2. a. 3. *Quarta via*: Quam demonstrationem pluribus primus Perez, & ex illo Esparza urgent, ut jam innui. Ens perfectissimum non implicat contradictionem, Deus est Ens perfectissimum; Ergo &c. Minor probatur notione terminorum: Nihil enim aliud intelligitur nomine Dei. Major probatur, si Ens perfectissimum implicaret, & esset perfectissimum, & non esset, esset quidem ut supponitur, non esset autem: Quia maxima imperfectio est implicare. Et sicut bene dicerem, Ens non involvens contradictionem non implicat, cum hoc quod est non implicare, importet hoc ipsum, quod est non involvere contradictionem; Ita Ens perfectissimum, bene arguitur, non implicare, cum si perfectissimum sit, debeat non involvere contradictionem. Et hoc argumentum huc usque probat Deum non implicare. Quod autem de facto existat, sic probatur. Ens perfectissimum necessario actu existit; Sed Deus est Ens perfectissimum, ut supposuimus; Ergo. Major probatur, quia si Ens perfectissimum non existeret actu, & esset Ens perfectissimum, adeoque involvens omnes perfectiones possibiles, & non esset Ens perfectissimum; Esset quidem ut supponitur, non esset autem: Quia inter primarias perfectiones Entis est Existentia, immo est prædicatum, ratione cujus competere rebus, ne perfectiones illarum sint in potentia nisi objectiva.

TERTIA DEMONSTRATIO. Vel mundus est ab æterno, vel non? si non est, nisi ponas Deum dari, nunc etiam mundus non esset. Quod ipsum probatur; Ponamus ante sex horas conditum mundum, ergo ante illas sex horas omnia erant in potentia, ergo & nunc sunt in potentia: Quia non esset per quod principium à non esse, ad esse extraherentur; Cum tamen à nihilo, nihil fiat. Si autem daretur aliquod principium, daretur actus antecedens omnem potentiam, qui actus, est formalissime ipsamet Deus. Quod si mundus est ab æterno, vel omnia Entia habuerunt necessitatem existendi, vel tantum aliqua? Si tantum aliqua, er-

go illa erant Deus: Erant enim in existendo necessaria. Quod verò non potuerint esse plura, infra probabitur. Quod autem non potuerint esse omnia necessaria in existendo ab æterno, inde probatur: Quia ab æterno erant homines, ab æterno muscæ, talesque homines, & tales muscæ, quales de facto sunt: Ergo, si præsentibus homines, & muscæ, non habent necessitatem existendi, ne habuerunt illi homines, & illæ muscæ. Si item habuerunt necessitatem existendi ab æterno ex sua Essentia; Cum Essentia sint æternæ, ubinam tandem illi homines æterni, & illæ muscæ æternæ? Hoc ipsum sic ulterius proponi potest.

VEL datur Ens necessarium in existendo, vel non? Si datur; Ergo datur Deus. Si autem non datur, ergo adhuc datur Deus. Si enim non datur Ens necessarium in existendo, ergo omne quod est, poterat non esse, ergo si illud posse non esse, vincatur ab actuali esse, quæri adhuc poterit, illud victivum, poteratne non esse? Si poterat, ergo non est victivum. Si non poterat non esse, ergo est Deus. Et certè id quod est à se, non potest esse nisi æternum, & non potest non esse exclusivum posse non esse: Si enim poterat non esse; & tamen incipere à se, quæ id fiet? cum nihil causæ, causare non possit, qui fiet ut non idem producat seipsum primo? quod utrumque lumen naturæ horret.

CONFIRMATUR ad hominem. Ponatur tale argumentum Atheo. Quod necessario existit, actu necessario existit; Ergo Deus actu existit. Hoc argumentum solvet ille, quod Deus hypotheticè necessario existit actu, id est, si datur, actu existit. Ex hoc concessio sic urgetur. De cuius etiam conditionato, & hypothetico conceptu legitime formando (suppono in suppositione personali) est actu existere, illud necessario actu existit; Sed de hypothetico Dei conceptu legitime formando, est actu existere, ut concessit distinguens, ergo Deus actu existit. Major, in qua est difficultas, probatur; Quia si id, de cuius hypothetico conceptu legitime formando est quod existat actu, non existeret actu; Hoc ipso non legitime formaretur ille conceptus. Immo & deberet actu existere, & non deberet, non deberet quidem; Quia non existeret, deberet autem, quia hoc debitum legitimus ille conceptus hypotheticus agnoscit, de cuius legitimitate, est actualis Existentia.

DIFFICULTAS III.

Occurritur Responsionibus.

Ad duo præcipue argumenta, iis quæ formari possent responsionibus impugnandis, laborandum erit.

Respon-

Responſiones ad I. Argumen-
tum.

RESPONDEBIS 1. Quòd collectio omnium possibilium fit ab alio, non quidem reperitur extra illam collectionem, sed ab alio contento intra illam collectionem, seu quòd nihil fit in illa, quòd ab alio non fit; licet tota collectio, non fit ab alio, extra illam collectionem.

CONTRA. Quia singula illius collectionis sunt ab alio extra se, ergo & tota collectio illa est ab alio extra se. Consequentia probatur: Quia si de singulis illius collectionis verum est dicere, Cautantur ab alio extra se, necessario etiam idem debet verificari de tota collectione; Quia in tota illa collectione, nihil aliud est, quam illa singularia; Ergo si de singularibus verificatur, sunt ab alio extra se, etiam de tota collectione verificabitur. Quòd ipsum ulterius in hoc fundatur. Quia quamvis predicata, quae defumuntur à tota collectione, quae tali, seu ratione suppositionis omnium simul, possint verificari de tota collectione, quamvis non verificentur de singulis collectionis; Et ita de singulis Apostolorum sine fallacia accidentis dici non potest, quòd sint duodecim: Nihilominus predicata, quae non defumuntur à tota collectione, quae collectio est, seu sub tali statu, si non verificentur de singulis collectionis, non possunt verificari de tota collectione, & si verificantur de singulis collectionis, & de tota collectione verificantur; Sic si singuli decem Æthiopum sunt nigri, decas Æthiopum est nigra: Ita etiam si verificatur de singulis; Est ab alio extra se, idem predicatum verificari debet, etiam de tota collectione: Quia predicatum quòd est esse ab alio extra se, non est ex statu collectionis defumibile: Quia predicatum ex statu collectionis defumibile, nec verificatur de singulis, & insuper respicit semper numerum, vel quasi numerum, etique de linea computi; Ratio autem Entis positi ab alio extra se, nec est numerus, nec de linea numeri.

Neque valet, si dicas; Quòd doceant Thomistae non existens posse causare; Sed hoc ad propositum applicari non potest, quia nunquam docuerunt Thomistae, quòd non existens, & quòd nusquam existit, possit causare, præcipue seipsum, & determinare se ad existendum.

Neque iteratò valet, si dicas, quòd Thomistae dicant, posse causas esse sibi adinvicem cauſae: Nam id non docuerunt, si non supponatur existere illa causa.

Nec denique dicas; In partibus proportionalibus non deveniri ad primam; Quia istae partes proportionales vel non dantur, vel dicuntur deveniri ad primam indeterminatè.

Noto. Sicut si essent 100. homines, de quorum singulis verum esset dicere; Accepe-

runt librum ab alio, impossibile est, ut extra illos 100. non sit alius, à quo primum unus ex 100. accepit librum: Ita etiam impossibile est in tota collectione possibilium, accepisse omnes esse ab alio, quin sit aliquis extra illam collectionem, qui dederit esse. Mutua autem reacceptio esse, supra est impugnata.

RESPONDEBIS 2. Singula Entia, quae ab alio sunt, non habent necessitatem existendi; tota tamen collectio necessario existit; Ad eum modum, quo singuli calami non sunt necessarii ad scribendum, nihilominus tota collectio est necessaria: Nec enim extra totam illam collectionem calamorum habetur, quo aliquid scribatur.

CONTRA EST. Tum quia reedit argumentum supra factum, scilicet, quia quòd non convenit singulis, non potest predicari de tota collectione, excepto predicato defumibili à statu collectionis. Tum quia, quòd attinet ad instantiam, de calamis disparitas est: Quia dicta necessitas convenit ratione collectionis, quae collectio est. Quòd ipsum probatur: Quia singuli calami habent vim scribendi, & si reliqui calami non haberent illam vim, ille solus haberet, & collectio non haberet illam necessitatem: Insuper dicta propositio facit hunc sensum: Cum singuli calami habeant vim scribendi, non est ratio cur potius unus dicatur, est necessarius, quam alius: Quia vero extra illam collectionem nihil habet vim scribendi, fit, ut illa collectio sit necessaria, nihilque extra illam habeat vim scribendi. Non potest autem dici, singula Entia habere vim seu necessitatem existendi, & quòd si reliqua non existerent, illud unum haberet necessitatem existendi? consequenter nec dabitur fundamentum verificandae hujus propositionis. Tota collectio possibilium est necessaria ad existendum; Et tamen ut dixi, de unoquoque calamo verum esset dicere, quòd impossibilibus aliis, necessarius esset ad scribendum. Denique illa propositio collectivè sumpti calami sunt necessarii ad scribendum (si tolerari debet) non aliud importat, quam quòd aliquis calamus sit necessarius ad scribendum; Nullum autem particulare Ens ab alio est necessarium ad existendum. Deinde explicando propositionem de Existentia, deberet per descensum veniri ad aliquod certum, quòd sit necessarium ad existendum, sicut venitur in explicatione hujus propositionis, Aliquis homo est Petrus; sicut de singulis etiam verificatur calamis, quòd habeant vim scribendi, & nisi verificaretur de singulis, deveniretur non nisi ad unum necessarium ad scribendum. Cum ergo de quibuscunque non verificetur; Est necessarium ad existendum, debet veniri ad unum certum, & hoc erit Deus.

RESPONDEBIS 3. Quòd collectio omnium possibilium infinita sit, atque aded in ipsa

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI

ipsa primum non dari, aut tale aliquid quo prius non detur. Rursus, quod tota collectio omnium possibilium sit infinita; ab exemplis infinitis, qualia sunt de accipientibus librum, non datur argumentatio ad infinitum.

CONTRA 1. EST. Quia licet per finitas mensuras, nec exhauriri, nec ad primum in infinito deveniri possit, nihilominus mente totum accipi, & de toto illo objecto interrogationes fieri possunt. Quæro ergo, An totum illud contineat aliquod Ens à se vel non? Alterutrum enim contradictorium debet illi competere: Si continet, habetur intentum; Si non continet, ergo omnia sunt ab alio, redibitque argumentum principale.

CONTRA 2. Quamvis non liceat argumentari à finito ad infinitum in his, in quibus unum rationem finiti, & aliud rationem infiniti quæ talis involvit; unde non valet hæc argumentatio; Singula infiniti habent terminos, quibus includantur, ergo etiam & infinitum includetur terminis. Nihilominus in aliis rationibus, quæ infinitatem quæ ralem non dicunt, legitima est argumentatio, & ita bene dico, singuli ex infinito sunt albi, ergo & totum infinitum est album. Cum ergo etiam hoc prædicatum esse ab alio extra se, non involvat infinitum; utpote verificabile de singulis, hinc verificari debet, etiam de tota collectione.

CONTRA 3. Pone per possibile, vel impossibile ab æterno extitisse hominem, & propagatos reliquos usque ad nos, pone etiam saltem per suppositionem, à Deo illum creatum, vel quocumque alio mavis modo; tunc licet per finitas mensuras non potest deveniri ad illum primum; Nihilominus vera erit hæc propositio, accipiendo mente totam collectionem, unus est à solo Deo immediate creatus &c. verificationique non oberit infinitudo. Ergo etiam infinitudo non faciet, quo minus vera sit hæc propositio; Est unum à se, seu debere poni aliquid Ens, quod non sit ab alio. Neque valet si dicas, quod ly omne, & ly Totum, non possint applicari ad infinitum. Cur enim non possum dicere, quod infinitum sit id, quod est, adeoque quod totum, sit infinitum? & si possum dicere de ligno bipalmari composito ex partibus proportionalibus infinitis, est totum, cur non etiam dici poterit & de Categorematico infinito?

Responsiones ad 2. Argumentum.

RESPONDEBIS 1. Hoc argumentum non esse Demonstrationem, duplici ex capite. Inprimis: Quia resolvitur in hoc principium, **NON IMPLICAT**, quod principium non demonstrat. Deinde, quia simili argumentandi modo posset demonstrari Trinitas, quam, quidquid

dixerit Lullus, non posse demonstrari censetur. Demonstraretur autem sic; Mysterium Trinitatis non implicat, & insuper de facto datur: Quia istud mysterium est necessarium, Deo intrinsecum; Quæ autem Deo intrinseca sunt, dantur. Quod si hic demonstrandi modus non tenet in Trinitate, nec alibi tenebit; Sicut si consequentia in hac materia non tenet, nec alibi tenet.

CONTRA EST. Tum quia dispar est ratio de Trinitate: quia ad illam probandam non assumitur medium, vel perfectio inclusa in Trinitate quæ Trinitas est, sed quæ Deus est; Jam autem in Ente perfectissimo, includitur tanquam proprietas, & una ex perfectionibus, Existentia: Tum quia, si quis probet hoc non esse decem, quia illi desunt tria, demonstraret; Ergo & qui Existentiam infert per Ens perfectissimum, demonstrat: Quia Existentia, est etiam unum de Perfectionibus; Tum quia etiam alia Demonstrationes resolvuntur in non implicat, quia tamen immediatos terminos positivos habent, demonstrant, ergo idem dicendum in præfenti. Præcipue autem: Quia hæc Demonstratio hoc intendit; Non implicat contradictionem, Ens non sub conditione, sed absolute perfectissimum; Absolute autem perfectissimum, non sub conditione, sed absolute existere debet. Per quod restaurari possent Demonstrationes aliquæ ex Perez.

RESPONDEBIS 2. Hoc argumentum multum probare: Probaret enim etiam creaturam perfectissimam de facto existere: Dicam enim perfectissima creatura non implicat: esset enim perfectissima, & non esset, esset ut supponitur; Non esset autem: Quia maxima est imperfectio implicare.

CONTRA EST. Tum quia ipsa implicancia Creaturæ perfectissimæ præsumitur ostendi posse; Hinc cum dictum argumentum probet illam posse existere, & aliud probet, non posse existere, sequitur contradictio. Non potest autem ostendi implicancia Dei. Tum quia apte illam argumentationem poni inprimis debet, creatura perfectissima non implicat, eritque hæc quasi major; Subnectetur illi minor: Hoc Ens A, est perfectissimum; Ergo: in quo argumento & major & minor esset fallæ: simile autem quid non potest ostendi in dicto argumento pro Dei Existentia.

Multa alia possent pro Dei Existentia adferri, quale est illud. Quod implicat implicare, non implicat; Deus est talis: hoc enim nomine hoc intelligimus. Ergo. Rursus, quod implicat implicare ne existat, existit; Dei autem nomine tale Ens venit, ergo existit. Sed his difficilioribus omissis, sufficit assumere terminum Naturæ naturantis, & Conditoris mirandorum mundi, tanto ordine, quod persuadet, etiam rudibus Deum.

QUÆ.

QUÆSTIO III.

De DEI Unitate.

SUPPONIMUS, posse demonstrari Dei Unitatem, sed multæ Demonstrationes non continent plene: Nam quod dicit Mart. d. 6. in. 41. nullam necessitatem, & nullam probabilitatem esse multiplicandi Deos. Id non convincit: Quia ly nulla est necessitas, non est terminus demonstrativus, dicitur posset, esse necessitatem ex ratione digni: Quia scilicet sine necessitate non est nobilissimis Entibus deneganda Existencia, Entique summè colendo non esse faciendam injuriam, deiciendo pluralitatem Deitatis à statu Existentiæ; cum non implicet.

URGERI solet pro Unitate Dei hoc. Quia illi Dii, vel forent numero, vel specie distincti: Si numero, non esset ratio, cur non essent plures, & plures, adeoque infiniti. Si autem specie: Ergo non essent æquales, nec unus contineret perfectionem alius.

Sed neque hoc argumentum convincit: Quia posset dici, illos Deos fore specie distinctos, nec inde sequetur fore inæquales: Quia non est de ratione speciei ut sic, dicere inæqualitatem: Immo specie distinguuntur in Divinis Relationibus, & tamen sunt æqualis imperfectio: Ex alia parte potest salvari æqualitas in illis Deitatibus accepto exemplo ex mysterio Trinitatis: Quia v. g. tres personæ non sunt plus dignæ, quam una; & tres intensivè non sunt digniores, quam unus, ex eo; Quia tres personæ habent sibi identificatam eandem Deitatem, quæ est radix totius dignificationis; Ita etiam illæ Deitates essent æquales: Quia continerent Deitatem, licet modo continendi specie distincto. Fortè adhuc expeditius dicerent Polytheistæ, illos Deos solo numero distinguendos, multiplicationemque illorum oriri, ex duplici immanenti operatione, nempe divisione & spiratione; Ita ut villarum, & personarum, & naturarum producantur; Et sicut non sequitur multiplicatio personarum in infinitum, ita nec sequitur multiplicatio naturarum in infinitum. Quid si adhuc dicerent, esse illos Deos tres talis nature, ut nullus illorum intelligere possit, quin reliqui intelligant, nihil vellet, quin alii velint, esseque excepto numero, eandem illorum cogitationem, potentiam, volitionem.

URGERI alii Argumentum S. Thomæ; Quamvis illud, vade Sortes est homo, multis communicari possit, nihilominus id unde est hic homo, non potest communicari, nisi uni tantum; & si per id esset homo, per quod esset hic homo, fieri non possunt esse plures Sortes; sed non possunt esse plures homines; Ergo neque ratio Deitatis potest communicari plu-

ribus. Conf. probatur. Ideò ratio hujus non potest communicari alteri homini: Quia ratio hujus hominis est id, unde aliquid singulare, est hoc aliquid; Sed ratio etiam Deitatis est id, unde Deus est singularis: Quia Deus ipse est sua natura, & hæcceitas, ergo secundum idem est Deus, & hic Deus.

RESPONDETUR. Mentem S. Doctoris non satis patere: Dicent enim Polytheistæ, quod sicut datur ratio communis hominis, & ratio hujus Sortis pluribus non communicabilis; sic etiam dari rationem communem Deitatis, & rationem singularem, secundum quam hic Deus non potest dividi in alios Deos. Quod si assumatur ipsam rationem Deitatis secundum se spectatam esse immultiplicabilem, sicut ratio Sortis est immultiplicabilis: Hoc ipsum est, quod probandum esset. Dicent ulterius, verum esse in sensu reali per idem Deum esse, & hunc esse, sed negabunt tam essenziale esse Deo, ut sit, quam ut unus sit.

Demonstratio petibilis ex hoc, quod Deus sit summum bonum, indiget novo labore: dicerent enim oppositi, dari summum bonum triplex, summitatemque salvarent non per negationem paris, sed per negationem superioris; Ordinarieque hæc Demonstratio probat, ne quidem dari tres personas Divinas. Nihilominus

PROBATUR sic intentum. Si plures forent Dii, & forent plures, & non forent plures, forent quidem ut supponitur, non forent autem, quia non essent plures Omnipotentes; Et tamen Deus debet esse omnipotens. Sequela probatur, quia vel posset producere unus illorum aliquid, quamvis nollet alius eandem rem producere, vel non posset? Si posset, ille alter nolens produci illud, esset victus & minor: Si autem non posset producere, nec omnipotens esset, nec liber.

RESPONDEBIS 1. Quod illi Dii consentirent inter se.

CONTRA. Quæro, An unus ex illis potest non consentire alteri, vel non? Si non potest non consentire, liber non est, adeoque nec Deus est: Si autem unus potest non consentire alteri, redit argumentum, pro quonam staret victoria?

RESPONDEBIS 2. Quod illi Dii poterunt quidem non consentire; de facto tamen consentirent, non ex coactione; Sed quia unus judicaret rationabiliter alium velle, merereturque suum consensum; Pertinet autem ad dignitatem Deitatis, velle semper quod rationabile est.

CONTRA 1. accipio, solum illud potest non consentire, & resumo argumentum a quonam staret victoria, in illo solo statu, in quo supponitur posse non consentire? 2. Quia quidquid est extra Deum, non necessario vult Deus; Ergo potest illud velle & non velle rationabiliter, adeoque dicerent sibi adinvicem, Tute

C 3 mihi

R. P.
J. H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. et 2.
D. VI

mili accommoda; & uterque nihil ageret. 3. Quia perfectior ille esset Deus, qui posset facere quod veller, & non dependere ab ullius consensu paris: quia magis esset absolutus & independens.

RESPONDEBIS 3. Illos tres Deos Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum, naturis & personis distinctos, fore talis naturæ: Ut non possit intelligere, velle, facere aliquid unus; Quin intelligant, velint, faciant alii, ex sympathia, ut ita dicam, essentiali. Hinc non esset liberum uni velle aliquid, quin velit alter; Sed tantum liberum esse in nolendo, vel volendo objecta libera; Ita ut quod in præsentia facit identitas naturæ, hoc in illo casu faceret, ut nominavi sympathia essentialis. Addi posset; Cum omnes actiones internæ essent ab æterno in illis, & solo numero distinctæ, non potest unus alteri occultare secretum aliquid, eò quòd, ut repetitum est, solo numero omnia in illis distinguantur; Et sicut cogitans occultare alteri suum secretum, non potest occultare sibi; Ita nec potest occultare alteri, quia & de illa occultatione, & de illo Objecto alia numero cogitatione cogitat.

CONTRA EST. Quia illi dii noscerent se distinctis numericè notitiis. Quarto: Noscerentne se posse oppositum velle, vel non? Si noscerent, redidit argumentum factum, pro quo staret victoria? si non noscerent, ergo noscerent non esse liberos in ordine ad sibi contraveniendum; Ergo non noscerent se Deos esse: Quia non noscerent se Ens perfectissimum, maximè absolutum, sine pari; magis enim Ens est perfectum quod nullum habet parem: Nam summitas illius dejiciet, & negationem superioris, & negationem paris: nec illi tres dii essent optimum possibile: Imaginare enim esse deos, unum qui possit velle; Ita ut nullus sit illi comparandus in velle, alium qui habeat parem in volendo, nonne ille prior perfectior erit?

NEQUE VALET, si dicas: Non officere v. g. libertati Spiritus Sancti, quòd non possit distinctum quid velle à Patre, non inquam valet: quia cum habeat eandem numero voluntatem, idem etiam velle numero habere debet, quòd in præsentia non datur.

DISPU-

DISPUTATIO II.

De Divinis Attributis.

PRÆMITTO 1. *Quid veniat nomine Attributorum?* Attributi nomine Quiros disp. 8. num. 1. accipit specialem Dei perfectionem absolutam, & necessariam. Hæc explicatio

NON SATISFACIT. Quia excludit à creatura gradum perfectionis simpliciter simplicis; & tamen Divina & invisibilia per creatura cognoscuntur. Deinde non dat explicationem proportionatam ipsi nomini significanti. Commodius ergo nomine Attributorum veniunt, perfectiones Divinæ secundariæ, ex modo nostro concipiendi, emanantes è Divina Essentia. Quando autem dicit Quiros, sequi exinde, quod non relinquatur locus dicendi, quod Attributa sint de primo essentiali conceptu; concedo bene sequi, adeoque nec debere teneri hanc sententiam.

Porro, Ratio Præmissi est: Quia nos ex cognitione creaturarum, sublati imperfectioribus, ad cognitionem Divinorum accedimus; in creatis autem perfectiones secundariæ Entis, ex illo emanantes, vocantur attributa; & sic attributum ignis, est calor: quia est secundaria illius perfectio, ab illo emanata. Quia nihilominus, non tantum in Divinis attendendum est ad rem, quomodo se habeat; sed etiam quo nomine appellanda sit, ne ipsa ratio nominandi, imperfectiorem importet: idèò illas perfectiones secundarias appellant Theologi attributa, & non passionem Dei: quia passionem dicuntur per ordinem ad subiectum, quod illas patitur; hoc autem Deo non competit.

PRÆMITTO 2. *Quid in re sint ista Attributa?* Ad quod respondendum est conformiter ad dicta de Proprietatibus Entis, itemque de Differentiis Metaphysicis, quod scilicet in re nihil aliud sint, nisi ipsa Deitas cum aliis, & aliis connotatis sumpta; & sic v. g. misericordia nihil aliud est in Deo, nisi ipsa Deitas, prout est principium actuum misericordiæ, nobis per aliquid extrinsecum manifestata. Et sic de reliquis.

Ex præmissis autem facile **INFERETUR.** Quid sit sentiendum de acceptione Attributi? Qualem aliis rejectis adfert Martinon disp. 3. n.

4. ubi dividit Attributum generaliter acceptum, & specialiter acceptum. Generaliter acceptum Attributum dicit esse, quodcumque prædicatum de Deo verè affirmabile, non in sensu identico; specialiter verò acceptum Attributum dicit esse illud prædicatum, quod tribuitur Essentiæ Divinæ, quasi illi extrinsecum, & adventitium. Utraque hæc acceptio

NON SATISFACIT. Non quidem prima, quia multa sunt prædicata, quæ dicuntur de Deo non identicè; & tamen non potest dici, quod importent rationem Attributi: nam definitio Dei prædicatur de Deo, & quidem non identicè; & tamen definitio Dei non est attributum Dei; idemque dicendum de rationibus communibus genericis, quæ non dicuntur identicè de Deo; & tamen non sunt Attributa. Strictior etiam illa acceptio Attributi non convincit. Ratio: Quia actiones Dei liberæ tribuuntur tanquam aliquid extrinsecum Deo, & adventitium, & nihilominus actiones Dei liberæ nemo dicit Attributa.

PRÆMITTO 3. *Quodnam sit genus ponendum in definitione Attributi?* Communiter illud genus dicitur esse Perfectio simpliciter simplex. Sed hoc ipsum quærendum restat: Quid sit Perfectio simpliciter simplex?

EXPLICAT 1. Scotus in 1. dist. 6. Q. 7. quod scilicet sit perfectio, quæ in unaquaque re considerata, sub ratione Entis, est, melior ipsa, quam opposita & incompossibilis illi; & ita equo sub ratione Entis considerato, melius est ratio cinari, quam hincire, quamvis equo ut equo, melius sit hincire. *Hæc explicatio:* **NON SATISFACIT PLENE:** quia ex vi illius sequitur, nullam dari perfectionem simpliciter simplicem exceptâ Divinâ: Quia rei sub nomine Entis spectatæ, melius esset esse Deum, quam creaturam; Jam autem si de creaturis verè dicitur Essentia, Existentia, Entitas, &c. similia; Quamvis hæc in Deo excessivissimè reperiantur, cur non reperietur etiam formalitas perfectionis simpliciter simplicis? Et certè si nulla creatura perfectio, est perfectio simpliciter simplex, rectè definiretur, quod sit perfectio Divina. Rursus dicere, quod equo sub nomine Entis spectato sit perfectius esse

R. P.
H. M. LOD
ZIANOWSKI
Tom. I. et 2.
D. VI

esse intellectualem, quam hincibilem, nihil explicat: Nam ut dicatur equo sub nomine Entis spectato, meliorem esse hanc perfectionem præ illâ, debet retineri adhuc in illo subjecto, hoc est equo, ratio equi; Si enim illud subjectum deputetur à ratione equi, non debet dici quòd equo sub nomine Entis sit melior illa perfectio, sed quòd Enti sit melior: & sicut Ens, quod in sententia Scoti est univocum extra genus, non dicitur ullas differentias; Ita si illud Ens non retinet rationem equi, non debet dici, quòd equo sub nomine Entis, sed quòd absolute Enti sit melior. Quod si accipiat equus sub ratione Entis; Ita tamen ut involvat rationem equi, nullo modo potest dici melius esse illi rationale, cum non possit dici melius esse illi illud, quo, esse illius destruitur.

NE QUÆVALET, si dicas cum Arriaga. Quòd si per impossibile equus maneret equus, & ratiocinaretur, perfectius hoc illi esset, quam hincibile.

CONTRA enim redit argumentum factum. Tollitur omnis perfectio simpliciter simplex creata, & forte ponitur suppositio destruens seipsam.

EXPLICAT 2. Amicus. Quòd nomine perfectionis simpliciter simplicis veniat perfectio, quæ cum nulla alia perfectione majori, vel æquali repugnat.

NON SATISFACIT hæc explicatio, adhuc aliquid inexplicatum relinquit: Quia videtur procedere non nisi per conceptum secundarium: Debet enim ostendi aliquid prius ex quo emanet, non repugnare cum majori, vel æquali perfectione. Deinde solæ perfectiones increatae erunt perfectiones simpliciter simplices: Quia quæcunque, creatae excludent maiorem perfectionem, hoc est, Divinam.

EXPLICAT 3. S. Anselmus. In Menol. c. 13. quòd sit perfectio, quæ in unoquoque est melior ipsa, quam non ipsa. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT plenè; quia explicat dictam perfectionem restrictè ad Subjectum, quod etiam indicat illa particula in unoquoque: Ergo non attingit secundum se spectatam perfectionem simpliciter simplicem: Pone enim impossibile esse Subjectum cuius illa sit, nunquidne definitivus conceptus illius formari non poterit? Et si impossibili materia prima potest defini formam: Utpote quæ primò essentialiter non dicit respectum ad materiam, cur non poterit defini perfectio simpliciter simplex?

Nihilominus propter Auctoritatem, S. Doctoris, retinenda videtur prædicta explicatio, dempta particula in unoquoque; Ne restrictè ad Subjectum definiatur, præcipue cum aliis locis sine addita hac particula definiat eandem perfectionem S. Doctor. c. 5. Prologii apud Quirios q. 14. a. 2. ita ut sensus sit: Perfectio simpliciter simplex est illa, quæ tam excellentem connexionem suorum prædicatorum importat;

ut perfectione sua, nullam involvente imperfectionem, in illa quâ tali, superet perfectionem alius non natae secum consistere perfectionis; Quamvis illa alia formalitas importet adhuc perfectionem. Sic v. g. Omnipotentia est perfectio simpliciter simplex: Quia dicit excellentiam, quâ superat Aliquipotentias, seu determinatas potencias agendi, quæ non possunt consistere cum ipsa Omnipotentia: Omnipotens enim non potest dici Aliquipotens, ipsa connectione excellentiam prædicatorum, fundante illam disconsistentiam perfectionum. Ubi ut vides, perfectio simpliciter simplex explicatur per ordinem ad oppositionem non vitio: Quia multæ sunt perfectiones, quæ non habent oppositum sibi, quod sit vitium, qualis est v. g. Immensitas, Ubiquitas, Infinitudo, &c. similia; Sed explicatur per ordinem ad perfectionem minorem, aliquo modo ad idem genus spectantem. Cuius RATIO est: Quia nisi ita spectetur perfectio simpliciter simplex, nullæ erunt perfectiones simpliciter simplices in Deo, vel illæ, quæ sunt sine controversia perfectiones simpliciter simplices, non erunt perfectiones simpliciter simplices: quod ipsum probatur, quia vel lumen tur perfectiones Div. simul cum Deitate, & sic nulla erit melior alia: Quia nec Deitas, illas ingrediens, est melior in una, quam in alia. Quod si sumantur præcise à Deitate: Si comparentur ad perfectiones etiam disparatas, sola infinitas erit perfectio simpliciter simplex, non verò misericordia, justitia &c. quia hac solâ non datur quidquam inter Attributa melius: Immo si comparetur misericordia, utpote aliquid de linea intentionali, attributaliter accepta, ad immensitatem, immensitas quæ est de linea imperfectiori, non erit perfectio simpliciter simplex. Nec etiam debet sumi perfectio simpliciter simplex per oppositionem ad oppositum; Quasi oppositum illius non debeat esse perfectio: Quia potestas prædestinandi, & potestas reprobandi sunt perfectiones simpliciter simplices; & tamen sunt ad opposita. Nec debet sumi perfectio simpliciter simplex in hoc sensu, quia est melior, quam ejus negatio; Alias omnis perfectio, quâ Perfectio est, esset simpliciter simplex: Quia omnis est melior, quam ejus negatio. Postquam enumerationem restat id unum dicere, Perfectionem simpliciter simplicem desumi ex excellentia prædicatorum non involventium imperfectionem, comparata ad aliam perfectionem minorem, ejusdem quodammodo rationis.

INFERES 1. Cur prædestinatio, reprobatio, & omnes actiones Dei liberae non sint perfectio simpliciter simplex: Quia scilicet non sunt meliores ipsæ; Et sic v. g. voluntas inefficax salvandi omnes quæ datur, non est melior voluntate salvandi non nisi aliquos. Item quod habet rationem Attributi, debet habere rationem emanati, & completivi quodam modo, jam autem

QUÆSTIO I.

An distinguantur Attributa formaliter ex natura rei ab Essentia.

Ahinc dicenda usque ad finem disputationis manca omnia erunt, sine notitia eorum, quæ fusè Tract. de Distinct. dicta sunt in Metaphysica. Ad præsentem quæstionem quod attinet, affirmant Scotistæ, negant Thomistæ: Quia verò aliqui admissa hac distinctione in Creatis, negant eandem in Divinis, libet hîc commemorare doctrinam mei in Theologia Magistri, Prioris Venceslai Daroroski viri omnium talentorum, in Provincia nostra qui eam & in Creatis, & in Divinis tenuit.

DIFFICULTAS I.

Proponitur modus defendendi distinctionem Scotificam in Divinis.

DOCEBAT 1. Prædictus Magister, quòd distinctionis Divinorum Attributorum detur fundamentum. Tum quia, si Attributa non aliud essent, quàm sola nomina, vel conceptus nostri, quos formamus de illis, verum esset dicere: Attributa Divina non sunt in Deo. Item, Intellectus noster facit Attributa: quod utrumque falsum est. Tum quia nemine cogitante verum est dicere: Deus misericordia miseretur, quod non esset verum nemine cogitante, si misericordia non datur nemine cogitante. Tum quia id docet S. Thomas in 1. d. 22. q. 1. a. 3. ad 4. Sed subnectent Thomistæ ratione nostra non fieri, sed distingui Attributa.

DOCEBAT 2. Inter Attributa quæ Divina sunt, sive comparentur inter se, sive cum Essentia, non dari distinctionem nemine cogitante, idque probabat rationibus, quas etiam tangunt Recupitus, Ruiz & Amicus. Dogmatis prima RATIO est ab Auct. & testimonio DD. Primum est D. Aug. in quæst. de Trinit. *Deus, inquit, quo est, vivit, & ex eo, quo vivit, intelligit, ex eo, quo intelligit, potest, & ex eo, quo potest, est: Quia simplex Veritatis natura unum habet esse, vivere, & omnia posse.* Ubi particula *Quo*, ut observat Amicus, importat rationem formalem, per quam res est, ergo ulterius nec vivit, nec potest, nec est, per rationem formalem aliam. Similia habet lib. 15. de Trin. c. 5. Secundum testimonium est S. Dion. de Div. Nom. c. 5. ubi inter alia dicit: *Naturam Divinam simplicitate omnem dupliciorem excludere, ubi per hanc omnem dupliciorem, videtur excludere omnem omnino distinctionem actualem; Arbitrarieque restringentur dicta verba, ad negandam nonnisi distinctionem realem.* Confirmatur ex Conc. Rhem. sub Eugen. 3. ubi definitur, quòd de Deo non solum possit dici, quòd sapiens sit, sed etiam, quòd sapientia sit. Jam verò nulla ratio formalis, actu

parte

item actiones, non complement esse, sed supponunt complementum. Rursus, quia Divina, & invisibilia noscimus per visibilia & creata, fit, ut eorum in creatis motus liberos non concipiamus per modum attributorum, sed per modum motuum, & tendentiarum in objectum, etiam debemus sic actiones Dei liberas concipere; Et sicut potentia perficiuntur suis actibus nonnisi extrinsecè, quæ extrinsecè perfectio ad præsens non facit: Ita idem dicendum erit de Deo. Per hoc tamen non negatur ipsa principia actuum liberorum, qualis est misericordia, & iustitia, verè esse Attributa.

INFERES 2. Personas in Divinis non esse perfectiones simpliciter simplices, aut quæcunque constitutiva earundem, itemque relationes &c. quia personæ sunt termini substantiales in creatis, in quibus non se habent per modum attributorum, sed supponuntur esse antequam intelligantur attributa, vel si hæc suppositio non concedatur, nunquam habebunt plus, quàm rationem termini; Ergo idem dicendum erit de personis Divinis: quidquid in oppositum dicat Ariaga.

INFERES 3. Existentiam non esse etiam nominandam perfectionem simpliciter simplicem attributalem: Ratio. Quia illud non potest habere rationem attributi, quod pro illo priori, pro quo supponitur prior esse Essentia Attributis, iam supponitur esse: Nam pro illo priori, sunt nonnisi priora Attributis: Sed pro illo priori, pro quo supponitur Essentia Attributis prior, iam supponitur Existentia: Quomodo enim Essentia, quæ nondum intelligitur extra causas posita, poterit intelligi emanans Attributa?

PRÆMITTO 4. *Quanam sit Differentia ponenda in definitione attributi?* Commodissime hæc ponetur, quòd emanet ex Essentia in actu posita: Per hanc enim differentiam distinguetur sufficienter ab omnibus, quæ non sunt Attributa. Unde jam definies Attributum, quòd sit Perfectio simpliciter simplex emanans per modum proprietatis ab Essentia in actu posita.

PRÆMITTO 5. *Divisionem Attributorum, & quia omnis divisio incipit ab Esse, & non Esse, divisi possunt in positiva, & negativa.* Positiva sunt, quorum formalitas objectiva importat aliquid per modum Entis. Negativa è contra. Sed in negativis non est attendendum: An significantur termino positivo: Quia alias etiam tenebat essent quid positivum, utpote termino positivo significata; Sed debet attendi ad ipsam formalitatem objectivam. Ad quod etiam est attendendum in formalitatibus positivis: Quia hæc etiam possunt interdum negativo termino exprimi. Rursus dividuntur in Attributa Divina & Creata, transcendentia, & non transcendentia: Quæ iam suppono explicata in Philosophia &c. &c.

R. P.
J. H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI

parte rei distincta ab aliquo, potest sic de illo verè prædicari, à quo distinguitur actu.

SECUNDA RATIO est ex illo principio ducta: *Omnia quaecunque in Deo sunt, & non dicunt oppositionem relativam sunt unum à parte rei.* Quo principio utitur S. Ansel. lib. de Incarn. Christi D. & Epistola de Process. Spiritus S. in quo fundamento ponitur hoc argumentum; Quòd in-ter absoluta, qualia sunt Attributa in Deo, non solum est unitas, sed & summa unitas: qualibet enim perfectio in summo Ente, est summa; Non esset autem summa in Deo unitas, nisi esset exclusiva omnis pluralitatis actualis, adeoque etiam distinctionis actualis formalis.

TERTIA RATIO est. Quia essentia Divina debet esse illimitata non solum in omni genere perfectionis possibilis, verum etiam in modo eam continendi; Atqui non implicat eas contineri in Essentia Divina actu & formaliter, & hic modus continendi est perfectior, ergo. Hæc eadem ratio sic aliter proponitur. Essentia Dei debet esse in sua ratione formali, illimitata simpliciter: sicut enim de ratione Entis creati est limitatio, ita de ratione Entis increati illimitatio, Et certè si à Deo crearetur calor infinitus, licet in illo genere esset infinitus, nihilominus esset limitatum quid simpliciter: Ergo apparet, quòd Essentia Divina debeat esse illimitata simpliciter. Sed nisi Attributa Divina continerentur à parte rei formaliter in Essentia Divina, Essentia Divina non esset in sua ratione formali illimitata simpliciter. Ergo. Minor probatur, quia omnia Attributa sunt de conceptu intrinseco illimitationis simpliciter. Ergo si Essentia Divina est illimitata in omni perfectione simpliciter, debet includere essentialiter, seu formaliter Attributa. Antecedens probatur: Quia si infinitas, seu illimitatio simpliciter includit in suo conceptu formaliter omnes perfectiones simpliciter, limitationem diceret, si vel unâ careret. Ergo. Quod autem docebat de Essentia includente Attributa, idem docebat de inclusione Attributorum adinvicem: Quia Sapiencia Divina per omnes est illimitata in genere Sapiencie, adeoque imparticipata; sibi que formaliter Divinitatem indentificans, consequenter & reliquas perfectiones.

DOCEBAT 3. Quamvis inter Essentiam, & Attributa quæ Divina sunt; Itemque Attributa inter se quæ Divina, nulla sit distinctio formalis ex natura rei; Esse tamen distinctionem inter illa, quatenus dicunt rationes analogicè cum creaturis communes; Adeoque Sapienciam ex vi Sapiencie ut sic, non esse Essentiam ut sic, nec Essentiam ex vi Essencie, esse Sapienciam ut sic.

RATIO 4. hujus dogmatis est. Ratio formalis Sapiencie Divinæ secundum vim, seu naturam suam spectatæ, non est à parte rei nemine cogitante Essentia Divina &c. Ergo Sapi-

entia ex vi Sapiencie est distincta nemine cogitante formaliter à parte rei ab Essentia Divina: Hoc enim intelligitur nomine distinctionis ex natura rei in præsentia. Antecedens probatur: Quia si ratio formalis Sapiencie ex vi & natura Sapiencie, esset Essentia Divina, ubicunque esset vis, & ratio formalis Sapiencie, ibi esset Divina Essentia, quod dici non potest; cum reperiatur in Angelis & hominibus ratio Sapiencie, sine Essentia Divina. Sequela autem illa probatur: Quia nihil potest sine ratione formali consistere, sed ratio formalis debet semper comitari id, quod constituit, seu cuius est ratio formalis.

SECUNDA RATIO est. Ex Auc. S. Thomæ, qui in Apolog. quam facit pro Petro de Tarrantia, delato ad Magistrum Ordinis, quòd distinctionem entitativam admitteret inter Attributa, sic mentem illius explicat: *Bonitas, inquit, Divina, est Sapiencia Divina, ex hoc, quòd est Divina, non ex hoc, quòd est bonitas, neque ex hoc, quòd est Sapiencia, est bonitas; Hoc autem pertinet ad rationem bonitatis, & Sapiencia, scilicet, quòd competit bonitati in quantum est bonitas, & Sapiencia in quantum Sapiencia.*

RESPONDEBIS 1. cum Recupito. Sapienciam secundum vim seu rationem formalem Sapiencie spectatam non dari à parte rei, sed solum talem ab intellectu concipi.

CONTRA EST. Eodem Magistro arguente: Quia sicut natura rerum & Essencie; Ita nec rationes formales dependent ab intellectu nostro, sed independenter ab omni intellectu qualibet res habet, quod sit talis vel talis natura: Neque enim ex eo dicitur esse talis: Quia concipitur esse talis, sed potius ideò talis concipitur, quia de se est talis; Intellectus siquidem noster, qui extrinsecè objecta afficit, non habet potestatem ad earum rationes formales intrinsecas, vel constituendas, vel ita immutandas. Addebat, hanc responsionem imaginatione laborare, dum terminum à parte rei pro eodem sumit, quod est entitativè & realiter, cum tamen negationes, privationes & similia, dentur à parte rei, & nemine cogitante: Nec tamen sunt Entitates reales.

RESPONDEBIS 2. Quòd illæ rationes distinguantur non nisi fundamentaliter, & virtualiter.

CONTRA EST. Tum quia homo à parte rei convenit cum bruto in animalitate, & secundum rationalitatem actu differt à bruto. Deus item per suam Sapienciam actu convenit cum Sapiencia humana, & per Divinitatem actu differt; Jam autem convenire, quod est actu à parte rei, & differre, quod est itidem actu à parte rei, non possunt esse termini idem formaliter actu à parte rei; Alioqui idem & ratione ejusdem, & esset tale, & non esset tale. Tum quia, si animalitas, & rationalitas, item ratio commu-

nis

re, cujus est modus, est distincta res realiter, à re, cujus est modus.

re, cujus est modus, est distincta res realiter, à re, cujus est modus.

re, cujus est modus, est distincta res realiter, à re, cujus est modus.

re, cujus est modus, est distincta res realiter, à re, cujus est modus.

re, cujus est modus, est distincta res realiter, à re, cujus est modus.

DIFFICULTAS II.

Examinantur Impugnationes hujus sententia.

PLURA argumenta, quæ contra hanc sententiam adferri possent, soluta sunt alibi, præcipue ubi quæsitum est; An præcisiones objectivæ dentur actu nemine cogitante. Insuper veniunt examinandæ aliæ rationes. Martinon hic d. 3. à n. 8. proponit sua argumenta.

I. ARGUMENTUM est ab Auct. Lateran. sub Inno. 3. c. 1. de summa Trinit.

RESPONDERI potest, quod illo loco, decisio sit tota ordinata ad negandam distinctionem realem: Quia est ordinata ad negandam distinctionem, secundum quam possit Pater unam partem substantiæ communicare, non communicatâ alterâ; Hoc autem arguit distinctionem realem. Et ex allatis dici posset, negari hanc distinctionem inter Essentiam, & Attributa quæ Divina sunt, non verò si sumantur secundum rationes communes: Quamvis autem Lateran. neget esse in Deo quaternitatem, negat nonnisi quaternitatem, distinctorum realiter, id quæ colligitur ex verbis ejusdem: Quia negat quaternitatem vi cuius Pater, Filius, & Spiritus S. non sint eadem res, hoc est eadem substantia, Essentia, sive natura Divina; Non negatur autem pluralitas rationum definibilium Deo & Creaturis communium. Affirmaturque inibi Divina Essentia esse simplex omnino, scilicet quæ Divina est, non verò secundum rationes communes. Et licet omnis distinctio Entitatum repugnet omnimodæ simplicitati; Sed non repugnat omnimodæ simplicitati, multiplicitas rationum definibilium.

INSTAT idem. Omnis distinctio quæ est verè & à parte rei, est realis simpliciter. Atqui per oppositos distinctio Attributorum Divinorum, est verè & à parte rei: Est enim tota, quanta ante omnem operationem Intellectus.

RESPONDETUR. Hoc argum. ab Hurtado primùm propositum, à Recentioribus impressis usurpatum solvi commodè possit, quod distinctio ex natura rei sit distinctio realis, in quantum reale opponitur ficto, vel ei quod est per solam rationem, quomodo tenebræ sunt quid reale: Non enim est ficta, vel per solam rationem posita negatio lucis: Sed non est realis simpliciter; Hoc est inter membra, quæ sint res, aut plus quam formalitates, definibilitates, & conceptibilitates objectivæ diversæ.

Hic idem medius terminus sic aliter proponitur. Est contradictio in terminis, dicere il-

Quia verò communiter urgeri solet, quod ex hac distinctione sequatur compositio in Deo, ita huic difficultati occurrebat.

Distinctio ex natura rei nullam ponit in Deo multipliciter, ex qua sequatur aliqua compositio in Deo; Ergo ex distinctione concessa, nulla sequetur compositio in Deo, simplicitati ejusdem repugnans. Conf. clara est: Quia nulla compositio fieri potest ex Unitate, sed fieri debet ex pluralitate: proinde si nulla ponatur dualitas, v. g. simplicitati Divinæ repugnans, sequitur nihil poni, ex quo sequatur compositio. Ant. probatur; Quia ex concessis distinctio asserta solum ponit in Deo multipliciter rationum, secundum vim suam definibilem; Sed ex tali multipliciter nulla sequi potest compositio, quod ipsum probabat. Tum, quia quælibet compositio fit ex multipliciter Entium, vel Entitatum, rerum vel realitatum, ut ad verum videbit. Tum, quia pluralitas rationum definibilium si deberet facere compositionem in Deo, deberent prædictæ rationes inter se esse formaliter indistinctæ: Neque enim una ratio intelligibilis posset aliter componi cum altera, nisi ex duabus rationibus formaliter distinctis, foret una formaliter indistincta. Atqui hoc à parte rei in istis rationibus repugnat: Implicat enim ut aliqua ratio, quæ semel est diversa definitione definibilis ab alia, sit postea eadem definitione definibilis; Cum rerum Essentiæ nullo modo immutari possint. Addebat deinde; Licet quælibet ratio intelligibilis, in Deo existens, sit realitè à parte rei ipse Deus, tamen non quælibet ratio intelligibilis in Deo, est à parte rei, ratio intelligibilis Deitatis; Siquidem Deus convenit à parte rei, saltem analogicè cum creaturis in multis rationibus intelligibilibus: Non tamen convenit cum creaturis, in Divinitate. Neque valet, si dicas, quod ratio definibilis, vel intelligibilis ut est ab alia definibili, vel intelligibili distincta, est aliqua Entitas: Ergo multiplicitas talium rationum importabit pluralitatem Entitatum, adeoque compositionem; Non inquam valet, si id dicas: Est enim prædicta compositio similitè huic. Modus ut est distinctus modaliter, à re, cujus est modus, est realiter modus; Ergo modus ut est distinctus modaliter, à

R. P.
J. H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. et. 2.
D. VI
S

lam distinctionem, quæ est actu à parte rei inter duo physicè existentia, non esse physicam: Nam ea quæ sunt physicè, & secundum id quod sunt, distincta sunt necessariò physicè: Quia esse physicum unius, non est esse physicum alterius.

Sed neque hoc argumentum urget: Imponit enim quòd esse physicum unius Attributi, non sit esse physicum alius Attributi; Cùm dicatur, illas formalitates esse sibi identificatas realiter, ubi ulterius. Advertendum est. Distinctas esse has propositiones, quòd illa distinctio sit inter duo physicè existentia, & alia hæc, quòd sit inter physicè duo, physicè existentia. Hæc posterior involvit distinctionem realem à re, illa prior non involvit, sed solam distinctionem formalitatum, & definibilitatem in una re physica existentium.

Ad probandum, quòd distinctio Scotistica sit ipsissima realis, usurpat idem hunc medium terminum. Omnis distinctio, quæ est immediatè vi alicujus actionis physicæ, est physica, actio enim physica, non potest nisi ad aliquid physicum immediatè terminari; Atqui distinctio inter Essentiam, & Proprietates personales, Filii, & Spiritus S. est immediatè vi alicujus actionis physicæ; Nempe vi generationis, & spirationis activæ, cæteraque omnia Attributa Divina, si distinguuntur in re ab Essentia, debent ab ipsa produci per aliquam realem & physicam actionem: Ergo, si inter illa est distinctio à parte rei, erit illa physica, utpote existens immediatè vi alicujus actionis physicæ.

Sed hic medius terminus in principiis Scotistarum non urget: Quia illi actionem physicam non distinguunt nisi formaliter ex natura rei à causa, & effectu. Negabunt item produci illa Attributa, vel Divina, vel creata, physicè, proutly physicè importat aliquid reale à re. Nec concludit hoc argumentum in principiis aliorum: Multi enim docent motum esse actionem physicam; Et tamen ubi, quod est terminus, non esse physicè distinctum; Conservatio in aliquorum Sententia est modus; Respondens tamen illi duratio, est mera formalitas. Denique dici possit, quòd id quod est immediatè vi alicujus actionis physicæ, respectu illius actionis debeat etiam, vel possit distingui physicè; Sed non est necesse, ut omnia contenta in illo termino, sint distincta physicè inter se; Ita v. g. in sententia modalium distinguitur anima ab actione creativa. Inde tamen non sequitur, eandem non posse sibi identificare intellectum; sic nec erit necesse physicè distingui proprietates notionales vel absolutas à persona; Quamvis persona sit terminus physicus, actionis generativæ.

2. ARGUMENTUM ejusdem est ex Auct. Rhem. ubi dicitur contra Gilbertum; Non esse dividendum inter Deum, & Deitatem, inter personam, & naturam; & tamen si ponatur hæc distinctio, sequetur illa divisio.

RESPOND. S. Thom. 1. p. q. 28. a. 2. Quod scilicet Gilbertus distinctionem realem voluerit in Deum invehere, unde concludens S. Thom. in Corpore, & sic manifestum est, inquit, quòd relatio realiter existens in Deo, est idem Essentia, secundum rem, & non differt nisi secundum intelligentia rationem: Quæ intelligentiæ ratio non potest commodè accipi pro actu Intellectus. Sed dicent illi, quòd sit accipienda pro formalitate objectiva. Eodemque modo explicanda sunt reliqua quæ adducuntur ab eodem ex SS. PP.

3. ARGUMENTUM ejusdem est. Quia si Attributa distinguerentur inter se, vel essent sine ordine originis, vel alia ab aliis? Si primum; Quænam illorum esset conjunctio? Quomodo per se, aut unde convenient Essentiæ? quomodo non erunt multa Entia à se? Si autem dicatur secundum, ergo contra Catholicam doctrinam admittetur in Deo, realis origination multiplex præter origines personarum.

RESPONDETUR retorquendo arg. & quærendo: An risibilitas sit sine ordine originis ad rationale vel non? Si primum, unde convenit Essentiæ? Si secundum; Ergo distinguetur realiter, ergo præter ordinem generationis, vel productionis à Deo & generantur, dabitur adhuc alia origination. Directè autem dici potest, esse illic ordinè ex natura rei, licet non sit ordo physicus realis; Omnia autem illa Attributa erunt in re à se, sed non formaliter ex natura rei: Quia definitio a se tatis, non est ut sic definitio v. g. Sapientia.

4. ARGUMENTUM ejusdem est. Si daretur in Deo prædicta distinctio, sequeretur potentiam, quæ Deus potest producere leonem, à potentia, quæ potest producere hominem, distingui ex natura rei, & sic de reliquis. Seq. prob. Ideò animalitas, & rationalitas distinguuntur ex natura rei: Quia non ubique est animalitas, illic est rationalitas; Sed etiam non ubique est potentia leonis, est productiva potentia hominis: Est enim in leone productiva leonis, non hominis. Ergo. Non potest autem dici, has potentias in Deo esse distinctas ex natura rei: Quia daretur in illo actu infinitum infinitarum potentialiarum, pro diversitate terminorum infinitorum. Ad creata autem sic idem applicari potest. Petrus habet potentiam ad producendum Paulum, & alia individua, se excepto; Joannes autem habet potentiam ad producendum & Petrum, & Paulum, se excepto &c. Ergo in Petro v. g. potentia producendi Paulum distincta est ex natura rei à potentia, quam habet Joannes producendi eundem Paulum: Quia non æquabilem habent conjunctionem: Nam Joannes ita potest producere Paulum, ut non possit se, Petrus autem potest producere & Paulum, & Joannem &c. quis autem diceret illas potentias esse ex natura rei distinctas, quin hoc ipso concedere deberet, infinitum actu?

RESPOND.

RESPONDETUR. Non paucos Auctores concedere infinitum formalitatum in relatione d. veritatis; Quamvis de cetero realitatem infinitam, negent. Sed manumissa hac sententia, dici potest, esse illas infinitas, actu distinctas ex natura rei, sed non actu infinitas: quia proportionantur suis terminis, quos poterunt producere, & secundum illorum infinitatem infinitantur; & tamen illi termini non sunt actu, sed syncategorematicè infiniti. Et sicut in sententia communiori dicitur, partes in continuo esse actu, quoad Entitatem; non tamen actu distinctas; ita posset dici, illas potentias esse actu distinctas, sed non infinitas actu.

5. ARGUMENTUM ex variis rationibus, quas excogitavit Perez. RATIO I. est. Ponamus, quod fiat Sapiencia ab Essentia, & distinguatur ex natura rei, hoc ipso Essentia Divina non distinguitur ex natura rei à sua Sapiencia: Si enim distinguitur ex natura rei, & fluit ex illa Sapiencia; Ergo Essentia Divina, quæ est absolute prima Essentia, dedit totam perfectionem suæ Sapiencie, & à tota illa fluit. Sed principium adæquatum non dat perfectionem, quam non præhabet, loquendo de perfectione simpliciter simpliciter. Ergo Essentia Divina includit in se totam perfectionem Sapiencie Divinæ.

RESPONDETUR. Hoc Argum. probare multum. Accipiamus emanationem physicam caloris ab igne, qui est principium adæquatum caloris, & non dat perfectionem, quam non præhabet; nunquidne jam simpliciter identificabit sibi ignis calorem? & sic de aliis emanationibus. Quod si dicas emanationem illam in aliis tribui generanti. Hoc non: Quia quamvis tribuatur generanti; de facto tamen perficitur per influxum immediatum solius illius Substantie.

Neque dicas, Propositionem assumptam procedere de emanatione perfectionis simpliciter simpliciter. Unde enim hoc scitur; immo intelligere, velle, pro potentia sumpta, in sententia identificante potentias animæ, emanant ab anima, quæ in ante non præsupponitur esse formaliter intellectus. Directè responderi potest, quod principium adæquatum, licet non possit dare perfectionem, quam non habet radicaliter, & in vi emanandi; potest tamen dare, quam non habet formaliter, sive illa emanatio sit ordinis physici, sive metaphysici.

1. RATIO ejusdem est. Non est sapiencia formaliter, quæ non est primò, & per se exclusiva defectus insipientiæ; & est formaliter sapiencia illa ratio, quæ est ita exclusiva. Sed nulla formalitas supponens Essentiam Divinam, tantquam distinctam ex natura rei, potest esse ratio primò, & per se exclusiva insipientiæ: supponit enim Essentiam, quæ ipsa est exclusiva omnis defectus, atque adeo insipientiæ, ergo Essentia Divina est formaliter Sapiencia.

RESPOND. Esse exclusivum insipientiæ, primò sub formalitate præcisæ sapiencie formalis, seu quæ forma est, convenit soli Attributo emanato; primò autem esse exclusivum insipientiæ, sub formalitate radicis, convenit ipsi Essentia Divinæ; ad eum planè modum, quo formaliter primò opponitur frigori calor, radicaliter autem primò, ipse ignis.

Urget etiam argumentum, quod illa distinctio foret realis. Sed hæc ratio supra est soluta, & quidem accommodatè ad principia ipsius Perez: nam etiam ille d. 5. n. 27. dicit, quod quando prædicatur de peccato, quod sit à parte rei, affirmat ipse sensum hunc esse, quod peccato non facta in sit malitia, sed non esse hunc sensum, quasi malitia ipsius, sit reale quid.

3. RATIO ejusdem; Formalitates Divinæ relativæ non distinguuntur ex natura rei, Ergo neque Attributa. Ant. Prob. Formalitas relativa Patris, tantam habet identitatem, simpliciter loquendo, cum Essentia Divina, quantum habet ipsa Essentia secum, quod ipsum prob. Tam est perfecta paternitas per Deitatem sibi communicatam, quam est perfecta ipsa Essentia: est enim à parte rei ipsemet Deus; esse autem Deum, est esse infinite perfectum; Ergo cum Essentia non sit magis, quam infinite perfecta, etiam paternitas talis erit. Quod si habet eandem perfectionem, etiam habebit tantam unitatem cum Essentia: quantum illa secum: nam impossibile est, per aliquam perfectionem communicatam, aliquid esse tam perfectum, quam est perfectum ipsum communicatum; nisi habeat perfectissimè sibi conjunctum ipsum communicatum: Si enim non esset illi æque perfecte conjunctum, jam eo ipso careret aliqua ratione, illa perfectione.

RESPONDETUR. Hoc argum. imprimis multum probare; probat enim tam perfecte esse identificatam albedinem parieti, quam illamet ipsa sibi, idque ideò: Quia tam perfecte albedo disgregat visum, quam paries albus: Si autem habet eandem perfectionem disgregandi visum, hoc ipso eandem habet Unitatem: Si enim non haberet eandem Unitatem, hoc ipso non tam perfecte disgregaret. Deinde argumentum idem probaret, quod natura & paternitas ne virtualiter quidem distinguantur: Quia natura à se ipsa non distinguitur, ergo & paternitas. Directè autem ad argum. dici posset, paternitatem habere identitatem simpliciter cum natura, hoc est realiter; Sed non habere identitatem simpliciter ex natura rei, quasi verò ex natura rei prædicatum, quod dicit natura ex natura rei, dicat etiam paternitas. Stando etiam in phrasi supra allatæ doctrinæ, dici posset, paternitatem secundum quod Divina est, æque esse perfectam, ac Deitas; Sed non paternitatem ex natura rei spectatam.

D

4. RATIO

Rep.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI
S

4. RATIO ejusdem est. Quâ probat Intellectionem non distingui ex natura rei ab Essentia. Principium primum, & radix prima omnium, formaliter includit sapientiam & Intellectionem. Ergo sapientia non potest esse ex natura rei distincta ab Essentia Divina. Consequenter est perspicua: Quia natura Divina est prima omnium radix. Ant. prob. Si prima omnium radix non includeret formaliter sapientiam, totus ordo attributorum à prima sua radice, cæca quadam ratione profueret; Hoc autem est impossibile: Si enim ordo Creaturarum, & ordinem, & sapientiam in prima sui origine ostendit, multò magis id habebit ordo Attributorum Divinorum.

RESPONDETUR. Hoc argum. non procedere secundum principia proponentis: Non enim negat ipse aliquem esse illic ordinem, qui non sit fictus; Hunc autem ordinem Scotista appellat ordinem ex natura rei. Et secundum allata principia dici posset: Nullum esse ordinem inter Attributa secundum quòd Divina sunt; Esse tamen si spectentur Attributa ex ratione sua communi, secundum quam intelligere, præcedit velle. Neque jam inde sequetur, cæco modo unum Attributum fluere ex alio: Nam hic effluxus ne sit cæcus, non debet esse physicus, sed ex natura rei, quem nos appellare solemus, secundum subsistendi consequentiam.

DIFFICULTAS III.

Impugnatur Distinctio Scotistica.

Aliquot argumentis est impugnata hæc sententia in Philosophia tam in materia Distinctionum, quàm in materia de Unitate universalis; Ubi inter alia urgebatur, hanc sententiam concedere aliquid uni formalitati, quod ne in sensu quidem reali convenit alteri: Nam v. g. ex natura rei convenit naturæ esse aptam existere in multis, quod nec in sensu quidem reali convenit hæc cœritati: Hoc autem dici non potest: Tum, quia inductio in aliis materiis oppositum ostendit, nam rationalitas ex natura rei discutrit in homine, quod, in sensu reali, etiam animalitati convenit. Tum, quia si dicatur ex quocunque prætextu unum prædicatum physicum, & reale convenire intrinsecè uni formalitati, & non convenire intrinsecè alteri identificatæ, hoc ipso invehitur mysterium Trinitatis in creatura, quod non nisi in hoc est: Quia uni formalitati intrinsecè convenit non communicari, vel non produci, & alteri identificatæ convenit intrinsecè communicari, & produci. Hæc nunc manumittimus. Sed in super

1. ARGUMENTUM sit ab Auctoritate, quia sententiæ à gravibus Auctoribus diversarum scholarum & ætatum & post suam plenam eno-

dationem censurata, teneri non debent; Talis est distinctio prædicta: Nam Adamus Nominal, in 1. d. 6. q. 1. conc. 3. ait clamare SS. contra Scotistas. Marsilius dicit, SS. Doctores communiter esse contra Scotistas. Dionys. Carthusi vocat hanc opinionem novitatem oppositam tam lummis Philosophis, quàm supremis Theologis, esseque contrariam documentis Theologicis, & Philosophicis, quibus adde Greg. in 1. d. 33. q. 1. a. 2. Ex Thomistis Zumel dicit, negare distinctionem Scotisticam, esse consonum Fidei. Molina appellat illam parum, tutam in Fide. Valentia parum Fidei consonam. Arubal non esse in Fide securam. Ruiz temerari- am hoc tempore. Granado hoc ævo rejiciendam. Amicus suspectam. Hoc tamen sit non ad censuram scholæ subtilissimæ sed ad eruditionem allatam, dicitque Scholæ subtilissima, hanc ipsam censuram mereri censuram.

CONFIRMATUR. Quia quamvis Decisiones factæ contra Gilbertum, possint explicari aliquæ, quòd damnent distinctionem realem; Tamen urgeri potest, quod videantur damnasse etiam Scotisticam, idque ex eo loco: Quia inter propositiones Gilberti damnatas erat hæc, quòd inter naturam, & personam non Mathematica abstractione, sed Theologica ratione quoquo modo divideret ratio. Vide Tom. 3. Conciliorum, Rhemenis Concilii p. 2. f. 59. col. 1. lit. C. unde distinctio à Gilberto asserta non erat rationis sola: Hæc enim est formalissimè eadem cum Mathematica abstractione, eò, quòd procedat secundum intentiones, & imaginationes nostras. Neque etiam erat illa distinctio realis: quia in reali non quoquo modo dividit ratio, sed absolute; & quia realis distinctio non Theologica ratione, sed physicè distinguit. Ergo debet esse illa distinctio actualis ex natura rei. Rursus Albertus 1. p. q. 39. n. 2. a. 1. ita refert sententiam Gilberti: Proprietates nec Essentia est, nec persona, nec est propriè res, sed ratio ex comparatione rei ad rem sumpta. Qui termini coincidunt cum illis, quòd hæc distinctio non sit realis à re, sed quòd sit realiter.

2. ARGUM. sit. Quòd hic iteratò (religiosis aliis) proponi potest. Essentia à sapientia, & esset nemine cogitante distincta actu ex natura rei, & non esset: esset quidem ut supponitur, non esset autem: Quia Objectum quod fit vi abstractionis non est nemine cogitante, sicut & ipsa abstractio non est nemine cogitante; sed Essentia & sapientia distincta in Deo actu ex natura rei, sunt Objectum, quod fit vi abstractionis. Quod ipsum probatur, quia illa Essentia sic distincta, est Essentia secundum se spectata; Essentia autem secundum se spectata, est Essentia, quæ est Objectum, quòd fit vi abstractionis. Quod ipsum probatur, quia illi met ipsi pro exemplo tersmini abstracti metaphysici ponunt in Dialectica

hæc animal vel animalitatem ut sic, peteque exemplum aliud termini prædicti, si non est hoc. Tum, quia quodnam aliud Objectum respondeat illi abstractioni? Tum, quia ab Essentia secundum se spectata, vel potest adhuc præscindendum se spectata, vel non potest: Si potest, ergo adhuc illud Objectum, quod est Essentia secundum se spectata, prout secundum se spectata, dicit adhuc sapientiam: Ergo secundum se spectata non distinguitur à sapientia; Sed eam involvit, contra quam assumebas. Quod si non potest à natura secundum se spectata præscindi sapientia. Ergo sic spectata est Objectum, quod fit vi abstractionis: Quia etiam Objectum illud, quod fit vi abstractionis est tale, ut non possit ab illo abstrahi differentia, utpote quæ jam opponuntur abstractæ. Ergo ulterius tollis omnino præcisiones objectivas: debent enim pulchrare beneficio actus intellectus præscindentes; Tu autem præcisionem ante omne opus Intellectus admittis. Plures huic argumento responsiones allatas refutari invenies in materia de Distinctione hac. Recentius.

RESPONDET I. Quidam, quoad usum sui non datur natura animalis ut sic nemine cogitante: Quia in suo usu & exercitio involvit actum rationis, non tamen involvit actum rationis in suo Esse.

CONTRA est, tum quia redit argum. factum. Objectum quod fit vi abstractionis non tantum in solo usu, sed & in suo Esse, involvit actum rationis; Talis autem est natura, prædicto modo sumpta, ut probatum est. Tum, quia unde de hoc quod non nisi in suo usu & exercitio hoc Objectum involvat actum rationis? Tum, quia Universale Logicum & in suo usu, & in suo Esse pendet à ratione, ergo idem in præsentia dicendum.

RESPONDET 2. Alius, Præcisionem esse duplicem, Intrinsicam, & Extrinsecam; Intrinsicam in hoc consistit, quod prædicatū essentiale tantum, non includatur in Essentia alterius, & hæc præcisio est nemine cogitante: extrinsecam autem est, quæ provenit ab intellectu cognoscente unum sine alio, & hæc non est nemine cogitante.

CONTRA est, tum quia non datur ullum cognitum intrinsicum, & aliud cognitū extrinsecum; Ergo nec dabitur duplex abstractum: cuius enim termini genus non datur nemine cogitante, illius termini etiã species non datur nemine cogitante; Cum ergo notitia sit genus ad abstractiones: Dividitur enim notitia in Intuitivam, & Abstractivam: Sicut ipsa notitia intrinsicam nemine cogitante non datur; Sic nec dabitur nemine cogitante abstractio intrinsicam. Tum, quia redit argumentum factum, objectum quod fit vi abstractionis, non est nemine cogitante; Sed abstractum illud intrinsicum, est objectum, quod fit vi abstractionis. Quod ipsum probatum est, rationesque hæc expectant ulteriorem

solutionem. Tum, quia hic expository, hæc natura secundum se spectata, est nemine cogitante; Hæc natura secundum se spectata non est nemine cogitante. Ergo quod non est nemine cogitante, est nemine cogitante, est similis huic. Hoc animal est leo; Hoc animal non est leo. Ergo quod non est leo, est leo, casu quod daretur Leo-cervus. Qui modus arguendi servatur, quando infertur contradictoria negata, & sicut in hoc secundo expository non potest recurri, quod diverso respectu Leo-Cervus sit leo, diverso respectu cervus, cum hæc in eandem Entitatem incidant; Ita nec potest dici, quod diverso respectu, illa natura sit nemine cogitante, & non sit nemine cogitante; cum id in eandem Entitatem incidat: Denique si dabitur abstractum intrinsicum nemine cogitante, qui jam salvabitur dari præcisiones objectivas?

3. ARGUMENTUM sit contra prædictam explicationem immediatius pugnant; & quidem incipiendo ab ultimo, ubi negat sequi, quod datur in Deo compositio. Pluralitas Entium intra idem totale Ens, arguit compositionem Entitativam; Ergo etiam pluralitas formalitatum intra eandem physicam Entitatem, arguet compositionem formalitatum ex natura rei; Non enim est major ratio de uno, quam de alio. Quod autem assumit, ad hanc compositionem esse necessarium, ut rationes communes inter se sint formaliter indistinctæ, id non convincit; Nam compositio ex Entitatibus non importat indistinctionem in Entitatibus, immo si illam importaret, hoc ipso destrueretur ratio compositionis, cum illa pluralitatem extremorum petat; Ergo idem in præsentia dicendum: Quod autem inimaginabile sit, quomodo illæ rationes unirentur, id proficiscitur ex eo: Quia rationes illæ communes, non dantur nemine cogitante.

Sed quidquid sit de his responsionibus; Ex hoc ipso sic infertur compositio; Si daretur compositio in illis formalitatibus, officeret simplicitati Divinæ, unde hæc compositio negatur, ne officiat simplicitati Divinæ; Ergo quia non datur compositio ex illis formalitatibus, officit simplicitati Divinæ, ergo illæ formalitates non dantur, ne officiant simplicitati Divinæ. Illatum primum probatur: Quia si daretur compositio ex formalitatibus, invehetur in Deum pluralitas repugnans ejus omnimodæ simplicitati; Sed si non datur compositio ex formalitatibus, & tamen illæ ponuntur in Deo, invehetur in Deum pluralitas, repugnans omnimodæ ejus simplicitati. Quod ipsum probatur, quia major pluralitas magis officit omnimodæ simplicitati; & sicut major esset in homine pluralitas, si in illo essent materia & forma sicut acervus lapidum; Ita major pluralitas erit & repugnantia simplicitati Divinæ, si illæ formalitates nullo modo essent

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. et. 2.
D. VI

inter se unitæ. Unde si robur hujus argumen-
ti spectetur, formabitur hæc contradictoria,
quod ex illis formalitatibus & fieret, & non fie-
ret compositio; Non fieret, ne repugnet simpli-
citati, & fietet compositio, ne itidem repugnet
simplicitati Divinæ.

Rursus **CONTRA** prædictam explicatio-
nem hoc etiam facit: Quia dogma tertium de-
struit secundum; Attributa enim illa quæ Divina
sunt, vel servant suam definibilitatem diversam,
vel non? Si servant, ergo etiam ut Divina sunt,
sunt distincta formaliter; Si autem non servant;
Ergo Essentiæ rerum mutari possunt, & ex ha-
bente hanc Essentiæ, potest transire Attribu-
tum, in non habens hanc Essentiæ.

Quod si **DICAS**, quod tunc acquirat Attri-
butum duplicem formalitatem.

CONTRA erit, quia non potest acquirere
formalitatem essentialiter aliam ab illa, quam
habet: Hoc enim implicantiæ involvit, & sic
ut definibilitas rationalis, non potest unquam
affici hincibilitate; Ita nec definibilitas sapientie,
definibilitate Deitatis. Neque valet, si
dicas, quod ly Divinum hic sumatur adjectivè
non substantialiter: Nam quomodo salvare po-
teris, adjectivè dictam Deitatem de sapientia,
facere, ut illa quæ Divina est, non sit distincta for-
maliter à Justitia?

CONTRA eandem explicationem hoc e-
tiam facit: Quia prædictæ Autoritates, quas ad-
fert pro dogmate secundo possunt bene explica-
ri, quod negent solam alietatem realem inter at-
tributa. Illa etiam adversio Amici non multum
urget: Quia quamvis ly, quo importet ratio-
nem propter quam; Tamen hæc ipsa ratio pro-
pter quam non est, necesse, ut sit indistincta e-
tiam formaliter: Potesse enim hunc sensum face-
re; Deus ex eo quo potest, realiter est: Dicetur
item, quod Divina simplicitas omnem duplici-
tatem realem excludat, & quod sicut non ex-
cludit duplicitatem rationum communium; Ita
nec excludit duplicitatem in ipsis Attributis,
quæ Divina sunt. Quod vero assumit, casu, quo
v. g. sapientia Divina esset distincta formaliter,
quod non posset prædicari de Deo in abstracto,
id non convincit: Nam nascitas à nâso non di-
stinguitur ex natura rei; & tamen de illo non
prædicatur in abstracto; Ergo illa posse prædi-
cari sapientiam Dei in abstracto de eodem, pro-
ficiscitur aliunde, quam ab indistinctione for-
mali; Supraque explicatum est, unde hic modus
prædicandi in Deo salvetur. Et quamvis Deo
concedatur summa unitas realis; Non tamen
est necesse concedere summam Unitatem for-
malitatem, quanquam summitatem in Unitate
explicare difficillimum est, & assumere, quia in
indivisibili non datur summum. Et sicut Es-
sentiæ Divina illimitata in sua ratione formali
non excludit, quo minus sapientia ex vi ratio-
num communium distinguatur ex natura rei;

Ita nec excludit multiplicatam formalitatem
etiam quæ Divinarum. Ex quibus omnibus
conficietur hoc argumentum; Non distinguun-
tur Attributa quæ Divina inter se ex natura rei.
Ergo neq; ex vi Essentiæ spectata distinguuntur.

*Solvuntur Argumenta supra
allata.*

PROPOSITA sunt supra argumenta quibus pro-
batum est, quod sapientia ex vi rationum
communium ex natura rei, & secundum se spe-
ctata, non sit v. g. Justitia secundum se, & ex na-
tura rei spectata. Huic argumento adferenda
est solutio. In primis dicendo, quod hoc argu-
mentum procedat de subiecto non supponente,
& contineat terminos tollentes se ipsos, nimi-
rum nemine cogitante, & tamen ut sic ex vi Es-
sentiæ, secundum se spectata: Nam prior termi-
nus importat suppositionem personalem, pos-
terior simplicem, prior importat Objectum,
quod non sit vi abstractionis, posterior impor-
tat Objectum, prout sit vi abstractionis. Rursus
distingui potest eadem major distinctionibus,
quas usurpavimus in materia de Distinctionibus,
quod scilicet ratio formalis sapientiæ se-
cundum id, quod dicit in recto, pro subiecto, &
prout est à parte rei, independentem à nostris
conceptibus sit nemine cogitante Justitia; Li-
cet in obliquo, prout subest nostris intentioni-
bus non sit Justitia. Explicatio hujus distinctio-
nis petatur ex loco citato.

Addendum hic est, quod ubicunque est sa-
pientia secundum se spectata, illic dicat distin-
ctionem à Justitia secundum se spectata. Sed
hoc sic spectari, nego esse nemine cogitante; Sa-
pientia etiam secundum id, quod dicit in recto
spectata, ubicunque est, illic etiam est v. g. &
Deitas; Quia in recto illa sapientia est Deitas,
prout est principium actuum sapientiæ consimi-
lium creatis. Unde ulterius addes; Quod id
quod convenit v. g. Essentiæ animalis prout illa
subest nostris conceptibus rationes commu-
nes fabricantibus, id illi in omni statu conve-
nit, prout etiam subest in illis statibus, nostris
conceptibus; Sed quod convenit v. g. Essentiæ
animalis, prout illa subest nostris conceptibus,
non erit necesse, ut conveniat in omni statu,
prout ille non subest nostris conceptibus; & è
converso, quod convenit Essentiæ independen-
ter à nostris conceptibus, non est necesse, ut
conveniat eidem, prout illa subest nostris conce-
ptibus. Unde v. g. Animalitas ex vi Essentiæ
prout illa subest nostris conceptibus distinguitur
à rationalitate etiam in statu physico, prout ille
subest nostris conceptibus; Hoc autem indistin-
gui quod competit animali ex vi Essentiæ specta-
tæ, non prout subest nostris conceptibus, non est
necesse ut conveniat eidem metaphysicè specta-
tæ, sed secundum hanc considerationem bene
distinguetur.

Quæ

Quæ opposita sunt ad doctrinam Recupiti-
sationem hanc habent. Naturæ rerum &
Essentiæ physice spectatæ non dependent à no-
stro intellectu, naturæ autem & Essentiæ rerum
metaphysice spectatæ & abstractæ non depen-
dent à nostro intellectu, subdistinguo; Non de-
pendent quo ad statum, communitatem, depu-
tationem à differentiis, & ut ita dicam, quoad
elationem ab imbibitione cum aliis formalita-
tibus; Nego: Non dependent quoad esse fun-
damentale illarum præcisionum, seu connexio-
nem prædicatorum; Concedo. Quando au-
tem dicitur, responsionem hanc imaginatione la-
porare, quod ly à parte rei sumat pro eo, quod
est entitative & realiter, id non convincit, neq;
estim ex suppositione hujus distinctionis, prædi-
ca argumenta solvimus, sed hoc inculcatum vo-
lumus, quod dicta sententia: Ly ex vi Essentiæ
est sic, & tamen nemine cogitante, item ly obje-
ctum, quod sic ex vi abstractionis cum eo, quod
non est ex vi abstractionis, confundat.

ADDO. Si quis non ex eo deduceret di-
stinctionem Scotisticam, quia datur v. g. conce-
ptus Essentiæ, ex vi suæ Essentiæ, nemine cogi-
tante, actu distinctus, ab altera v. g. Essentiæ vel
prædicato relativo. Si quis item non diceret,
nemine cogitante distincta esse Deum & Deita-
tem &c. admitteretque eam distinctionem non
in creatis, non inter prædicata absoluta in divinis
inter se comparata, sed inter prædicata absoluta
& relativa tuereturque illam, ita ut nos solemus
defendere distinctionem virtuales, tantum in-
super ostendendo, ex natura rei, actuale, non vir-
tuale verificatum harum v. g. propositionum.
Natura communicatur, Paternitas non commu-
nicatur, agrè convinceretur, de quo infra, ubi
de Diverfitate Sententiæ nostræ, à Scotistica.

QUÆSTIO II.

An *Attributa distinguantur virtualiter
in DEO?*

AGITAM multis hac tempestate quæstio-
nem, & à nobis in Tractatu de Distinctione
nibus discussam, iteratò hic stabiliemus.

Dixi in Logica, Distinctionem virtuales
non esse Distinctionem aliquam potentialem,
nec rectè explicari aut per convenientiam præ-
dicatorum contrariorum, aut per virtutem pro-
ductivam diversorum effectuum; Sed potiùs ex-
plicari debere, per æquivalentiam unius ejus-
demque indivisæ Entitatis, ad aliqua plura seor-
sim reperibilia.

Dixi rursus in processu, duplicem cogitari
posse Distinctionem virtuales, quandam in or-
dine ad prædicata primo intentionalia, & physi-
ca, qualia sunt produci, non produci, communi-
cari, non communicari; Aliam autem distinc-
tionem virtuales cogitari posse in ordine ad præ-
dicata secundò intentionalia, ut cognosci, non

cognosci, præscindi, non præscindi. Utraque
hæc Distinctio reperitur in Deo. Stat autem
distinctio virtualis in ordine ad prædicata physi-
ca in hoc, ut sint aliqua idem realiter; & tamen
unum prædicatum physicum conveniat uni,
quod ne in sensu quidem reali & materiali com-
perit alteri; v. g. nemine cogitante realiter pro-
ducitur filiatio, & non producitur realiter natu-
ra, illi identificata. Distinctio autem virtualis
in ordine ad prædicata secundò intentionalia
stat, in posse unum nosci, non noscendo aliud,
illi identificatum realiter.

Dixi utramque hanc distinctionem repe-
riri in Deo, sed non in omnibus prædicatis: Nam
non puto distinctionem virtuales quoad prædi-
cata physica reperiri inter Attributa absoluta,
comparata inter se, & Essentiæ; Quis enim pu-
tet quòd realiter misericordia non sit principi-
um puniendi? & quis articulus fidei, ad hoc te-
nendum urget? Indubitat ergo reperitur (pro-
pter inferius dicenda) inter naturam & perso-
nalitates, illisque annexa: Ratio est. Quia de
fide est realiter communicari naturam, identi-
ficatam autem illi paternitatem non communi-
cari realiter.

Quod autem attinet ad creata, Distinctio
virtualis in ordine ad prædicata physica non da-
tur in illis: Quia alias daretur in illis mysterium
Trinitatis: Datur autem in ordine ad prædicata
intentionalia: Quia datur æquivalentia unius
ejusdemque Entitatis, ad plura seorsim reperi-
bilia; Hoc est v. g. ad Intellectivum Angeli, & ad
vivens sensitivum, bruti.

DICES I. Si datur Distinctio virtualis in
ordine ad prædicata intentionalia hoc ipso dabi-
tur in ordine ad prædicata physica: Quia si po-
test cognosci animalitas non cognita rationali-
tate; Hoc ipso animalitas diceret aptitudinem
physicam ad terminandam cognitionem illam,
diceret respectum transcendentalem ad talem
cognitionem, specificaretque eandem.

RESPONDETUR. Diceret aptitudinem,
quam aptitudinem in sensu reali seu materiali
non dicat etiam rationalitas. Nego, quam dicat
Cogn: Jam autem ad Distinctionem virtuales
physicam est necesse, ut quod convenit uni ex
identificatis, ne in sensu quidem reali, conveniat
alteri.

Neque valet, si dicas. Id dicit aptitudi-
nem ad cognosci, quod postea cognoscitur, at
cognoscitur animalitas sola; Non inquam valet,
si id dicas. Quia id quidem dicit aptitudinem,
quod cognoscitur: Sed nego, quòd dicat aptitu-
dinem, quæ in sensu reali non competat etiam
alteri formalitati. Deinde hæc aptitudo inde-
pendenter à nostris conceptibus nihil aliud est,
nisi ipsamet Entitas, cum ergo in ipsa Entitate
non probes multipliciter; Nec in aptitudine
probabis. Denique hæc ipsa aptitudo est qui-
dem physica, sed non ad aliquid physicum, sed

D 3 ad

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI

ad aliquid intentionale. Cum ergo aptitudo fundans distinctionem virtualement, quoad prædicata primò intentionalia, debeat esse ad aliquid non intentionale, sed physicum, fit, ut illa aptitudo non arguat distinctionem prædictam.

ADDI posset, quod illa aptitudo nihil aliud sit nisi eadem indivisibilis capacitas duorum respectuum; Quæ capacitas non fundat in ipso recto diversitatem, sed in obliquo; & tamen distinctio virtualis quoad prædicata primò intentionalia est distinctio, seu continentia eminentialis distinctionis in recto.

DICES 2. Si concedas verificari de re aliqua creata simplicissima prædicata contradictoria intentionalia debetis concedere & physica: Quia oppositio contradictoriorum non suscipit magis & minus.

RESPOND. Retorquendo Argumentum quia ita arguens tenet præcisiones objectivas in creatis, beneficio distinctionis ex natura rei, adeoque in ordine ad cognosci, & non cognosci: Cur ergo non tenebit in ordine ad produci, & non produci; Cum hæc æque contradictoria sint. Rursus concedi posset totum: Nam nos non ponimus simplicissimam entitatem, quæ scilicet excludit etiam multipliciter virtualement. Item concedo, quòd cognosci & non cognosci respectu ejusdem formalitatis æque sint contradictoria, atque produci & non produci, sed nego respectu unius ejusdemque formalitatis fore verificandum illud cognosci, & illud non cognosci.

Denique per arguentem debent agnosci aliqua prædicata, quæ nec indivinis quidem possunt salvari per virtualitatem; & tamen sunt aliqua quæ salvari possunt.

DICES 3. Imperceptibile est, quomodo indivisibile punctum tangatur secundum se totum, & non tangatur: Quomodo ergo indivisibilis Entitas poterit nosci & non nosci?

RESPOND. Retorquendo argumentum ut supra. Item Concedendo totum, ut supra. Denique dici posset, si idem punctum tangatur & non tangeretur, hoc ipso daretur distinctio virtualis in ordine ad prædicata physica, & primò intentionalia, inveheturque Mystrium Trinitatis in creatis, quod non sequetur, si eadem Entitas ratione diversarum formalitatum noscatur, & non noscatur; Præcipuè verò, cum multa intellectus possit, ad quæ se non extendit physicum tangere non tangere, produci non produci. Quanquam Oviedo in materia de compositione Continui, dicit unum idemque indivisibile alio latere respicere Orientem, alio Occidentem.

INSTABIS. Dum aliqua indivisibilis Entitas cognoscitur creata, vel cognoscitur tota, vel non? Si tota, implicat illam non cognosci totam; Si non tota, ergo non est indivisibilis.

RESPOND. Retorq. argumentum de præ-

cisionibus objectivis, in Divinis & in Creatis ex beneficio distinctionis Scotisticæ admittis: Sicut ergo tunc inadæquate illud totum cognoscitur, estque physicè indivisibile, non virtualiter, ita & in præsentibus.

Distinctio virtualis à nobis non nisi in Divinis concessa, à Neoteris appellatur distinctio virtualis intrinseca; Concessa autem in creatis, vocatur virtualis extrinseca. Negata autem in creatis distinctio virtualis intrinseca, debet intelligi quoad prædicata eidem non replicatæ Entitati convenientia in Divinis: Nam non replicatur natura Divina in personis posita autem replicatione (quæ per nos non potest esse sine reproductione ejusdem Entitatis) possent aliqua contradictoria prædicata convenire eidem in re indivisibili Entitati multiplici reproductæ: Nam potest in uno loco frigeri, vivere &c. in alio loco non frigeri, non vivere: Sicut in Eucharistia in uno loco definit esse Christus D, in alio non definit.

DIFFICULTAS I.

*Solutio Objectionum contra allatam
explicationem Distinctionis Vir-
tualis.*

Magno paratu argumentorum Quirios impugnatur propositam à nobis explicationem; In compendium redigenda erunt. *Sic*

Punctum Difficultatis I.

Solvitur Objectio primaria.

OBJICIT 1. Quirios d. 15. num. 46. Omnis perfectio distinguitur realiter ab ea, de qua absolute negatur. Sed admittitur hac distinctione virtuali, aliqua perfectio Divina posset absolute ex parte objecti seu independenter ab Intellectu, negari de alia. Ergo distingueretur realiter ab illa. Major probatur: Tum, quia implicat, quòd res realiter sit, de qua verificatur absolute independenter ab Intellectu: Non est. Tum, quia necessariò habet identitatem cum volitione, de quo verificatur: Est volitio v.g. id, de quo verificatur; Non est volitio. Tum, quia fingi separari v.g. volitionem ab Intellectione, destruique utriusque identitatem, quo alio modo id accideret? Quam per ly non est volitio; & tamen idem ly non est, verificatur posita distinctione virtuali. Tum, quia si stat realiter, & in eodem sensu esse volitionem, & non esse volitionem. Ergo stabit etiam, quòd ly idem cum volitione sit affirmabile & negabile; Ita ut verum sit dicere: Intellectio est idem cum Volitione, & intellectio

non est idem cum volitione. Tum, quia ex eo
solum colligitur filiationem distingui realiter
a paternitate: Quia ex parte Objecti indepen-
dentem ab intellectu, filio non est paternitas,
ergo omnis perfectio distinguitur realiter ab
eo, de qua absolute ex parte objecti negatur.
Tum, quia produci a parte rei, & independen-
ter ab intellectu facit filium realiter productum,
& hinc realiter distinctum; Ergo non esse a par-
te rei facit realiter negatum, & hinc realiter
distinctum? Etenim ex se non requiritur prior
distinctio, ad principiandum aliud, quam ad non
essendum aliud. Tum, qui negatio est distin-
ctio prædicati negati, ergo negatio actu, est di-
stinctio actu; Sed distinctio actu independentem
ab intellectu est distinctio realis; Sicut homo
existens independentem ab intellectu, est homo
realis; Neque datur medium inter Ens reale, &
rationis; Ergo neque inter distinctionem rea-
lem, & rationis. Tum, quia Unum non distin-
gitur ab Ente; Ergo sicut est realiter Ens, quod
independentem ab intellectu existit; Ita erit rea-
liter unum, quod independentem ab intellectu
unum, seu indivisum est: Ergo è contra, quod in-
dependentem ab intellectu est divitum seu ne-
gatum, erit multiplex realiter. Et universali-
ter, quod evenit independentem ab intellectu,
dicitur realiter evenire.

Minor principalis, nempe, quod admissa
Distinctione virtuali, aliqua perfectio Divina
possit actu absolute ex parte Objecti, seu inde-
pendentem ab intellectu negari de alia, sic pro-
batur. Tum, quia id exigit definitio Distinctio-
nis virtualis. Tum, quia non potest v. g. ratio
principii de voluntate negari, idque ex parte
Objecti, nisi actu & formaliter: Nihil enim est à
parte rei, nisi actu & formaliter. Tum, quia sic
affirmatio non solum est virtualis, sed actualis.
Ergo & negatio. Tum, quia si de volitione
non potest dici: Non est formaliter, quia est for-
maliter: Nam à parte rei, Quodlibet est, vel non
est. Ergo volitio formaliter & actu, est v. g.
principium verbi: Quid ergo deficiet, si ne sit
etiam virtualiter principium.

Punctus totius difficultatis argumenti in
hoc est. Cum actu verificentur illic nemine cogi-
tante duo contradictoria prædicata, quare illa
non inferant distinctionem realem actualem.

RESPONDERI posset I. Retorquendo ar-
gumentum, quia scilicet posita Distinctione vir-
tuali ob realem distinctionem in tertio, qualem
admittit Quiritos, nihil illis formalitatibus deef-
let, quo minus inter se distinguerentur realiter
simpliciter; S quidem nemine cogitante dare-
tur verificatio contradictorium.

RESPONDERI posset II. Duplicem esse ne-
gationem unius perfectionis de alia, quandam
que negat ipsum esse secundum absolutam ra-
tionem essendi, & aliam negationem, quæ ne-
gat non absolutam rationem essendi, sed realem

& restrictam: Negatio quæ tollit ipsum esse ab-
solutum essendi, infert inevitabiliter pro quavis
suppositione distinctionem realem; Sed nega-
tio quæ tollit rationem talem, & restrictam es-
sendi universaliter non infert distinctionem rea-
lem absolutam. Disparitas est, quia nulla di-
stinctio virtualis datur, etiam explicabilis per
distinctionem realem in tertio, in ordine ad es-
se, & non esse, secundum absolutam rationem
essendi; quæ tamen datur ad salvanda contra-
dictoria procedentia de tali esse. Quod ipsum
ulterius in hoc fundatur: quia absoluta ratio es-
sendi, hoc ipso quia talis est, indivisibilitatem
dicit formalitatum; Si dicit indivisibilitatem
formalitatum, dicit negationem fundamenti,
ut diverso respectu verificetur affirmatio, diver-
so negatio; Si autem diverso respectu verificari
non poterit negatio, diverso affirmatio, debet
esse non nisi unum verum, consequenter utra-
que pars contradictionis non verificabitur;
Si autem procedat contradictio de esse jam
restricto, poterit inveniri duplex formalitas,
una v. g. salvans affirmationem, alia negatio-
nem. Quia verò distinctio virtualis à nobis
concessa procedit non de esse aliquo absolute
ut sic, sed de tali esse, hinc verificatio contradi-
ctoriorum per illam, salvari poterit, secundum
diversas formalitates, & non invehere distin-
ctionem realem actualem. Sed universalius
insuper.

RESPONDETUR 3. eidem Argumento:
Negando Majorem: Vel stando in principio;
Distingui debet, scilicet Omnem Perfectionem
distingui realiter ab alia, de qua absolute negatur,
si negatio sit virtualis, & beneficio virtualis
alietatis fiat. Nego. Si negatio fiat beneficio ac-
tualis alietatis, concedo Majorem; Non impli-
cat autem beneficio virtualis alietatis, unum ne-
gari virtualiter de alio. Quid autem illi desit,
ne sit distinctio realis? infra dicitur.

Eadem Major cum sua probatione sic ali-
ter distingui debet, quod scilicet implicet, quod
res sit aliquid aliud, de qua verificatur, quod non
sit illud, de qua inquam verificatur eodem mo-
do, seu proportionaliter quod non sit. Conc. si
verificetur diverso modo & non proportionali-
ter. Nego. Et ita v. g. de natura Divina veri-
ficatur, quod sit realiter paternitas; Nec potest
negari, quod non sit realiter paternitas, alias
de illa idem, eodem modo, & ratione ejus-
dem, negaretur & affirmaretur: Sed posito,
quod sit idem realiter cum paternitate, potest
negari, quod sit idem virtualiter: Ubi affirma-
tio verificatur ratione realitatis simpliciter,
& negatio procedit de virtualitate. Quod
autem dicit, deductam esse illic consequenti-
am à negatione superioris ad inferioris, id im-
merito dicit; Sed est deducta à negatione unius
speciei, ad negationem alius speciei, & est con-
similis huic, substantia quæ est lapis, non est ra-
tionalis,

R. P.
J. H. MŁOD
ZIANOWSKI
T. B. M. S. Z.
D. VI

tionalis, ergo neque substantia quæ est homo, est rationalis: Sicut enim talitatem substantiæ dicit lapis, & homo; Ita talitatem negationis & affirmationis, sibi debitam, dicit distinctio virtualis, & aliam sibi debitam, distinctio realis.

Secundæ probationi eodem modo distinguitur Consequens; Non habet identitatem realem cum eo voluntas, de quo verificatur non est volitio, negatione negante identitatem physicam. Concedo Conseq. non habet identitatem realem Voluntas cum eo, de quo verificatur: Non est volitio virtualiter. Nego Conseq. Quamquam si spectetur merè mens Patrum, non distinguuntur volitio & intellectio virtualiter intrinsecè, ut infra dicitur. Cæterum intellectio posset esse & realiter volitio, & simul non esse volitio virtualiter, si quis hæc, distincta teneret. Illa autem quæ adferuntur de filiatione comparata ad paternitatem, non convincunt: Nam concessio Antecedente; Distinguitur, ut ante, Consequens, quod sc. omnis perfectio distinguatur ab ea, de qua absolutè negatur quoad identitatem realem physicam; Sed non est necesse ut ab ea distinguatur absolutè, de qua negatur, quoad identitatem virtuales. Sequenti probationi conceditur primum Entymema. Subsumptum distinguitur, sed distinctio actu quoad esse physicum, & negatio identitatis physicæ est distinctio realis. Concedo, sed distinctio actu, orta ex negatione virtualis identitatis, est distinctio realis. Nego subsumptum. Quod autem dicit; Non dari medium inter Ens reale & rationis, id proponenti pluribus locis solvendum venit v. g. admittendo modos. Directè autem dici potest, quod Ens reale physicè idem, & Ens rationis, non sint contradictoria; Unde poterit dari medium inter illa, nempe non idem virtualiter realiter. Ultima etiam probatio non convincit: Quia Unum proportionatum, non distinguitur ab Ente, sed Unum non proportionatum, bene potest distingui ab Ente: Hoc est, potest aliquid non esse unum virtualiter, & esse tamen unum realiter physicè; Licet non possit esse idem physicè & realiter, & non esse unum physicè & realiter; Consequenter independentè ab intellectu divisum, seu negatum quoad identitatem virtuales, potest bene esse idem realiter physicè, quamvis non sit idem virtualiter.

Breviter loquendo, in hoc stat solutio, quod quamvis non possit esse aliquid idem realiter physicè, & non esse idem realiter physicè; Hæc enim sunt contradictoria manifestè; possunt tamen aliqua esse idem realiter physicè, & non esse idem realiter virtualiter.

RESTAT solvendus hic punctus. Quomodo distinctio virtualis realis, non sit distinctio actualis, adeoque physica?

DUPLEX Actualitas importabilis à distinctioe virtuali cogitari potest. I. Actualitas exclusiva potentialitatis ad salvanda contradi-

ctoria. Hæc actualitas à nobis conceditur: Certum enim est, quod non ex beneficio nostri intellectus, sed ante omnem operationem, itemque quod non in potentia, sed actu, natura communicatur, paternitas non communicatur. 2. Potest cogitari actualitas inferens multitudinem actualem, pluralitatemque nemine cogitante. Hæc à nobis negatur; & sicut v. g. unus grossus non in potentia habet tres solidos; quasi scilicet in potentia sit, ad æquivalendum tribus solidis; Licet non inferat in se suaque Entitate pluralitatem actualem, multitudinemque actu exercitam; Sic & in præfenti.

Quod si quæras. Quid desit distinctio ni illi virtuali, ne inferat multiplicitem actualem? Ad hoc, stando in principio fidei, dici potest; Quod verificatio actualis illarum propositionum, ex parte objecti, sufficiat quidem, ut destruat potentialitatem ad verificari, quod v. g. non communicetur paternitas communicatâ naturâ, sed non est necesse, ut inferat multiplicitem actualem in Objecto: Quia non implicat, ut ea de quibus verificatur talia prædicata ex parte objecti, adhuc stent cum identitate reali physica, secundum quod nos docet fides, & oppositum non demonstratur. Unde illi quæsitio, quid desit distinctio virtuali, ne sit actualis realis?

RESPONDERI potest per definitionem, quod desit multiplicitas & alietas actualis realis, quam ex fide non infert præcisa verificatio huius, quod est communicari & non communicari, ratione diversæ formalitatis.

Uterius in hac responsione recurritur, imprimis ad metaphysicum principium; Quæ sunt distincta realiter, non possunt esse idem realiter, communicari & non communicari actu, sunt idem realiter, prout subsumit fides, ad cuius hoc aliud principium recurritur debet. Ergo communicari & non communicari in Divinis non sunt distincta realiter. Quod ad Minorem attinet, quæ est de fide, illius defensio sic haberi potest; Assumendo, quod duplex sit defensio Articulorum Fidei; Prima per viam etiam arguendi demonstrativè, & sic defenditur Articulus Fidei quod Deus sit: Hoc enim simul demonstratur. Alio modo defenditur Articulus Fidei per solum principium. Non implicat, & ex alia parte cogit me vel mediatè, vel immediatè Fides: Hoc lectando modo defenduntur omnia arcana Trinitatis, & alia, quæ sub lumen naturæ non cadunt: Quæ defensio, hic etiam assumenda est. Quia ergo arguens non ostendit omnem verificationem contradictoriorum etiam ratione formalitatum diversarum, & secundum Esse restrictum procedentium & quod affirmatè Esse, negatè esse Esse improportionato importetur distinctio realis. Adhuc stabimus in possessione doctrinæ secundum Articulos Fidei procedentis, quod verificatio talium prædicatorum, non arguat distinctioem realem.

Dixi

Dixi etiam in materia de Distinctionibus, signum Distinctionis realis non stare in convenientia predicatorum contradictoriorum; Sed in manifeste distinctis realiter, colligi illam ex separatione entitativa; In aliis autem, ex proportionem ad separata; in Divinis autem, ex communitate habentibus; fit, ut inter paternitatem & naturam ex sola praevis convenientia illorum predicatorum non possit colligi Distinctio actualis. Brevisque dici potest, non esse illic distinctionem realem: Quia non est illic vera contradictio, quae deberet arguere Distinctionem realem: Nam quae non est vera contradictio, stat cum identitate reali.

INSTAT 1. Applicando ea quae in simili obijcit Quirous. Eo ipso quod a parte rei actu convenit naturae id, quod non convenit filiationi: communicari enim convenit naturae, & non convenit filiationi; Hoc ipso debet habere realiter & vere simpliciter & absolute natura aliquid diversitatis a filiatione. Quod ipsum probatur. Quia si nihil diversitatis habet natura realiter, ergo realiter verificabitur de natura, quidquid verificatur de filiatione; Et quia de filiatione verificatur, quod sit virtualiter producibilis, ergo & de natura verificabitur.

RESPONDETUR. Sufficere naturae, ut habeat aliquid virtualiter aliud a filiatione, & exclusivum identitatis realis virtualis; Licet non debeat habere aliquid exclusivum identitatis realis physicae.

INSTAT 2. No majorem vim habet ad verificanda eadem praevis identitas, quam similitudo. Sed implicat quod duae res sint realiter omnino similes, quin eadem praedicata, quae dicuntur de una, sive realiter sive formaliter, dicuntur etiam similiter de alia: Necessaque est similitudinem formalem fundari in dissimilitudine reali; Si enim ponas duos Angelos, quorum unus sit formaliter discursivus, alter non, opus est ut habeant realitates ipsas dissimiles. Ergo implicat quod natura sit idem realiter cum filiatione, & discrepet in aliquo praedicato: & ratio est, quia ipsum esse virtualiter, aliud praesertim, aliquid specialitatis actu & ex parte rei.

RESPOND. Fides ipsa docet, quod verificentur praedicata contradictoria de eadem identitate reali: Unde ex fide negatur Major, vel identitatis causa distinguitur, quod scilicet non majorem vim habeat identitas exclusiva virtualis distinctionis ad verificanda contradictoria, quam similitudo. Majorem tamen habet vim identitatis inclusiva virtualis distinctionis, ad salvanda contradictoria praesimilitudine. Quae similitudo dupliciter spectari potest: Vele-

nim est similitudo includens virtuales distinctionem, vel excludens? Si includens, etiam haec verificabit duo contradictoria praedicata: Si autem illam excludat, non verificabit eadem; Possit autem aliquid simile includere distinctionem virtuales, petitur ex ipso mysterio Trinitatis: Quia similitudo in ratione Entis intercedens inter naturam & paternitatem, patitur inter illa distinctionem virtuales.

INSTAT 3. Non sunt duo genera essendi seu existendi, quorum unum sit existere realiter, & aliud existere virtualiter. Tum, quia illud Esse virtualiter additum reali, vel addit Esse per rationem, & est Chimericum, vel addit Esse reale, consequenter nihil illi deerit ad distinctionem realem simpliciter. Tum, quia realiter & ex parte Objecti Ens, transcendit differentias; Ergo esse formaliter secundum se ipsum conceptum, ut est a parte rei, nihil aliud est quam esse realiter. Tum, quia si liceret ex parte Objecti ponere aliquid medium inter distinguendum realiter, & per rationem, posset quis medias distinctiones fingere sine numero v. g. modaliter quidditative, eminentialiter & similia.

RESPONDETUR. Illud esse quod additur esse reali physico, esse quidem reale, sed cum addito Reale virtuale; Quid autem illi desit ad esse reale, supra dictum; Hoc est, deest oppositio producentis & producti, quae sola in Divinis, arguit Distinctionem realem.

Neque inde sequetur, dari libertatem fingendi distinctiones intermedias: Quia etiam haec non sunt multiplicandae sine necessitate, quae in praesenti urget, ut salvetur mysterium Trinitatis. Per haec porro & similia argumenta, videbit reflectens, potius impugnari mysterium Trinitatis, quam explicationem distinctionis virtualis.

Punctum Difficultatis 2.

Solvuntur aliae Objectiones.

OBJICIT 2. Idem, Virtualis Distinctio qualem tenemus, est ipsissima Scotistica: Quia haec requirit, quod una formalitas ex parte objecti ex natura rei actu, non sit alia formaliter, licet sit idem realiter: Hoc autem etiam nos in nostris principiis admittimus; & sicut Scotus incidit in sententiam Porretani, quatenus aliter verificat ex parte rei, propositiones in concreto, aliter in abstracto; Ita idem facit nostra sententia: Nam intellectio per nos est volitio, sed non est volitio in abstracto: & sicut illa propositio Rhemensis, *In nullo sensu Catholico potest negari, quod Divinitas sit Deus, & Deus Divinitas*, pungit Scotum, ita etiam pungit & nos: Nam nos negamus, quod Deus sit aliqua perfectio, ut cum negatur, quod intellectio sit principium Spiritus Sancti.

RESPOND.

R. P.
MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. et 2.
D. VI
S

RESPONDETUR. Nostram sententiam differre à Scotistica, imprimis fundamento; Quia illius fundamentum est, ratio v. g. Essentia ut sic, non est ratio Sapientia ut sic, recurritque Scotistica ad definibiles rerum ut sic, & tamen nemine cogitante, qui duo termini tollunt se, & non assumuntur à nobis; Sed assumuntur non nisi propositiones de fide; Nempe quòd natura communicetur, paternitas non communicetur. Rursus distinguitur nostra sententia à Scotistica extensione: Quia illa etiam inter Attributa inter se, & Essentiam admittitur, quà latitudine à nobis non admittitur distinctio virtuali, ut vocant, intrinseca. Denique distinguitur nostra sententia à Scotistica qualitate distinctionis: Quia illa admittit pluralitatem actualem formalitatum; Nos illam negamus, sed solum admittimus æquivalentiam ad pluralitatem: Nec negamus, quòd paternitas sit formaliter Deitas nemine cogitante, negant Scotistica.

OBJICIT 3. Aptando argumentum ejusdem Quiròs in simili. Prædicatum incommunicabilitatis magis distinguitur, seu negatur de natura, quàm negetur paternitas; Sed paternitas negatur virtualiter; Ergo incommunicabilitas magis negabitur, adeoque vel realiter, vel Scotisticè. Major probatur. Tum, quia capacitas contradictionis inter formalitates distinctas virtualiter quæ sunt natura & paternitas, non est quoad omnia prædicata; & tamen specialis est inter communicari & non communicari; Alias inutiliter significarentur illa prædicata ut contradictoria specialiter. Tum, quia in hoc expositorio, paternitas non communicatur, paternitas est natura, Ergo natura non communicatur; Specialius inquam, negatur consequentia quàm præmissa; & sic in aliis similibus.

RESPONDETUR. Quoad modum formalitatis contradictionem magis negatur non communicari de natura, quàm personalitas; Sed quoad rem non magis negatur. Prioris ratio est; Quia manifestior est contradictio inter communicari, & non communicari, utpote procedens in iisdem terminis secundum affirmationem & negationem; Quod non est inter terminos, qui sunt natura & paternitas. Posterioris autem ratio est: Quia quoad rem non magis virtualiter distinguitur natura & paternitas; Quàm intra eandem Entitatem, communicari non communicari. Deinde sicut quando dicimus: Corpus & animam Esse distincta realiter, quia sunt separabilia realiter, non sequitur post separationem realem, magis distingui, eò, quòd ipsa separabilitas, sit per modum signi complementis rationem distinctionis; Ita non sequitur magis distingui communicari & non communicari, quàm natura & persona: Quia natura identificatur etiam virtualiter communicari, & personæ non communicari; Adhibenturque non nisi ut signa

contradictionis quoad modum. Quòd autem in illo expositorio Conclusio specialius negetur, non est ex eo, quòd imaginatur arguens; Sed ex eo, quia argumentum non est informis; & Præmissarum falsitas, nisi attendatur ad hoc, quòd legitime non distribuuntur, colligi non potest; Sed si apponantur signa distribuentia præmissas, apparebit earundem falsitas, adeoque & negabilitas: Conveniet tamen potior negabilitas Conclusioni: Quia præmissæ negabuntur non nisi ex eo, quòd sunt contra fidem; Proportio autem Conclusionis erit & contra fidem, & contra Dialecticam.

OBJICIT 4. potest ex eodem; Aptando scilicet illius argumentum in simili. In nullo sensu Catholico negari potest, quin Divinitas sit Relatio, & Relatio Divinitas, inquit Rhemense; Sed si natura & persona distinguerentur virtualiter, in sensu aliquo negarentur, ergo hæc sententia erit contra Rhemense.

RESPONDETUR. Rhemensis propositionem vetare non nisi distinctionem actualem, quam nos non admittimus, & sicut ratione tertii natura non est paternitas, nec per hoc Rhemeni opponunt sese sic explicantes. Ergo neque nos. Quòd autem hoc solum voluerit Rhemense; Colligitur ex eo: Quia intentio illius erat, quàm maximam simplicitatem Dei actu, & à parte rei ostendere; Consequenter excludere actualem multipliciter.

OBJICIT 5. Implicat, quòd aliqua res sit actu illud, quòd non est, secundum sensum etiam virtualem; Sed persona non est virtualiter nemine cogitante natura. Ergo nec erit realiter actu natura.

RESPONDETUR. Negando Majorem propter dicta supra.

INSTAT. Negatio quæ tolli nequit nisi per realem mutationem, simpliciter & actu est negatio: Sed negatio ex parte Objecti tolli non potest nisi per mutationem realem. Ergo illa negatio est realiter talis. Major probatur. Tum, quia affirmatio realis non potest tolli nisi per negationem realem. Tum, quia non plus requiritur, ut una forma tollatur, quàm si opposita contradictorie ponatur. Tum quia, ut res habeat aliquam denominationem, solum requiritur, ut habeat id, quo caret. Ergo si requirit mutationem realem, seu novam Entitatem, signum est, quòd illa caret.

RESPONDETUR. Si deberet reddi persona communicabilis, deberet realiter mutari Deus; Nihilominus quòd illa sit incommunicabilis, est quidem simpliciter & actu, prout simpliciter & actu negat aliquid non nisi in potentia positum; Sed non est simpliciter, & actu, in quantum hic terminus, importat comparatè ad aliud, multipliciter, plurificationem, &c. ita ut illud non communicatur, nihil addat ei, quòd communicatur, nihil inquam, addat realiter actu;

actu addat tamen realiter virtualiter. Et hæc dicta sunt circa propositionem, qualis esse debet mutatio, si persona redderet communicabilis. Ad Majorem autem respondendo dicitur, negationem quæ tolli nequit, nisi per realiter mutationem, simpliciter & actu esse negationem, vel realem, vel virtualem; Sed non esse actu negationem non nisi realem. Unde etiam affirmatio tolli potest, per negationem realem virtualem, licet non per realiter simpliciter negationem, quæ negatio si verificetur de Obiecto non nisi distincto virtualiter, non erit negatio contradictione posita.

Punctum Difficul-

tatis 3.

Quid de aliis Objectionibus.

OBICIT 6. Summa Spiritualitas Dei repugnat corpori virtualiter tali; Quis enim ponat in Deo, in aliquo vero sensu, & ex parte Obiecti corpus, accidens, peccatum? atqui non minus repugnat distinctioni summa simplicitas, quam repugnet corpori summa spiritualitas: Ergo Deo, titulo summa simplicitatis, repugnabit distinctio virtualis.

RESPONDETUR; Retorq. Argumentum; cui scilicet in principiis Quis ratione Tertii, non sit Deus virtualiter corpus, accidens, peccans? Quod attinet ad simplicitatem Divinam, illa ut sit actualis, excludit multipliciter actualem; sed nego, quod excludat multipliciter virtualem; alias excluderet unum, quod est communicari, & hoc iteratò, quod est non communicari. Disparitas directe hæc assignari potest, quia non potest Deus hoc esse virtualiter per quod desineret esse Deus: si autem Deus esset virtualiter corpus, accidens, peccans, desineret esse Deus; Non desinit autem esse Deus; si natura communicata, non communicetur paternitas virtualiter distincta.

Ad ea quæ obijcit à num. 140. solvenda.

NOTO. Quoties ponitur communis terminus tam communicabili quam incommunicabili; & non prædicatur non nisi unum virtuale extremum, toties est significatio falsa: quia in modo significandi est exclusiva identificatio cum alia formalitate, quæ tamen identificatio de fide est, quod d. derur. Unde si ita prædicet. Hæres est incommunicabilis loquendo de concreto ex natura & paternitate, est prædicatio falsa, quia ly hæres, est terminus communis communicabili, & incommunicabili; consequenter sine ullo addito non potest restringi ad incommunicabile. Rursus, Cum non idem, quod est filius, sit non filius: Nam natura est filius, paternitas non filius, sit, ut tunc hæc contradictio, filius non filius, non sit ratione ejus-

dem, adeoque nec Contradictorium rigorosè. Denique; quamvis detur in creatis distinctio rationis; Quia tamen in illis non datur distinctio in ordine ad prædicata physica, sit, ut contradictoria similia physica non possint verificari de creatis. *Sed insuper*

OBICIT 7. Rosner pag. 13. distinctio virtualis tollit distinctionem realiter personarum; nam posset dici, quod esse producentem, & esse productum arguant tantum distinctionem virtualem; Ita ut eadem indivisibilis Entitas, quatenus est producens, sit virtualiter intrinsecè distincta à seipsa, ut est producta. Immo majus erit fundamentum hoc dicendi: quia producere & produci non sunt Contradictoria.

RESPONDETUR. In primis, stando in principiis Fidei; quia scilicet docet nos fides, quod inter communicari & non communicari non sit distinctio realis; inter producens autem & productum etiam fides docet nos, intervenire distinctionem realem. Nec convellimus per hoc doctrinam PP. quia ad illam nostram distinctionem virtualem assumimus propositiones Fidei, nempe naturam communicari, paternitatem non communicari; Articuli autem Fidei non se convellunt. Ex ratione etiam naturali posset adferri hæc disparitas: quia illud quod produceret seipsum, vel produceret seipsum productione prima? & sic repugnat principio demonstrabili: quia nihil producit seipsum primo: ex nihilo enim nihil fit. Si autem procedat de productione sui secundò, secundum principia physica, concedo, idem sine virtuali in ordine ad prædicata physica distinctione, posse seipsum producere. Sed in Divinis hoc non datur: quia id quod quoad primum Esse, est omnino improducibile, nec secundò potest esse producibile: quia ergo natura & paternitas quoad primum esse, sunt improducibilia, nec secundò, cum quacunque distinctione virtuali, poterunt produci. Alii idem negant in Divinis dari reproductionem: quia esset essentialiter frustra: creatura enim v. g. replicatione acquirit pluralitatem locorum; quam alias non haberet; Deus autem qui est ubique, nihil replicatione acquireret. Quod autem dicit, produci & producere non esse Contradictoria, verum est, quod ex modo significandi non sint formaliter Contradictoria; tamen quoad primum Esse, sunt æquivalenter Contradictoria. Ad ea quæ postea urget idem Rosner solvenda. Tenendum est, distinctos esse hos terminos, productum, & non productum debent esse distincta actu realiter. Item producens & productum debent esse actu realiter distincta. Prior propositio est falsa; quia fides docet esse productam filiationem, non productam naturam; & tamen idem sunt realiter. Secunda propositio est vera: Quia fides docet oppositionem producentis & producti adferre distinctionem realem.

INSTAT

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tóm. 1. et 2.
D. VI

INSTAT Rosmer I. Quælibet Contradictoria distinguuntur inter se realiter: Quia contradicens debet dicere distinctum realiter; alias aliquid posset sibi ipse contradicere; Ergo si produci & non produci arguent distinctionem realem, arguet etiam communicari non communicari. RESPOND. Vera Contradictoria distinguuntur realiter, non autem ea, quæ non procedunt, de eodem, ratione ejusdem, & si ad destruendam Contradictionem sufficit adferre terminum distinctum intentionaliter, multò magis distinctum realiter virtualiter. Quando autem arguit, si non potest idem esse physicè, & non esse, nec poterit idem communicari & non communicari; ad hoc jam supra responsum est.

INSTAT 2. Idem. Si distinguitur virtualiter natura à personalitate, itemque communicari & non communicari; dicam etiam esse & non esse distingui virtualiter; quod non potest dici, alias deberent de iis alia Contradictoria dici, & de his alia, & sic in infinitum.

RESPONDETUR. Argumentum probare multum: quia si distinguetur realiter vivere, & non vivere; distinguetur etiam esse & non esse, nec inde sequetur alia contradictoria de illis verificari debere. Sic etiam in præsentia. Rursus nullum datur inter esse & non esse signum distinctionis virtualis, ut supra dictum est.

INSTAT 3. Haunoldus lib. I. num. 74. probando hanc propositionem, quod nullum prædicatum possit affirmari de Natura, quin possit affirmari de Relationibus. Si verum est, aliquid prædicatum affirmari posse de natura Divina, quod nullo prorsus modo affirmari possit de Relationibus, tunc evidentè sequitur, dari distinctionem virtuales inter prædicata absoluta & quidem cum processu in infinitum. Sequela probatur. Accipiamus prædicatum communicabile quod est prædicatum absolutum & indistinctum à Natura Divina, quo posito sic urgetur, si ly esse communicabile nullo modo potest affirmari de relatione v. g. paternitatis, tunc de natura Divina & de Communicabilitate ejusdem, verificabuntur Contradictoria Ergo distinguuntur virtualiter. Probatur Antecedens, de natura Divina verificatur communicari Relationibus, de Communicabilitate verificatur non communicari. Si enim Communicabilitas communicaretur paternitati, sicut communicatur Omnipotentia, tunc non minus posset paternitas dici communicabilis quam potest dici omnipotens, atque ita negas posse sic dici. Ergo eam admittis verificari Contradictoria de Omnipotentia & Communicabilitate naturæ.

RESPONDETUR. Immeritò arguere Objectionem quasi adstruentes distinctionem virtuales, quæ vocatur intrinseca, per nos autem est in ordine ad prædicata physica & primo in-

tentionalia, quasi inquam non admittant, quod ea prædicata quæ verificantur formaliter de natura Divina, non competant physicè, & quo ad identitatem realem, v. g. paternitati: cum id deponat ipse Articulus Fidei, docent v. g. naturam Divinam esse physicè paternitatem, identificatiq; illi, consequenter etiam communicabilitas physicè & quo ad identitatem realem communicatur, hoc est identificatur paternitati: potestque dici, quod non minus paternitati identificetur Communicabilitas quam identificetur physicè Omnipotentia; Cumq; tamen secundum fidem stare debet, quod Communicabilitas naturæ identificetur realiter paternitati, & tamen realiter non communicatur paternitas, vi distinctionis virtualis. An non tamen sit major aliqua virtualitas interveniens, inter communicabilitatem eique annexam naturam Divinam comparatè ad relationes quam sit inter Omnipotentiam & paternitatem, de hoc a libi dictum.

Idem Argumentum sic proponit Idem aliter. Natura Divina est virtualiter indistincta à se ipsa. Ergo hoc prædicatum esse virtualiter indistinctum à Natura, est prædicatum absolutum. Probo hoc prædicatum per te virtualiter distingui à natura Divina; De natura Divina & virtuali indistinctione ejusdem à se verificantur per te Contradictoria, non minus quam de natura & paternitate, natura Divina est affirmabilis de paternitate: Virtualis indistincto à natura, non est affirmabilis de paternitate. Ergo de natura Divina & virtuali indistinctione verificantur Contradictoria.

RESPONDETUR. Distinguendo illam propositionem, natura Divina est affirmabilis de paternitate hoc est identificatur physicè paternitati; Concedo propositionem, est aliter affirmabilis, nego propositionem, sed verum simul est, virtuales indistinctionem à natura, esse affirmabilem hoc est physicè identificatam paternitati. Vel certè natura Divina est affirmabilis de paternitate, sed salva sua distinctione virtuali quæ distinctio virtualis, quia dicit non communicari virtualiter, hinc adhuc non aliud competet prædicatum naturæ, quod non competat ipsi illi virtualitati seu indistinctioni à natura.

DIFFICULTAS II.

An Distinctio virtualis sit distinctio realis in tertio?

PRIMUS Antonius Perez, dictus Theologus admirabilis, incepit explicare Distinctionem virtuales per distinctionem realem in tertio. Eum Magistrum secutus est Esparza, Quirós, qui etiam citat d. 15. num. 190. Gabriel. Occam. Fass. ne videatur aliquid novum invehere. Tota autem explicatio in hoc stat: Quia dicunt, verificationem duorum prædicatorum contradic-

teriorum esse ratione distinctionis realis in tertio, v. g. non producitur natura, & producitur filio, quia non producitur paternitas, quæ est distincta realiter à filiatione; Ita ut illa natura, ut sit improducta, requirat in filio identitatem cum Patre, in rationeque improductæ in filio, constituitur paternitate. Item communicatur v. g. natura, non communicatur paternitas; quia identificatur cum filio, qui distinguitur realiter à Patre; ita ut in ipso Patre non exerceatur ista non distinctio, seu communitas, sed opus est recurrere ad filiationem realiter distinctam, adeoque ad aliquid tertium distinctum realiter.

DICENDUM est. *Non rectè explicari Distinctionem virtuales per Distinctionem realem in tertio. Sit*

Punctum Difficultatis 1.

Impugnatur dicta Explicatio.

Anequam formem Argumentum, **SUPPONO.** Saltem ratione nostra aliud esse formalitatem naturæ, & aliud formalitatem v. g. filiationis, quas inter ipsas formalitates possumus cogitare, quod natura habeat rationem prioris, & personalitas rationem posterioris, cujus ratio est: Quia terminabile prius est terminans in creatis, consequenter & in Increatis: Quia ex illorum proportione, de his discurremus: & cum communia accedant ad Universalia; Universalia autem sunt priora, fit, ut concludatur rationem naturæ esse priorem, utpote communem. *Hoc supposita*

PROBATUR 1. Conclusio. Pro illo prioris considerata natura in se, vel dicit in se præcisè rationem producibilis, vel non dicit. Si dicit in se spectata rationem producibilis; quæ jam potest habere rationem non producibilis pro posteriori? Sicut si animal in se pro illo priori ad te rationalitatem, non dicit rationem viventis in se, qui in se potest habere à posteriori, quod est rationalitas, rationem viventis in se, cum ly in se, in præsentia, pro primis prædicatis supponat. Et certe pro illo priori spectatum ly in se, dicit omninim spectantia ad se constituendum, in se; consequenter si est producibilis in se, debet pro illo priori dicere producibilitatem in se. Quod si de se non dicit rationem producibilis; Ergo non ab aliquo posteriori dicit rationem improductibilis, adeo que non ab adveniente, ut ita dicam, personalitate. Hoc ipsum aliter proponitur.

Natura in se spectata prout condistincta à paternitate, est improductibilis; Ergo quod sit improductibilis, non salvatur ex eo; Quia paternitas non producitur. Ant. probatur, falsa est hæc causalis: Ideo Deitas produci non potest, quia paternitas produci non potest: nam impro-

ducibilitatem Deitatis demonstrat Metaphysica, & non demonstrat paternitatem. Ergo.

RESPONDEBIS. Naturam pro illo priori, neque esse producibilem, neque improductibilem.

CONTRA. Si neque est producibilis, nec improductibilis, quomodo Metaphysica demonstrat, de illa, improductibilitatem? Quamvis autem status ille prioritatis præ personis sit intentionalis; nihilominus prædicata ei convenientia, non debent esse omnia intentionalia: Quia etiam status, in quo præscindit animal ab omnibus differentis, est intentionalis, & tamen quod animal sit vivens sensitivum, non est quid intentionale.

RESPONDERI posset aliter huic argumento; quod scilicet improductibilitas Naturæ Divinæ, non habeatur ratione paternitatis; sed solum salvatio, cur sine contradictione idem sit producibile & improductibile.

CONTRA est, quia non liquet an hoc sint responduri. Sed si hoc responderent præter inferius ponenda, inde urgeri possent: quia hic quaeritur conceptus primus distinctionis virtualis; Jam autem per esse distinctum realiter in tertio, non potest tradi dictus primus conceptus: necessarium enim supponit alium priorem: quaerere enim restat, unde habeat esse distinguibile ratione tertii? ad quod legitime tanquam per aliquid prius responderi potest, per æquivalentiam ad distincta realiter: unde si quaeras, quare Omnipotentia identificata realiter filiationi non dicatur producta? Item quare Sapientia identificata paternitati non dicatur improducta? rectè respondebitur: Quia non supponitur in illis æquivalentia ad distincta realiter: Ergo apparet non distinctionem in tertio; sed illam æquivalentiam esse primum conceptum distinctionis virtualis. Rursus ante omne distingui præsupponitur esse, ergo præsupponetur & ante distingui in tertio: illud verò esse præsuppositum necessario involvet distinctionem virtuales: est enim vis fundans ipsammet distinctionem virtuales, nec potest sine alietate concipi illa vis, de qua etiam prædicata Contradictoria verificantur: Ergo si per distinctionem in tertio explicetur distinctio virtualis, ante distinctionem virtuales, erit distinctio virtualis, in ipso scilicet esse reperibilis, antecedente distingui in tertio. Deinde non ideo aliquid æquivaleret pluribus distinctis realiter: quia distinguitur in tertio; sed distinguitur in tertio, quia æquivaleret: Ergo æquivalentia, per prius explicat distinctionem virtuales.

PROBATUR 2. Quia si improductibilitas Essentiæ potest salvari ratione tertii, nempe paternitatis, quæ non potest produci; dicam & ego prædicatum producibilitatis naturæ, posse salvari ratione tertii, nempe ratione filiationis, quæ producitur; & tamen fides negat ratione

E
cujus.

R. P.
J. H. MŁOD
ZIANOWSKI
T. B. M. A. E. Z.
D. VI

cujuscunque tandem, posse salvari in natura prædicatum producibilis.

CONFIRMATUR. Tum, quia qua libertate dicunt illi distinctionem virtualementer inter ea reperiri, quæ in tertio aliquo realiter distinguuntur, eadem libertate dici potest, quod distinctio virtualis, reperiat, inter distincta realiter, identificata tertio. Tum, quia in explicationibus rerum attendendum est quantum fieri potest, etiam ad significationem vocis, ne dicatur quod non res hæc, quam hoc nomen significat, sed alia explicetur: Quæ autem est proportio inter hoc, quod est virtualiter distingui, & inter hoc, quod est realiter distingui in tertio? Tum, quia si per impossibile animal ne in sensu quidem reali, ratiocinaretur; & tamen foret identificatum physice rationali, esset distinctum virtualiter in ordine ad prædicata physica à rationali, sine ulla distinctione reali in tertio: quid enim tunc deesset ad talem distinctionem? Ergo apparet hanc distinctionem, non salvari per distinctionem realem in tertio. Tum, quia Essentia est natura, Filiatio non est natura, accipiendo scilicet naturam sub formalitate communis: Quæro, ratione cujus tertii distincti realiter habeatur hoc prædicatum? dices, quia natura in illis tribus identificatur. De hoc ipso queritur, ratione cujus distincti realiter, omnibus his identificetur? Tum, quia accipiamus ab una parte omnes simul tres personas: quæro; Ab illis omnibus sic sumptis distinguitur virtualiter natura, vel non? si distinguitur; quæro, quodnam sit illud tertium, ratione cujus distinguitur virtualiter ab omnibus illis tribus personis? Si non distinguitur, explicandum veniet quomodo distinguatur à singulis? Tum, quia natura est communis, persona non est communis; quæro ratione cujus tertii distincti realiter habeat communitatem? cum nullum distinctum realiter sit commune; & sicut rationem improductæ habet ratione distincti realiter improductæ, nempe paternitatis; Ita prædicatum communitatis deberet habere ratione distincti realiter communis, quodnam autem est illud?

DICES. Quia identificatur in filio & aliis personis; de hoc ipso queritur, ratione cujus distincti realiter, idque communis, habeatur illa identificatio?

PROBATUR 3. Ex iis etiam quorum meminit Quiros. Videtur hæc responsio subruere mysterium Trinitatis; quia nullum prædicatum potest ostendi conveniens naturæ in hac sententia, quod illi conveniat non ratione personarum, consequenter non erit illic natura, sed tantum tres personæ, adeoque non erit Trinitas: Quia Trinitas præter prædicata personalia & ex personis petibilia, requirit etiam prædicata naturæ, ex vi naturæ petibilia; aliàs non esset Trinitas, nisi tres personæ, adeoque non erit Trinitas.

Bene etiam idem opponit sibi ex Gabriele: quia darentur aliqua prædicata in Divinis nemine cogitante convenientia, quorum veritas non potest salvari ratione alicujus distincti realiter: quod ipsum probatur, quia hæc proposito, Deus generat, Essentia non generat, nemine cogitante verificatur, & tamen Essentia neque in se neque in tertio distinguitur realiter à Deo.

Neque valet, si dicas cum Quiros. Quod licet Essentia, nec in se, nec in tertio distinguatur à Deo: at in tertio distinguatur à Deo generante: identificatur enim cum filio, qui realiter distinguitur à Deo generante, non inquam valet, si id dicas: Quia aliud est tertium distingui realiter à Deo generante, & aliud est, ipsam Essentiam, distingui realiter in tertio. Et certe ex communi omnium apprehensione, aliud est filium non generare, & aliud quod natura non generet. Quod autem illæ propositiones sint distinctæ, vel inde probatur, quia natura etiam prout in filio est, non est distincta realiter à se ipsa in Patre; aliàs tres essent naturæ Divinæ. Si autem alia est propositio, aliquid tertium distingui realiter, & aliud ipsam Essentiam distingui realiter in tertio, jam quod Essentia non generet, id non potest haberi ratione distinctionis realis in tertio; Ergo convenientia prædicatorum contradictoriorum, non rectè salvatur per hoc, quod est distingui realiter in tertio.

URGERI potest & illud argumentum, si per impossibile in Divinis foret non nisi una persona, posset adhuc immediatè uniri sola persona, & non uniri immediatè natura, cur non enim? & tamen convenientia hujus prædicati non salvaretur per distinctionem realem in tertio; quod enim est illud tertium?

NEQUE valet, si dicas cum Quiros, quod scilicet unio, quæ nunc datur, sit ejus naturæ, ut non nisi personam uniat. Sed de hoc ipso queritur: Si enim persona non posset uniri, nisi simul immediatè uniretur natura, non posset dari unio tantum personam uniens. Ergo prius hoc explicandum est, cur sit capax talis unionis persona, & non sit capax natura? salvando id per distinctionem realem in tertio. Concessoque quod distinctio virtualis habeatur, ratione distinctionis realis in tertio, non æque distinguuntur virtualiter natura, & paternitas: quia paternitas habet distinctionem realem in tertio; nempe in filiatione; non habet autem natura: quia à nullo tertio distinguitur realiter. Et sicut modus & res, non æqualiter distinguuntur: quia non æqualiter separantur; ita & natura & paternitas non æque distinguuntur virtualiter: quia unum distinguitur realiter in tertio, secus natura, quæ semper personis identificata manet. Hæc Argumenta vide restaurata in Metaphysica Disput. 3. a. num. 184.

Punctum

Punctum Difficultatis 2.

Solvuntur Objectiones.

Itero hic solvenda argumenta, quæ jam superius soluta sunt, sed sicut arguens illa repetita repetendæ solutiones.

OBJICIT 1. Quiros Num. 112. Prædicata Contradictoria distinguuntur realiter; implicat enim, quod aliquid non sit illud idem, quod est: impossibile enim est idem esse & non esse; Ergo hæc formalitates, quibus insunt hæc Contradictoria, erunt distincta realiter, non in se, ergo aliter in tertio.

RESPONSUM supra, prædicata Contradictoria univ. saliter loquendo esse distincta realiter physicè, vel realiter virtualiter; Sed non est necesse semper esse distincta realiter physicè, quæ superius jam sunt declarata.

ADDO. Si cum omnimoda identitate realitatis physica, quam virtuali, possent verificari Contradictoria de eadem re, periret via investigandi aliqua esse distincta realiter; non peribit tamen, si aliqua nonnisi salventur ratione distinctionis virtualis. Brevis autem regula est, ubi nam poni debeat distinctio virtualis, ubi scilicet docet fides eidem Entitati convenire duo prædicata Contradictoria. Supra etiam dictum est, quod prædicatum realiter negatum de subjecto, realiter distinguatur ab illo, eodem distinctionis modo, quo negatur, vel affirmatur; & ita si negatur secundum identitatem virtualem, non potest poni secundum virtualem identitatem. Quamvis autem ponatur distinctio hæc per nos talis, qualis foret realis, id cæteris paribus accipi debet; scilicet quoad alietatem virtualem, non quoad alietatem physicam, faciendo scilicet hoc sine actualitate, & multiplicitate, quod in creatis facit multiplicitas & actualitas. Et licet quidem absolute tunc ponatur negatio, hoc est non conditionate, sed non absolute, in ordine ad invicendam multipliciter actualitatem.

OBJICIT 2. Idem. Omnis contradictio ex parte Objecti æqualem arguit distinctionem; Sed aliqua Contradictio non potest verificari etiam in Divinis sine Distinctione reali in tertio; Ergo nulla potest. Major probatur, quia omnis assensus & dissensus, forma & privatio & similia æque se excludunt. Major Principalis probatur, quia quod de una formalitate v. g. de filiatione prædicatur, quod non sit paternitas, non potest salvari sine distinctione reali.

RESPONDETUR in primis, Retorq. argumentum; sub illa enim Majori subsumo Minorem; Sed aliqua distinctio non potest verificari etiam in Divinis sine reali distinctione absolute, idque incepta extrema, & non in tertio, quali distinctione absoluta distinguuntur inter se personæ,

ergo similis nonnisi distinctio, etiam in aliis arguenda. Rursus illa Major habet suas instantias in contra, quia contradictiones quæ existentiam negant, simpliciter sunt majores, quam quæ negant modum aliquem existendi; & sic major est Contradictio, quæ dicit, est lapis, non est lapis; quam quæ dicit, lapis non est ruber, lapis est ruber: Relinquit enim, ut ratione diversæ formalitatis possit salvari, quare sit ruber: Si autem non existit, ratione nullius formalitatis salvabitur, quod existat. Ad eandem majorem dici potest; Omnem contradictionem sed proportionatam (ut explicui) arguere distinctionem realem; in præsentem autem non ostenditur Contradictio proportionata. Denique ad maximum vera est in hoc sensu Major; quia inter vera Contradictoria æquæ in uno, ac in alio non potest dari medium; Sed non in hoc sensu, quod æque sint insalvabilia, ut scilicet si aliqua salvari non possint ratione diversarum formalitatum, nec alia possint.

Eidem argumento negari potest Minor, quæ non probatur: quamvis autem omnis contradictio tandem reducat ad negationem realem alicujus prædicati de aliquo; reducitur tamen ad negationem vel realis virtualis, vel realis physicæ identitatis; sed non est necesse, ut negatio virtualis identitatis, inferat negationem physicæ identitatis.

INSTAT. Si admittatur Contradictio, quæ non fundet negationem absolutam & simpliciter talem, non erit vera contradictio ex parte Objecti, sed solum secundum quid & rationis; Ergo vera contradictio fundat negationem simpliciter; Contradictio autem quæ fundat negationem simpliciter realem, necessario importat distinctionem realem in tertio.

RESPONDETUR. Si admittatur contradictio, quæ non fundet negationem absolute & simpliciter talem, idque vel virtualem, vel realem physicam, est contradictio solum secundum quid Conc. si non fundet negationem absolute, solum identitatis physicæ, erit contradictio secundum quid, Nego. Illud autem secundum quid subdistingui potest, erit negatio secundum quid, hoc est, non semper inferens negationem identitatis physicæ Conc. erit secundum quid, hoc est non vera contradictio, Nego: dico enim Contradictoria verè posse reperiri etiam inter membra virtualitatem inferentia, licet non inferant negationem identitatis physicæ. Nominem autem Contradictorium, intellige Contradictoria quoad terminos, non autem Contradictoria proportionata ut jam explicatum. Quamquam absolute concedi potest, non esse inter membra virtualiter distincta, contradictionem veram.

OBJICIT 3. Idem. Ex oppositione producentis & producti statuitur in Trinitate distinctio realis, ergo cum oppositio affirmationis &

R. P.
MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI
S

negationis sit evidentior, utpote cum affirmatio dicat identitatem, negatio alietatem; etiam hæc dicit distinctionem realem.

RESPONDETUR, retorquendo argumentum, quod probat inter affirmationem & negationem non posse reperiri solam distinctionem realem in tertio, sicut nec reperitur inter producens & productum. Dixi etiam; quidquid sit an sit major oppositio, saltem debere esse tantam, inter affirmationem & negationem proportionatam; quæ hæc non potest ostendi: Vel esse tantam distinctionem inter esse & non esse, sed non esse tantam, inter esse & non esse restrictum, quale est hic. Quæ omnia supra explicata.

INSTAT; Difficilius esse quòd eadem res identificentur secum illud, quod non est, quàm quòd identificentur illud cuius principium est; Ergo cum hoc posterius non admittat fides, jam admittemus difficultatem supra fidem.

RESPONSUM jam est, per distinctionem virtualem non identificari rei quod non est, accipiendo identificationem, vel non identificationem inter membra proportionata; essetque difficultas supra fidem, immo nec revelabilis à fide, quòd aliquid identificetur ei, de quo proportionaliter negatur: esset enim affirmatio & negatio ejusdem de eodem sub ratione ejusdem; quod est impossibile, & non tantum præter lumen naturæ, ut sunt pleræque res fidei, sed contra dictum lumen.

QUÆSTIO III.

An Attributa distinguantur ratione præscindente objective?

SENSUS tituli est; An unum Attributum ab alio, itemque ab Essentia præscindi possit objective.

Quid veniat nomine præcisionum objectivarum? quid nomine formalium? dixi in Logica. Breviter, quando attingitur una formalitas, & non attingitur ex parte objecti, alia identificata realiter, tunc est præcisio objectiva. Nominem autem præcisionis formalis venit, quando respondente clarè una formalitate, & alia illi identificata respondet sed confusè, nec discernente intellectu, ad eum modum, quo si se penetrarent vultus Pauli & Andreæ, non posset oculus discernere, inter vultus. Cæterum in sententia admittente præcisiones objectivas, hi ipsi termini præcisio formalis, & præcisio objectiva, alio sensu sumuntur: Præcisio enim formalis est actus meus præscindens, præcisio autem objectiva tenet se ex parte objecti jam præcisi.

Admissi Tractatu de Distinct. præcisiones objectivas etiam in creatis; Tum, quia allata supra explicatio distinctionis ut sic virtualis, ostendit etiam in creatis dari talem distinctionem, con-

sequenter & præcisiones: hæc enim consequuntur se. Tum, quia nec ex parte potentia intellectiva, nec ex parte objecti id repugnat: Tum, quia non est major identitas physica inter animal & rationale, quàm inter naturam & paternitatem; Ergo si hæc præscindunt objective, etiam illa præscindunt.

Admissi etiam easdem præcisiones in Divinis, propter dicenda infra. Quod attinet ad creatam, admissi illas non nisi inter rationes communes, & quarum una non est definitio alius, sed non admissi inter rationes restrictas. Sic v. g. animal si spectetur ex vi Essentia suæ præscindit à rationali: ratio enim communis illius, non est ratio communis hujus, nec definitiva illius; sed animal restrictè acceptum non præscindit: animal enim restrictè acceptum est v. g. Petrus, prout est principium actuum sensandi, & rationale est ipse Petrus, prout est principium actuum ratiocinandi; Petrus autem & Petrus, à seipso non præscindit. Idem etiam dicendum est de Attributis, quod scilicet secundum rationes communes Justitia non sit Misericordia, & è converso; cæterum Justitia Dei restrictè accepta non præscindit ab Essentia: sic enim sumpta, est ipsa Essentia, prout est principium actuum Justitiæ; Essentia autem à seipso, sub formalitate Essentia, non præscindit.

Notionalia quæ talia, etiam accipiendo illa non secundum rationes communes, præscindunt objective ab Essentia. Ratio, quia notionalia quæ talia, dicunt distinctionem virtualem in ordine ad prædicata etiam physica: Ergo multò magis ad intentionalia; immo si notionalia quæ talia, non præscinderent objective, hoc ipso essent aliquid commune, adeoque hoc ipso non notionale. Fusius & in Divinis, & in Creatis probavimus ibidem dari præcisiones objectivas. *Insuper sit*

DIFFICULTAS I.

Probatum dari Præcisiones objectivas in Divinis.

IN Logica utebamur hoc etiam argumento ad probandum præcisiones objectivas in Divinis. Quando dicitur, intellectus generat, vel ex parte objecti respondet voluntas, vel non respondet? Si non respondet, dabuntur præcisiones objectivæ; Si respondet, ergo voluntas generat, quod non potest dici.

RESPONDETUR. Hoc argumentum non totaliter convincere: reperiuntur quidem locutiones Patrum, quæ negant voluntatem generare, sed dantur alii Patres, qui dicunt voluntatem generare, quod priores attinet, tale est Tolet. II. *Non est, inquit, credendum, quòd Pater voluntate Filium genuerit, nec quòd voluntas sapientiam produxerit.* Similia habet Smyrnenſe can. 21. Augustinus

Genes. l. 67. questionum q. 7. vide Ruiz de Tri-
nitate d. 67. l. 1. &c. Dantur tamen locutiones
Patrum, qui dicunt, verbum Divinum esse etiam
per voluntatem: ita S. Iacobus apud Clem. Ro-
manum l. 8. c. 12. & 16. *Generasti voluntate* (dicit
ad patrem) *virtute & bonitate filium.* Conc.
Tolet. 15. in Confess. fidei. *Secundum Essenti-
am voluntas genuit voluntatem: Filius, est voluntas
ex voluntate.* Concil. Sardicense in Confess.
fidei, inquit: *Quod neque consilio, neque voluntate
Pater genuit Filium, anathematizat sancta & Ca-
tholica Ecclesia.* Similia habet Cyrillus Alex. l.
1. Theol. c. 8. vide Ruiz ibidem d. S. 5. 2. Num.
14. Sect. 4. & 5. & Quiros d. 15. Num. 164. est
que Sententia Athanasii, Eusebii, Ephremi, Hi-
larii, Aug. Dionysii.

Quod ad priores Auct. attinet, dici potest,
quod illa ut plurimum procedant contra Arria-
nos, qui docebant, liberum fuisse Deo, ne habe-
re nec esse illum, ex quo ulterius inferebant; Non fuisse
nec esse illum filium Dei per naturam. Ut
scilicet huic dogmati opponerent PP. negarunt
voluntarium, seu liberum fuisse Patri, habere fi-
lium, vel quod negarint, formaliter procedere
filium, per voluntatem. Quod autem attinet
ad oppositas Auctoritates, illæ etiam explicari
possunt: quod scilicet voluntate hoc est, non
coactus generit: inter enim Eunomianorum
sophismata fuit, vel voluntate genuit Pater Fi-
lium, ergo liberè, ergo poterat non esse, ergo non
est Deus. Si non voluntariè; Ergo coactè; Er-
go Pater ille non est Deus; in isto ergo sensu
docebat PP. voluntariè genitum, hoc est, non
coactè. Ex citatis pro utraque phrasi Aucto-
ritatibus convinci non posset, qui concederet,
quod voluntas generet: defenderet se enim lo-
cutionibus PP.

INSTABIS I. Debet esse diversitas inter pro-
cessionem Verbi & Spiritus S. si autem realiter
etiam per voluntatem procedit Spiritus S. nul-
la esset diversitas.

RESPONDERI posset, sufficere diversitatem
non virtuales, sed non nisi formalem cum fun-
damento in re, vel ratione solius formalis prin-
cipii ut quo.

INSTABIS 2. Si non esset major distinctio
inter intellectiōnem per quam Verbum, & voli-
tionem per quam Spiritus S. procedit, si inquam
non esset major, quam formalis cum fundamen-
to in re, sequeretur, nec ipsum verbum, & Spi-
ritum S. fore distinctos: non enim posset ostendi,
quomodo magis Verbum esset in similitudinem
naturæ, siquidem tunc natura non distinguere-
tur virtualiter à volitione.

RESPONDERI posset, posse adhuc salvari
quamvis distinctiōnem: quia intellectus nos-
ter, & voluntas non sunt distinctæ potentia re-
aliter, nec virtualiter in ordine ad prædica-
tionem physicam; & tamen hoc non obstante, termini
illorum, hoc est, intellectio & volitio distin-

guuntur inter se: sic etiam quamvis nulla possit
in principio remoto ostendi differentia, potest
esse distinctio inter terminos processionum, hoc
est Verbum & Amorem: quia scilicet Verbum
est de linea intellectuali: est enim expressio ob-
jecti, & intellectio, ut ita dicam passiva; conse-
quenter in eo, in quo producit, est in similitu-
dinem naturæ: quia intellectio est natura in Di-
vinis; jam autem Spiritus S. est de linea appeti-
tus, & amor ut ita dicam passivus; consequenter
inter se, illi termini bene distinguuntur.

NEQUE valet si dicas, quod distincta actione
producat intellectio in creatis, & distincta voli-
tione, ratione cuius distinctæ actionis, ipsi ter-
mini distinguuntur: quod hic non ostenditur.
Non inquam valet: quia non apparet quid ha-
beant illæ distinctæ actiones ut constituent ipsos
terminos inter se distinctos? & hunc quidem in
ratione intellectiōnis, illum in ratione volitio-
nis. Deinde per multos verbum mentis & voli-
tione, non producantur distinctis actionibus.
Denique sufficit ostendere diversitatem in prin-
cipio formali quo processionum. Univer-
saler autem advertendum est, quod hæc, quæ ad-
feruntur non ostendunt, quod per Patres il-
licitum sit dicere, voluntas generat, de quo ta-
men procedit difficultas; sed tantum urgetur,
quomodo ad communem difficultatem de
processionibus Divinis responderi deberet?
quam difficultatem evaderet aliquis, dicendo,
ideo Verbum esse filium, quia illi communica-
tur fecunditas productiva Spiritus S. teneret-
que nihilominus illius principium virtuale esse
voluntatem: Ad multa alia solvenda secundum
hanc Doctrinam.

ADDO I. Aliud esse, An intellectio quæ est
in Deo natura, sit distincta virtualiter à volitio-
ne; & aliud, An formalitas & denominatio na-
turæ, proportionaliter ad creatura definibilis, sit
formalitas & denominatio volitionis? prior il-
la propositio est falsa; posterior vera: Et sic ut
non distinguitur in Petro animalitas & rationali-
tas; nihilominus competit denominatio ani-
malis Petro ratione actuum sensandi; ita ut de-
nominatio rationalis non sumatur à dictis acti-
bus? Totæ nihilominus distinctio illa referenda
est in ipsa connorata; sic etiam in præsentia, nulla
erit distinctio virtualis inter Intellectiōnem &
volitionem; nihilominus hanc denominatio-
nem Naturæ, competere intellectiōni, & non
competere volitioni: quia intellectio ex modo
conciipiendi, prior est volitione, cum tamen Na-
turâ, nihil sit prius.

ADDO 2. Distincta hæc esse: Processio Ver-
bi est in similitudinem formaliter intellectiōnis,
& naturæ, non verò processio Spiritus Sancti &
alia: Natura quæ est intellectio non est virtua-
liter idem cum volitione; posterior est falsa,
prior verâ, quia quamvis non sint virtualiter
distincta natura, hoc est intellectio, & volitio,

R. P.
THE MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. et. 2.
D. VI

nihilominus ratione connotatorum habent formalitates, & denominationes diversas, rationeque connotatorum nemine cogitante distinctas. Unde similitudo in natura potest convenire filio, nemine cogitante ratione illius formalitatis, & denominationis oriundæ ex connotatis, & non convenire Spiritui S. ut in simili dictum est supra de animalitate, & rationalitate in Petro; distinguendo illas non ratione formalitatum aliquarum communium, nec in recto, ut faciunt Scotista. Et sicut illæ denominationes animalis & rationalis sunt nemine cogitante; neque tamen arguunt virtuales distinctionem in ordine ad prædicata physica; sic nec in præsentia. Item sicut brutum non est simile in rationalitate Petro, licet sit simile in animalitate; nec tamen id arguit illam distinctionem virtuales in ordine ad prædicata physica inter animalitatem, & rationalitatem; sic nec arguet in Divinis, quamvis Filius sit in similitudinem naturæ, seu intellectus, non sit Spiritus S.

An autem absolute admittenda sit distinctio virtualis inter intellectum, & volitionem? de hoc alibi. In præsentia autem pensatur, quid sequatur ex vi phrasium, quibus Patres utuntur: ad particularem enim modum explicandæ generationis Verbi, erit necesse hic etiam ponere distinctionem virtuales, de quo in mat. de Trinitate. Si enim quis diceret idem productionem secundæ personæ esse generationem: quia est communicatio esse, cum vi communicandi esse alteri personæ; jam in hac sententia, non erit necesse ponere intellectum & volitionem distinctas virtualiter.

ADDO denique. Illam propositionem, similitudo requisita ad generationem debet esse in aliquo absolute; duplicem potest facere sensum, nempe, quod similitudo ex parte assimilati, debeat esse in aliquo absolute; & hæc propositio est falsa; quia nullum absolute datur in Verbo, quod non detur in Spiritu S. & tamen datur specialis similitudo in Verbo; immo non potest esse similitudo, nisi in esse productum; quia in esse filiativo, & tamen esse productum, est esse relativum. Rursus dicta propositio: In generatione debet esse similitudo in aliquo absolute, potest facere hunc sensum, ex parte ejus, cui sit assimilatio, non debet esse assimilatio in relativo, sed in absolute; & hæc vera est, si enim esset assimilatio in relativo, deberet esse assimilatio in paternitate, consequenter Filius esset Pater; similitudinem autem in absolute salvare poterit quispiam etiam tenendo, quod voluntas generet: quia erit similitudo in intellectu, quæ est natura Divina, quantumvis virtualiter indistincta à volitione.

Ex hac discussione hujus argumenti colligitur non rectè probari, quod dentur præcisiones objectivæ ex eo, quod intellectus generet, vo-

luntas non generet: dicerent enim oppositi, intellectum generantem ex parte objecti & virtualiter, non distingui à voluntate, tuerenturque se præcisionis Auctoritatibus. *Hinc securus*

PROBATUR. Aliter dari præcisiones objectivas in Divinis. Quando dico, Natura communicatur; Paternitas non communicatur (idem judicium esto de aliis prædicatis naturæ, comparatis ad prædicata personalia, & notionalia) sub illa prima propositione, vel respondet ex parte objecti natura, vel non respondet; Si non respondet, ergo datur præcisio objectiva: si respondet ergo, sicut ex parte objecti natura communicatur? ita ex parte objecti paternitas communicabitur? siquidem ex parte objecti sub termino natura, respondet paternitas, de qua verificatur quod communicetur. Plures responsiones huic argumento collectas impugnavi in Logica. Contra novas phrasas à variis inventas muniendum erit argumentum.

RESPONDET in simili Avancinus, quod in his sit necesse condistinguere rem significatam à modo significandi; propositio affirmativa, semper est vera, negativa, quoad rem significatam, semper est falsa, etsi vera sit quoad modum significandi.

CONTRA est, quæro enim: An quoad rem significatam & ex parte objecti verum sit dicere, Paternitas communicatur? Si verum, ergo id falsò revelavit Deus, qui revelavit paternitatem non communicari, nec Filium esse realiter Patrem: foret autem revera realiter Pater, propter communicatam sibi realiter paternitatem, si autem non communicatur, idque ex parte objecti; haberetur intentum.

NEQUE valet si dicas, Rem paternitatis communicari, non communicari realiter paternitatem; ex hoc enim ipso sequitur dari præcisiones objectivas, siquidem communicata re paternitatis ex parte objecti, non communicatur ex parte objecti realiter paternitas. Tum quia modus significandi est totus pendens à nostri conceptibus & modis concipiendi: Quæro, independentè à modis nostris significandi; An objectum hoc, quod est paternitas, & id, quod hoc nomine paternitas, ex parte objecti significatur, An inquam communicetur, vel non? si communicatur; Ergo falsò oppositum docet Ecclesia; si non communicatur. Ergo falsò dicitur quoad rem significatam paternitatem communicari. Quod si dicas; Rem significatam illo nomine paternitas, in adæquatè acceptam, communicari, hoc ipso ut urgebatur in Logica admittis præcisiones admittendo unum in adæquatè acceptum, non communicari ex parte objecti, & aliud communicari. Et licet quidem in materia de præcisionibus dictum sit; Nullo posito intellectu in adæquatè con-

incipiente illas propositiones: scilicet paternitas non communicatur, Natura communicatur, non fore veras, id intelligendum est de propositionibus secundum quod propositiones sunt, quæ intellectum notant; independentem a nostris conceptibus verum est dicere, quod paternitas non communicatur. Tum, quia si Dei revelationes, (ut formalia sunt verba Avancini) & Ecclesiæ definitiones sunt de rebus præsertim in se, quoad rem significatam. Ergo quoad rem significatam sub hoc nomine paternitas, verum erit illam non communicari: hoc enim definit fides, quod scilicet paternitas non communicatur. Tum, quia si concedit propositiones affirmativas esse veras, quando dico: Natura communicatur, nonne falsum erit dicere: paternitas communicatur? quæ autem hæc falsitas poterunt, ut urgebatur supra sine distinctione virtuali, adeoque præcisione objectiva?

RESPONDET. Rosner. Illas propositiones ex quibus urgeatur, dari præcisiones objectivas, ita esse formandas: Hæc res quæ est Essentia, communicatur, hæc res quæ est personalitas, non communicatur, manifesteque apparebit in negativa falsitas: quoad rem enim significatam communicatur, licet non communicetur quoad modum significandi.

CONTRA. Tum, quia sequetur Filium esse realiter Patrem, siquidem illi quoad rem adeoque realiter, communicatur paternitas, sicut et realiter Deus, propter realiter sibi communicatam Deitatem. Tum, quia uti jam dixi, non responderet ad punctum difficultatis: non enim de hoc queritur, an id cum quo est realiter physice idem persona, communicetur: hoc enim est de fide; sed queritur de hoc, cum non possit dici, quod totum id communicetur, quod est physice illa Entitas, alias communicaretur paternitas, contra fidem; cum inquam id dici non possit: quæ id fieri, quin verificentur contradictoria de eodem ratione ejusdem? Quod intra eandem physice Entitatem ex parte objecti unum realiter communicatur, & aliud realiter non communicatur; Ergo jam admittuntur præcisiones objectivas. Tum, quia propositio hunc expositorem. Hæc res quæ est persona Patris, non est distincta à Patre. Hæc res quæ est persona Filii, est hæc res quæ est persona Patris; Ergo hæc res quæ est persona Filii, non est distincta à Patre; Ergo neque Filius est distinctus à Patre: nihil enim est Filius præter hanc rem quæ est Filius: Huic expositorem negari debet vel major, vel consequentia: quia non facit unum sensum; Omne quod est hæc res, quæ est persona Patris, non est distincta à Patre, qua modificatione majoris assumpta inquiri potest: Unde hoc sit, idque ex parte objecti, quod non omnino, quod est hæc res, quæ est persona Patris, non est distincta à Patre? Ergo in ipso adhuc illic hæc res duo distinguere debes, unum di-

stinctum à Patre communicabile, aliud indistinctum incommunicabile; Ergo ulterius ex parte objecti, datur illic præcisio inter communicabile, intra hanc rem quæ utrumque complectitur, tanquam idem realiter physice. Tum, quia durum videtur dicere, quod quoad modum tantum significandi sint tres personæ distinctæ; hoc autem sequeretur, si tantum quoad modum significandi non communicaretur paternitas filio, nec esset idem cum filio, sed non nisi quoad modum significandi; consequenter tantum quoad modum significandi Pater non esset Filius; quoad rem autem significatam esset Filius; & sicut quia quoad modum significandi communicatur illi natura, est Filius & quoad rem & quoad modum significandi Deus; ita cum illi quoad rem communicetur paternitas, & non communicetur quoad modum significandi, fiet, ut quoad modum significandi Filius non sit Pater, quoad rem autem significatam Filius sit Pater; consequenter non erit quoad rem significatam Trinitas, sed tantum quoad modum significandi; quod videtur esse Sabellianismus, solis nominibus, seu quoad modum significandi distinguens personas. Tum, quia non est major ratio, cur hæc propositio; Hæc res quæ est paternitas communicatur, verificetur ratione naturæ? & cur hæc propositio; Hæc res quæ est persona, non communicatur, verificari non possit ratione personæ; quo casu communicari, & non communicari debebunt ex parte objecti intra eandem physicam Entitatem non idem importare, alias verificarentur Contradictoria de eodem, ratione ejusdem; Ergo ex parte objecti præcindere dicta debebunt. Tum, quia ad maximum si hæc propositio: Hæc res quæ est paternitas non communicatur, falsa dicatur, id inde argui deberet, quod hæc propositio sit negativa, adeoque malignantis naturæ, consequenter indicans, quod scilicet nihil horum, quod est physice hæc paternitas, communicetur; sed hæc propositio hoc sensu à nobis non conceditur. Sed restat querere: An posita falsitate dictæ propositionis in illo sensu, verum sit adhuc dicere: Hæc res quæ est paternitas, ratione omnium quæ illi realitati identificantur ex parte objecti communicatur? si non communicatur; Ergo ex parte objecti est illic alietas; Ergo & præcisio objectiva; si communicatur; Ergo propter communicationem paternitatem, Filius est Pater.

Ad solvenda autem aliqua ex iis, quæ adfert ex Florentino Sess. 20. ubi dicit Concilium, quod Persona Patris non nisi ratione ab ipsa paternitate substantiaque differat. Ad hæc inquam solvenda, tenendum erit, quod scilicet quoad actualem distinctionem, & alietatem, illa non habeatur, sed non nisi distinguuntur hæc ratione nostra, cum virtualis distinctio, non adferat ullam multiplicatam & distinctionem actualem. Porro

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
T. M. de Z.
D. VI

ipsa præcisio objectiva, & distinctio virtualis, est nemine cogitante, licet sine ulla actualitate multipliciter importante; præcisio autem objectiva multipliciter quidem importat, sed non nemine cogitante. Rursus distinctio virtualis est, quæ supponitur à præcisione objectiva; præcisio autem illi advenit, præscindereque pertinet ad Intellectum, quem præcedit distinctio virtualis.

RESPONDETUR 3. Quod hæc omnia salvari possint sine ulla præcisionibus objectivis; idque posse probari variis instantiis.

PRIMA est. Oculus non præscindit; & tamen attingit colorem non attingendo nec discernendo nigredinem à longè positam; Ergo nec intellectus præscindit colorem à nigredine, cum attingit colorem, non attingendo nigredinem.

RESPONDETUR. Solutum hoc jam esse Tract. de Dist. Nunc addo, præscindere objectivè, est attingere unam formalitatem non attingendo aliam ex parte objecti; quia ergo oculi non est attingere formalitates, fit, ut oculus non præscindat. Rursus, quia non attactio illa nigri ab oculo inde proficitur, quod transmissa species ab objecto, ita fit debilis & variata ratione distantia, ut non possit principiari similitudinem expressam proportionatam objecto; hoc autem non est præscindere; sed intellectus verè adhuc tunc præscindit.

SECUNDA est. Concurrentibus duabus, causis v. g. Deo & Intellectu ad intellectionem, uterque totum effectum ponit; & tamen dicuntur illæ causæ partialiter producere effectum, partialitate tenente se ex parte effectus; Ergo etiam possemus dicere, dari præcisiones objectivas, quæ attingant objectum, partialiter partialitate tenente se ex parte actus, non ex parte objecti.

RESPONDETUR. Tales causas non appellari ullo modo partiales, sed totales in suo ordine. Sed quidquid sit de hoc: Disparitas est, quia si una formalitas produceretur, & alia ipsi identificata non produceretur: hoc ipso caretur distinctio virtualis in ordine ad prædicata primò intentionalia; qualia sunt prodeci, & non produci; consequenter in creatis daretur aliquid simile mysterio Trinitatis; quod absurdum non sequeretur, si ex parte objecti attingeretur una formalitas, non attingeretur alia; immo esset absurdum, ut probatum est, si ex parte objecti attingeretur.

TERTIA est. Quando quaeritur, An corpus simplex sit possibile? Item: An continuum Zenonisticum non implicet? Possumus ex una parte apprehendere corpus simplex, v. g. & adhuc ignorare eius prædicata essentialia. Item possumus apprehendere continuum Zenonisticum, & non apprehendere illius possibilitatem,

universaliterque possumus apprehendere definitum, & adhuc ignorare eius definitionem; & tamen hæc possunt salvari sine præcisione objectiva; Ergo & in aliis materiis.

RESPONDETUR. Non fieri tunc præcisionem objectivam: quia ut dictum in Logicis, non potest illa dari nisi inter formalitates, quarum una sit reperibilis sine alia. Quia ergo definita sine definitionibus, possibilitas continui Zenonistici sine continuo Zenonistico reperiri non potest, &c. fit, ut inter illa non detur præcisio objectiva, interceditque tunc ignorantia, non præcisio: cum hoc tamen non nego, quod ipse conceptus formalis non discernat tunc diversitatem inter illa, habetque se quasi dicta præscinderent ex parte objecti.

DIFFICULTAS II.

Explicantur reliquæ Præcisiones objectivas in Divinis concernentia.

QUÆRES I. An Attributa in statu præcisionis includant sese?

ASSERO I. Quando Attributum præscinditur & ab Essentia, & ab aliis Attributis, non involvit jam illa. Ratio: quia si involveret, & præscinderet ab illis & non præscinderet, præscinderet quidem ut supponitur, non præscinderet, quia illa involveret, contineretque eodem modo atque continebat ante præcisionem. Ad sequentia asserta.

SUPPONO. Dupliciter abstrahi posse v. g. animalitatem i. v. g. à solo rationali 2. Etiam ab ipsis particularibus animalitatibus; sic etiam Attributa superiora abstrahi possunt, vel à sola Essentia, vel etiam à particularibus Attributis; quæ fortè comparari possent tanquam particulare quid ad universalius: posteriori modo si abstrahant Attributa.

ASSERO 2. Non involvi differentias particularium Attributorum, si ab illis abstrahatur ratio communis.

PROBATUR. Quia & animal abstractum à particularibus animalitatibus non involvit particulares animalitates; Ergo nec Attributum commune, si abstrahatur à particularibus, involvet eadem. Quod si abstrahatur Attributum ab Essentia, & non à particularibus, v. g. rationibus, non præscindet ab iisdem. Ratio, quia aliqua formalitas in tantum non involvit alias identificatas, in quantum ab illarum involutione, per actum intellectus depuratur, qui supra objectum propositum revolvens sese, possit dicere; nulla, hæc vel illa, latet hic multiplicitas &c. hæc autem depuratio, tum temporis non fit: quia supponitur, abstractio facta esse non à particularibus, rationibus attributibus, sed à ratione Essentia, adhucque tunc erit abstractio inter

hæc rationes communes: quia totum fundamentum ex eo sumetur, quod definitio huius non sit definitio illius, neque erit necesse plus quam in actu exercito attendere à quibusnam hæc præcisio; hoc enim solum sufficiet si fiat in actu exercito, & non reflexo.

Cæterum quando concipit intellectus attributum Divinum, idque physicè accipiendo Divinitatem, adhuc tunc indirectè attributum involvet alia Attributa. Ratio, quia sic conceptum Attributum, involvet Essentiam Divinam; hæc autem si physicè sumatur, involvit Attributa. Ad solvendas Objectiones

NOTO. Quod scilicet Sapiencia Dei pro statu physico, itemque contracta ad esse Dei, sit essentialiter Deus & increatum quid; Sed Sapiencia materialiter pro statu metaphysico ut sic accepta, nec est quid creatum, nec increatum, quamvis pro statu physico, sit quid creatum vel increatum. Unde ratio illa pro statu abstractionis erit Divina, ampliatiè, vel ad maximum erit Divina, hoc est, etiam Deo debita; sed non erit Divina formaliter.

QUÆRES 2. An omnia Attributa ut distincta per rationem sint æque perfecta? Censent non pauci Neoterici. Negat Martinon d. 3. Amicus d. 3. S. 8. & ex parte Quiros d. 18. Num. 16.

ASSERO 1. Accipiendum unum Attributum præcisè ab aliis, & præcisè à Deitate, potest unum esse perfectius alio. Ratio, quia sic sumptum importat solum connexionem prædicatorum, quæ in uno Attributo potest esse maior, dignior, &c. alia; & sic, ut sic loquendo dignius est esse intellectivum, quam esse occupativum spatii, quod competit etiam Deo.

ASSERO 2. Accipiendo unum Attributum præcisè ab aliis, non tamen à Deitate; unumquodque est æque intense perfectum, sed non æque extensè.

Ratio, quia totum principium dignificationis est ipsamet Deitas, quæ supponitur non esse præcisè. Erit ergo illud Attributum, æquè intense dignum, ac alia Attributa, sed non erit æquè dignum extensè; Quia non involvet alia Attributa, quæ tamen sunt dignitates aliquæ.

ASSERO 3. Quamvis accipiat unum Attributum simul cum Deitate, nihilominus unum in ratione materiali, potest esse dignius alio. Ratio, quia etiam actiones Christi D. quamvis habeant idem principium dignificationis, hoc est personalitatem Verbi; nihilominus una præ alia in ratione materiali potest esse dignior.

DICES 1. Omnes actiones Christi D. sunt æqualis valoris, personæ item æqualis perfectionis; Ergo & Attributa, etiam præcisè, sunt æque perfecta.

RESPONDETUR. Etiam actiones Christi D. secundum esse materiale non erant omnes æque perfectæ; personæ item sunt æqualis perfectionis; quia illarum dignificatio sumitur ab eo, quod est à parte rei; à parte autem rei identificantur omnes eidem dignificationi, hoc est Deitati; hic autem sumuntur Attributa prout subsunt rationibus nostris, & secundum rationes communes, communes autem rationes non sunt æque dignæ.

DICES 2. Ergo omnia Attributa non sunt æque adoranda.

RESPONDETUR. Rationes communes non adorantur, sed ea quæ sunt à parte rei Attributa.

DICES 3. Omnes perfectiones Divinæ sunt Divinæ intrinsecè. Ergo postulant tractionem secum Essentiæ Divinæ, consequenter omnia trahens secum Attributa.

RESPONDETUR. Quod ratio Deitatis possit præcindi à perfectionibus, consequenter poterunt illæ cognosci non ut Divinæ.

Vide plura Metaphysicæ D. 3. a. Num. 288.

TRACTA.

R. p.
M. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI